

KERAVAN VANKILA

RAKENNUSHISTORIASELVITYS - RUUTUKATSELU

Tämä pienikokoinen tiedosto on tarkoitettu ruutukaselua varten, josta johtuen mm. kuvat ovat karkeita. Laadultaan tarkempi raportti on saatavilla tulostetussa muodossa. Ruutukatseluraporttia ei voi tulostaa.

RHS

2011 Arkkitehtitoimisto Okulus

Keravan vankilan rakennukset 039 ja 040

1965

1978

Etukannen kuva: Poikaosasto oletettavasti 1970-luvun alussa otetussa kuvassa. Kuva Keravan museo

Takakannen kuva: nykytilanne

KERAVAN VANKILA

ENTINEN POIKAOSASTO (039) JA
MONITOIMIKESKUS (040)

Rakennushistoriaselvitys 31.5.2011

Arkkitehtitoimisto Okulus

Mikko Bonsdorff ja Kati Winterhalter

Julkaisutiedot

Työn tekijät

Arkkitehti Mikko Bonsdorff, SAFA
Arkkitehti Kati Winterhalter, SAFA

Arkkitehtitoimisto Okulus
Bastvikin kartano
Vanha Saunalahdentie 20
02330 Espoo
puhelin 09-4553554 tai
040-5708657 (MB)
040-7185831 (KW)

etunimi@okulus.fi

Työn tilaaja

Senaatti-kiinteistöt

Tulostuspaikka

Valopaino

Tulostusmäärä

PERUSTIETOLOMAKE

KOHDETIEDOT

Rakennukset	Keravan vankila: - 039, entinen poikaosasto - 040, monitoimikeskus
Valmistumisvuodet	039 = 1965 040 = 1978
Varhaisin suunnitteluajankohta	039 = 1961 040 = 1975
Bruttoalat	039 = 2768 m ² 040 = 2478 m ²
Huoneistoalat	039 = 2244 m ² 040 = 1880 m ²
Käyttötarkoitus	039 = sellit eli asuintiloja ja hallinnon tiloja sekä väestönsuoja 040 = liikuntahalli, ruokala, kirjasto, kappeli, pesutiloja, sauna, monikäyttötiloja

SUUNNITTELIJATIEDOT

039

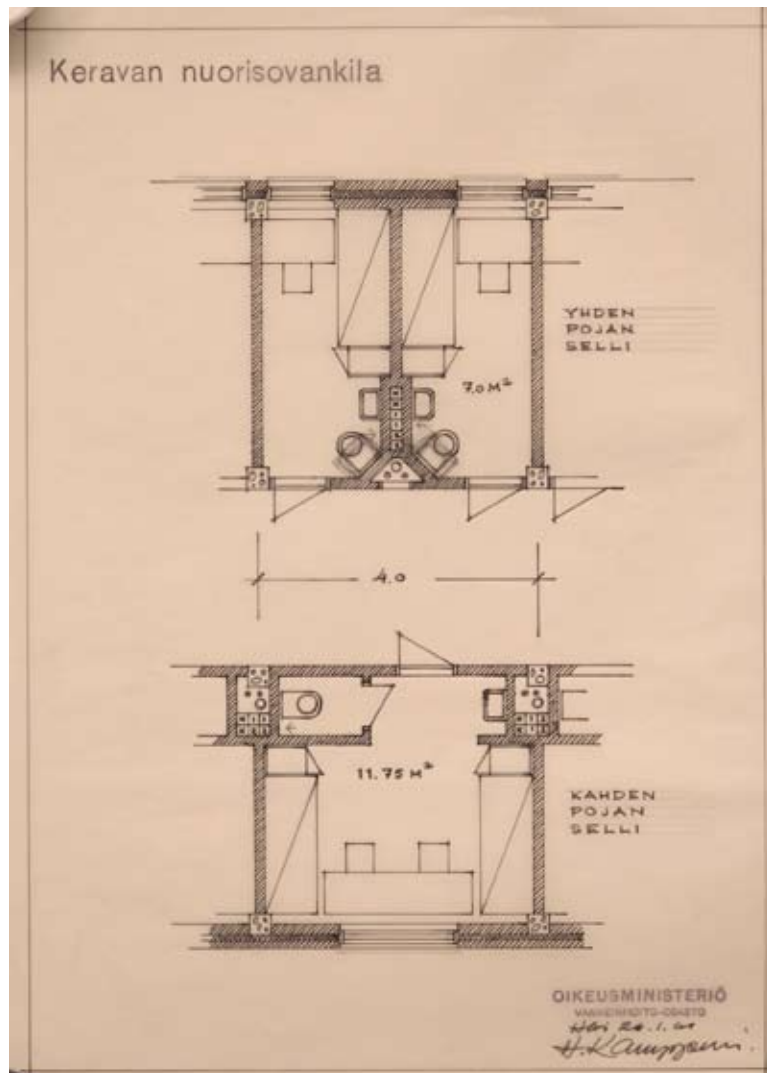
Arkkitehti- ja pääsuunnittelu	Oikeusministeriö / arkkitehti Henno Kamppuri
Rakennuslu. työpiirustukset	Arkkitehtuuritoimisto Olavi Lahtinen & Co
Rakennesuunnittelu	Insinööritoimisto Torsten Fredriksson (sittemmin Ins. tsto Kukkola & Salin)
KVV-suunnittelu	Insinööri Åke Grotell
Ilmanvaihdon suunnittelu	Aerator Oy
Sähkösuunnittelu	Insinööri Eino Ranta-Aho

040

Arkkitehti- ja pääsuunnittelu	Arkkitehti Henno Kamppuri
Rakennesuunnittelu	Insinööritoimisto R. J. Heiskanen & Co
LVI-suunnittelu	Insinööritoimisto Olof Granlund & Antti Oksanen
Sähkösuunnittelu	Olavi Friberg Ky

Arkkitehti Henno Kamppuri.
Kuva kirjasta Meurman 1976, s. 137.

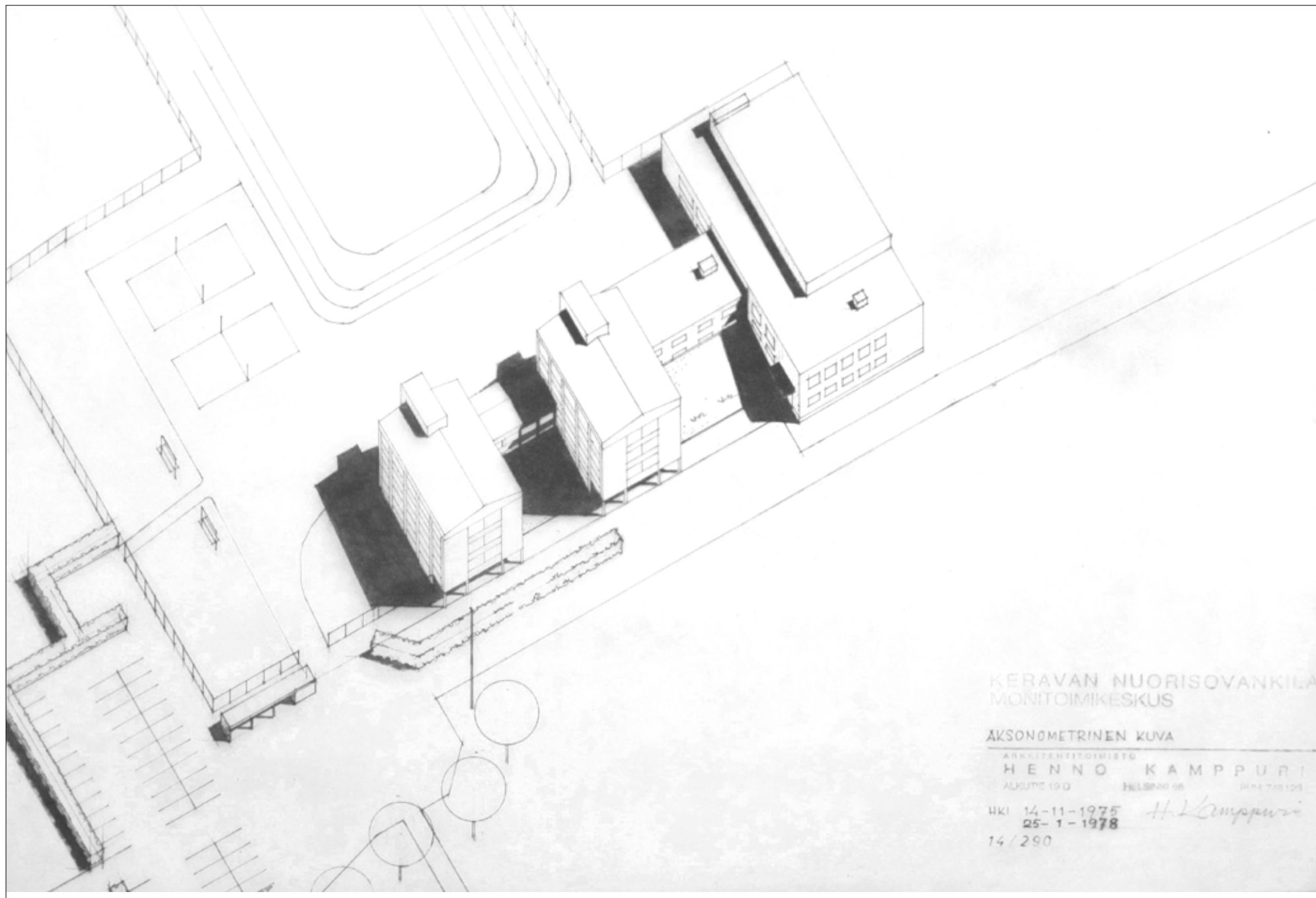
Arkkitehti Henno Kampurin varhainen luonnos 20.1.1961 poikaosaston "asuntojen" eli sellien järjestämisestä. Poikaosasto toteutettiin "yhden pojan selli"-periaatteen mukaisesti, mutta ilman huonekohtaisia käymälöitä.
KA Vaho II la 1015, 1079.

Sisällys

1	Johdanto	7
1.1	Tutkimustyön tavoitteet ja rajausta	8
1.2	Tärkeimmät lähteet	8
2	Poikaosasto	11
2.2.1	Vankien määrä 1900-luvun loppupuoliskolla	11
2.2.2	Nuorisorikollisuus ja lainsäädäntö	12
2.1	Rakennuspaikka, ulkoalueet ja tiestö	12
2.2	Poikaosaston rakennus	19
2.2.1	Suunnittelijat	19
2.3	Tilaohjelma	20
2.3.1	Kellarikerroksen tilat	22
2.3.2	Ensimmäisen kerroksen tilat	22
2.3.3	Tornit	24
2.4	Rakennustapa	26
2.4.1	Julkisivut	26
2.4.2	Rakenneperiaatteet	30
2.4.3	Rakennusosat	34
2.4.4	Talotekniikka	40

3	Monitoimikeskus	44
3.4.1	Suunnittelijat	47
3.1	Monitoimikeskuksen sijoitus	47
3.2	Tilaohjelma	48
3.2.1	"Monikäyttötilat"	50
3.2.2	Monikäyttötilojen aputilat.	52
3.2.3	Opetustilat	54
3.2.4	Hoitotilat	54
3.3	Rakennustapa	56
3.3.1	Julkisivut	56
3.3.2	Rakenneperiaatteet	58
3.3.3	Sisäpinnat ja värit	62
3.3.4	Rakennusosat	64
3.3.5	Talotekniikka	68
4	Nykytilanne	68
	Viitteet	70
	Kirjallisuus ja lähteet	71
	LIITTEET:	
	Poikaosaston ja monitoimikeskuksen pääpiirustuksia	72

1 Johdanto

Keravan vankilan nykyisen avo-osastorakennuksen eli entisen nk. poikaosaston rakentaminen liittyy vankeinhoidon kehitykseen 1960-luvulla. Keravan nuorisovankila kärsi tilanahtaudesta, kohonneesta vankimäärästä johtuen, ja nuorten vankien tarkoituksenmukaista käsittelyä varten tarvittiin oma laitosrakennus. Laitos päätettiin sijoittaa erilleen muusta rakennuskannasta, omaksi yksiköksi. Samassa yhteydessä toteutettiin laitosalueen teknisen pääverkoston parannustöitä eli rakennettiin uusi lämpökeskusvoimala päärakennuksia yhdistävine lämpöverkkokanaaleineen ja jätevedenpuhdistamo uusine viemäriverkostoineen. Poikaosaston yhteyteen rakennettiin 1970-luvulla monitoimikeskus, kun vankeinhoidon piirissä oli yleisesti havaittu tarve parantaa vankien sisäliikunta- ja harrastusmahdollisuuksia eli huolehtia paremmin vankien fyysisistä ja mentaalisista toimista. Monitoimikeskuksen valmistuttua rakennukset muodostivat laitoskokonaisuuden, jossa, karkeasti ottaen, poikaosastolla sijaitisivat vankien asuintilat ja monitoimikeskuksessa huolto-, ruokailu- ja yhteiskäyttötilat.

Poikaosaston ja monitoimikeskuksen rakennuksissa ei ole tapahtunut 1970-luvun jälkeen juuri muutoksia. Ne toimivat alkuperäisessä suunnitellussa käytössä, vaikkakin vuodesta 2009 alkaen käyttäjänä on ollut Vantaan Seutulasta siirretty avolaitos. Rakennukset ovat tunnistettavia oman aikansa tuotteita, arkipäiväistä perusrakentamista, jolla on tavoiteltu sosiaalisesti hyvää laitosympäristöä, aikakauden mittapuun mukaan katsottuna. Rakennukset on toteutettu vankityövoimin, mikä tuo oman sävynsä näiden arvostusta jatkossa pohdittaessa. Rakennukset ovat käyttökelpoisia, mutta eittämättä laajahkon peruskorjauksen edessä. Kupukantaisin messinkiuraruvein kiinnitettyine asbestikuitusementtitiliveyineen ja muine pienimittakaavaisine yksityiskohtineen poikaosasto on rakennuksista herkempi ja jatkoa ajatellen monimutkaisempi kysymys peruskorjaajalle; kuinka parantaa rakennuksen lämmöneristystä; kuinka rakentaa mataliin tiloihin toimiva ilmanvaihto; miten osin ahtaita sisätiloja voidaan käyttää tulevaisuudessa; tuleeko liikuntaesteettömyyttä parantaa; miten säilyttää rakennuksen 60-luvun julkisivuratkaisut... jne. Monitoimikeskus taas on mittakaavaltaan suurempitilaista ja esimerkiksi 1970-luvun energiakriisin jälkeiset ratkaisut ovat lähempänä tämän päivän lämpöteknillisiä vaatimuksia.

Monitoimikeskuksen rakentamiseen on jo hankeohjelmasta alkaen sisällynyt *monikäyttöisyyden* ja muunneltavuuden vaatimus, joka luo joustavuutta rakennuksen tulevaisuutta ajatelle. Kuten vuoden 1973 mietinnössä todettiin: *"Monitoimikeskuksessa tulee olla tilaa, ilmavuutta, avaruutta, värikkyyttä ja muunneltavuutta, jotta siellä voidaan järjestää kulloinkin tarvittavia toimintoja..."*¹

Poikaosasto ja monitoimikeskus muodostavat arkkitehti Henno Kamppurin kahden eri vuosikymmenen aikana suunnitteleman kokonaisuuden, joka ei ehkä ole saumattoman ehjä tai erityinen taidonnäyte, mutta rakennusaikansa tarpeiden ja yleisajatusten mukainen lisä Keravan vankila-alueen rakennuskantaan. Laitos pysyttelee korostetun erillään muusta rakennuskannasta ja vuorovaikutusta on haettu ensisijassa luonnonympäristön ja rakennuspaikan olosuhteista. Paikkaan sitomisessa on keskitytty rakennusten juurevaan sijoittamiseen puolittain rinteeseen ja rakennusten *taustakuvan* muodostaa vanha havupuusto. Kokonaisuuden pääjulkisivu suuntautuu selvästi etelään pohjoispuolen suorastaan vaatiessa metsää näkösuojakseen, jota vailla rakennuskokonaisuus olisi irrallinen, punaisten tiilipintojen ja harmaiden Minerit-levyjen epäselvä muotokokoelma peltomaisemassa.

1.1 TUTKIMUSTYÖN TAVOITTEET JA RAJAUS

Selvitystyö käsittelee Keravan vankilan nk. poikaosaston ja monitoimikeskuksen rakennushistoriaa. Työn tilaaja on Senaatti-kiinteistöt. Rakennushistorian kannalta nuorten 1960- ja 1970-luvulla toteutettujen kohteiden tutkimuksessa pääpaino on rakennusten alkuperäisarkkitehtuurin esiintuomisessa ja luonnehdinnassa. Rakennusajankohdan jälkeen paljoakaan ”historiallista” saati merkityksellistä ei ole tapahtunut, joten tyypillistä muutostöiden historiasta kertovaa osuutta ei selvityksessä ole. Yleensä tutkimuskohteiden yhteydessä lähdemateriaalin kanssa tulee lopulta runsauden pula. Keravan vankilan poikaosasto ja monitoimikeskus muodostavat tästä säännöstä poikkeuksen, sillä asiakirja-aineistoa löytyi nyt tehdyn tutkimuksen yhteydessä suhteellisen vähän.

1.2 TÄRKEIMMÄT LÄHTEET

Poikaosaston ja monitoimikeskuksen suunnitelmia löytyy sekä Kansallisarkiston Vaho II –kokoelmasta, Keravan rakennusvalvontatoimen arkistosta että Senaatti-kiinteistöjen arkistosta. Tarkeemmin asiasta tämän selvitystyön yhteydessä tehdyssä Keravan vankilaa koskevassa piirustusluettelossa. Senaatti-kiinteistöillä on lisäksi digitoituna kopiona osa rakennussuunnitelmista, jotka ovat vuodelle 1988 päivitetty ja uudelleen nimiöity sarja pääpiirustuksia. Vanhoja valokuvia on sekä Keravan museon että Kansallisarkiston Vaho –kokoelmassa, mutta samat kuvat toistuvat molemmissa. Hieman tuoreempia kuvia löytyy mm. Lehtikuva Oy:n kuvakokoelmasta.⁴

Oikeusministeriön vankeinhoito-osaston julkaisuja; tutkimuslauseet ja pöytäkirjat; Sarja B:ssä on julkaistu pienpainatteena *Keravan Nuorisovankilan monitoimikeskuksen suunnittelu*, joka on ainoa tämän tutkimuksen yhteydessä löydetty kirjallinen suunnitteluasiakirja poikaosastoa tai monitoimikeskusta koskien. Vuosikertomuksissa on lyhyitä mainintoja työn etenemisestä ja

siihen käytetyistä resursseista. Piirustuskokoelmien lisäksi muita asiakirjoja ei tämän tutkimuksen yhteydessä ja laajojen arkistoaineistojen seulomisen jälkeen ole tullut vastaan. On oletettavaa, että asiakirjat ovat Rakennushallituksen jäämistönä siirtyneet Senaatti-kiinteistöjen haltuun, josta ne Senaatti-kiinteistöjen arkistointipolitiikan ohjaamana ovat siirtyneet osin Kansallisarkistoon, osin jääneet Senaatti-kiinteistöjen arkistoon ja osin poistettu tarpeettomina.

Arkistot ja niistä sekä kokoelmista käytetyt tunnukset

KA = Kansallisarkisto, jossa on Vaho-kokoelmat

KM = Keravan museon arkisto; valokuvakokoelma

KVA = Keravan vankilan arkisto, jossa mm. vuositarkastuskertomuksia [VT] ja toimintakertomusten tositteita [TT]

SA = Senaatti-kiinteistöjen arkisto

Minerit-pintaa länsijulkisivulla
n. 45 vuoden säävaikutusten
jälkeen.

RIKOSSEURAAMUSLAITOS; TOIMINTA KERAVALAN VANKILASSA 2011:

Toiminta

Keravalan vankilassa on työpaikkoja puusepänteollisuudessa, maataloudessa ja puutarhalla. Lisäksi vangit suorittavat korjaus- ja kunnossapitotöitä, keittiö- ja siivoustöitä ja ulkoalueiden kunnossapitotehtäviä.

Vankilassa on mahdollista opiskella peruskoulun ja lukion kursseja. Ulkomaalaisille vangeille järjestetään suomen kielen opetusta. Ammatillista koulutusta vankilassa järjestetään kone- ja metallialan perustutkinnolla. Oppisopimuskoulutuksena voi opiskella puutarha, metalli- ja puualaa.

Päihdetyö alkaa olla osa vankilan arkipäivää, ja päihdetyötä tehdäänkin laaja-alaisesti mm. motivoimalla, informoimalla, sitouttamalla, testaamalla ja kouluttamalla henkilökuntaa. Vankilassa on päihdevapaita osastoja, päihderyhmiä, yksilöohjausta ja päihdekursseja. Lisäksi vankilassa järjestetään eriasteisia suuttumuksen- ja väkivallanhillitsemiskursseja.

Vapaa-aikana vangeilla on mahdollisuus harrastaa kuntoilua kuntosalilla, lentopalloa, sulkapalloa, pöytätennistä. Vankilassa toimivat taide- musiikki ja kokkikerhot. Vankilassa on myös oma kirjasto. Jumalanpalveluksia ja hartaustilaisuuksia järjestetään vankilan kirkossa viikonloppuisin.²

Keravalan vankila on suljettu vankila, jossa työtoiminnan ohella järjestetään monipuolista kuntoutusta ja toimintaohjelmia. Vankilassa on luonteeltaan erityyppisiä osastoja, joilla asuminen ja säännöt poikkeavat toisistaan.³

Poikaosasto laitospaikassa, tietyvästi 1960-luvun lopulla otetussa kuvassa. Rakennus sijaitsee etäällä vanhemmasta rakennuskannasta, pellon ja vanhan tilustien laidassa, metsäisen saarekkeen kupeessa. Valokuvaan on viivoin osoitettu suotuisa kuvarajaus.
Kuva KA: Vaho Uda

2 Poikaosasto

Erillisen nk. poikaosaston perustaminen 1960-luvulla liittyi yleiseen 1900-luvun lopulla tapahtuneeseen nuorisovankien määrän laskuun ja tavoitteeseen käsitellä eri vankiryhmiä yksilöllisemmin. Osaston valmistumisen myötä vankien jaottelu Keravan vankilalaitoksen alueella suoritettiin siten, että vanhaan päälaitokseen (VOS = vanha osasto) sijoitettiin aikuiset miespuoliset vankeusvangit, ns. nuorisotutkittavat ja entiseen navettarakennukseen perustetun ammattikursikeskuksen oppilaat. Nuorisovangit sijoitettiin pääasiallisesti omaan rakennukseen poikaosastolle (POS).⁵ Poikaosastoa on myöhemmin kutsuttu nuoriso-osastoksi, mutta tässä yhteydessä rakennusta kutsutaan sen vanhalla nimellä. Poikaosasto oli toiminnallisesti jaettu lisäksi itäiseen suljettuun osastoon ja läntiseen avo-osastoon, jossa vankien sisällä liikkuminen oli suljettua osastoa vapaampaa. Toisin kuin päärakennuksessa, jossa osa selleistä oli yhteiskäytettäviä, olivat poikaosaston kaikki sellit yksinäisillejä.

Tilannetta ennen poikaosaston valmistumista Keravan vankilan vuositarkastuksessa 1965 kuvailaan mm. seuraavasti:

*"...Yleispiirteenä miesosaston vankiaineksesta voitaneen sanoa, että se on jatkuvasti nuorentunut sekä kalenteri-ikältään että fyysisesti. Entistäkin enemmän oli näkyvillä aivan nuoria poikasia, jotka ruumiinrakenteeltaan olivat sekä pienikokoisia että hentorakenteisia. Tämä ilmiö asettaa vankilan virkamiehille yhä runsaammin vastuuta mm. siitä, etteivät nämä varsin nuoret vangit joudu vanhempien ja rotevampien vankien "simputuksen" yms. kohteiksi, ts. että em. suhteessa erilaatuisten nuorisovankien eri osastoille ja työpaikoille sijoittaminen tässäkin suhteessa voitaisiin toteuttaa tarkoituksenmukaisesti... Mm. edellä esittämäni silmällä pitäen, samoin kuin yleensäkin nuorisovankien lukumäärän lisääntymisen vuoksi toivoisi uuden poikaosaston valmistuvan mahdollisimman nopeasti."*⁶

2.2.1 Vankien määrä 1900-luvun loppupuoliskolla

1960-luvun alussa Keravan nuorisovankila kärsi vankitilojen ahtaudesta. Vanhassa päärakennuksessa ja vuonna 1932 valmistuneessa sellisiivessä oli sekä alle 9 m² sellejä että kookkaampia

50-100 m² yhteishuoneita, joissa vuoden 1957 tilaston mukaan oli 250 vankilasijaa. Kun nuoriso-osaston 97-paikkainen rakennus valmistui 1965 nousi Keravan nuorisovankilan vankisijojen määrä vuoden 1967 tilaston mukaan 320:een.⁷

1960-luvun lopussa maamme vankimäärässä tapahtui dramaattinen muutos joka oli osittain seurasta itsenäisyyden juhluvuoden ns. armahduslaista jolla vapausrangaistuksia lyhennettiin ja vuonna 1969 voimaan tulleista määräyksistä, joilla poistettiin mm. juopumuksen rangaistavuus ja uudistettiin sakkolainsäädäntöä.⁸ Kun vuosikymmenen alussa vankiluku oli 6500, laski määrä lopussa 2000:lla vangilla, ollen 1970-luvulla alle 5000:n vangin. Esimerkiksi sakkovankien määrä putosi noin 1000:sta vangista 100:an vuonna 1969.⁹ Myös nuorisovankien määrä alkoi laskea 1900-luvun loppua kohti, kun ehdottomien vankeusrangaistusten käyttöä 15-20-vuotiaiden rikostentekijöiden osalta lievennettiin ja lopulta vuonna 1990 voimaan tullut säännös määräsi ettei alle 18-vuotiaasta tullut tuomita vankeusrangaistukseen, elleivät painavat syyt sitä vaadi. Näin ollen maamme nuorisovankien määrä laski 1970-luvun 300:sta 1990-luvulla noin 100:aan.¹⁰

Nuorten vankien määrän väheneminen näkyi myös vuonna 1972 annetussa Oikeusministeriön vankienhoito-osaston ohjesäännössä. Sen mukaan Keravalle määrättiin sijoitettavaksi kaikki nuorisovangit (15-20 v.), alle 21-vuotiaat ensikertaa vankilassa olevat vankeusvangit Helsingin lääninvankila ja Hämeenlinnan keskus- ja lääninvankilan lähettäminä, vankilaoikeuden tutkitavat ensikertalaiset miespuoliset nuoret rikosentekijät ja uusijat.¹¹ Nuorten lisäksi vankilassa voitiin pitää täysikäisiä "hyväkäytöksisiä, terveitä, ensikertaa vankilassa olevia" miespuolisia vankeusvankeja, jotka vankilan "välttämättömän huollon varmistamiseksi sekä erityistä ammattitaitoa vaativien ja raskaitten maatalous- ym. töiden suorittajina" olivat tarpeellisia.¹² Naispuoliset vangit sijoitettiin erilliseen Keravan nuorisovankilan alaiseen Järvenpään naisosastoon. Esimerkkinä vankijakaumasta, vuoden 1973 tilastotietona mainittakoon, että Keravan nuorisovankilan vangeista yli 70% oli alle 21-vuotiaita nuorisovankeja.¹³ Vuonna 1973 Keravan nuorisovankilaan

sijoitettiin ensimmäisen kerran myös ulkomaalaisia vankeja, 10 henkeä, jotka keskitetysti kerättiin Suomen muista vankiloista Keravalle.¹⁴

Kun verrataan asetelmaa Koivulan kasvatuslaitoksen perustamiseen, vuoden 1890 asetukseen joka määräsi laitokseen 7-15 –vuotiaat pojat, tai vuoden 1927 asetukseen (136) nuorisovankiloista, jolla laitokseen määrättiin 15-18 –vuotiaat (tai henkisesti heidän vertaisensa), oli sadan vuoden aikana tapahtunut kehitys valtava muutos nuorisovankeinhoidon sisältöön. Vuonna 2001 Keravan nuorisovankila muutettiin Keravan vankilaksi.¹⁵

2.2.2 Nuorisorikollisuus ja lainsäädäntö

Nuorisovankeinhoidosta annettujen määräysten mukaan rangaistuksen tuli olla henkilöä kasvattavaa. Erityistä huomiota tuli kiinnittää oppivelvollisuuden suorittamiseen, mikäli nuorisovangin kansakoulun käynti oli jäänyt kesken, kansalaiskasvatukseen, ammattikoulutukseen ja käytännön taitojen kehittämiseen. Tavoitteena oli korjata sosiaalinen häiriökäyttäytyminen, joka henkilön oli johtanut rangaistuslaitokseen, ja ohjata nuori uudestaan yhteiskuntakelpoiseksi ja parhaassa tapauksessa ammatillisesti koulutetuksi, jotta hän vapaaksi päästyään voisi ansaita elatuksensa. Vuonna 1972 vankeinhoitolaitoksissa suoritetun kartoituksen perusteella Keravan nuorisovankilan vangeista vailla ammattikoulutusta olivat 15-17 -vuotiaista käytännössä kaikki (98%) ja 18-20 –vuotiaista lähes kaikki (87%), joten ammattikasvatuksen tapakäyttäytymistä korjaava vaikutus katsottiin erityisen tärkeäksi ja hyödylliseksi. Suurimmalla osalla nuorisovangeista todettiin olevan päihdeongelmia ja samalla erittäin suuria vajavaisuuksia fyysisessä ja psyykkisessä kunnossa.¹⁶

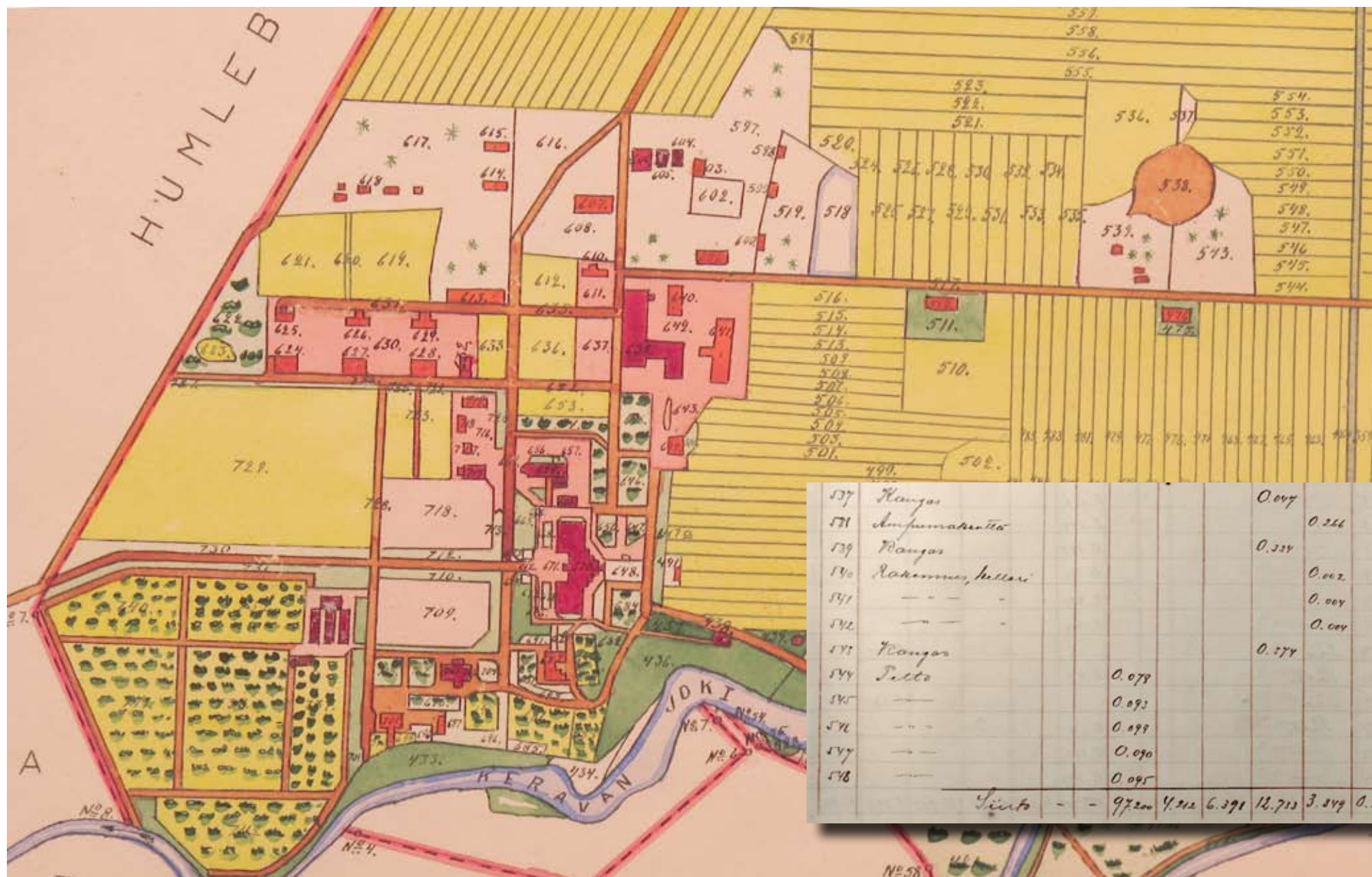
Vuonna 1942 oli annettu asetus nuorisovankilasta (nro 1000), jota uudistettiin sisällöltään melko samankaltaisella asetuksella vuonna 1962 (nro 482). Asetuksiin oli kirjattu vaatimus vankilaan saapuvan nuoren vangin sijoittamisesta vastaanotto-osastolle määräajaksi, jolloin tavoite oli perehtyä vangin *”henkilöllisyyteen ja elämänvaiheisiinsa ja selitettävä vangille nuorisovankilan tarkoitus”*.¹⁷ Lain mukaan vangit tuli ryhmitellä *”asteittaisessa käsittelyssä”* kolmeen luokkaan;

oppiluokkaan, koeluokkaan ja luottamusluokkaan, ja lisäksi erityistä ohjennusta vaativat sijoitettiin kuriluokkaan. Samalla luotiin pisteytysjärjestelmä jossa nuorisovankia pyrittiin motivoimaan siirtymään luokkaportaissa ylöspäin, vankeinhoidon antamien arvosanojen nojalla. Ylemmissä luokissa oleville oli tarjolla etuja: *”Koeluokassa ja luottamusluokassa oleville vangeille myönnettäköön asuinhuoneen, säästö- ja työsuoritusrahan käyttöoikeuden sekä vapaa-ajanvieton ynnä muun sellaisen osalta etuja, jotka saattavat vangit pyrkimään ylemmään luokkaan.”* Luottamusluokan vangille voitiin sallia mm. uskottuja tehtäviä laitoksen ulkopuolella ja mahdollisuus *”työskennellä yhdessä vapaiden henkilöiden kanssa”*. Tällä ns. parantamismenetelmällä, jonka huippuna oli ehdonalainen vapautuminen, oli pitkät juuret Suomen vankeinhoidossa, vuonna 1925 vankeinhoitolaitoksista annetusta asetuksesta lähtien, jossa todettiin ettei rangaistuksen täytäntöönpanon tule tuottaa vangille pahennusta, vaan vankilassa olon on vaikutettava parantavasti.¹⁸ 1970-luvulla vankeinhoidossa alettiin enenevässä määrin keskittyä vankien yhteiskuntaan sijoittumisen edistämiseen, parantamismenetelmän sijaan, jolloin mm. kuritus-huone- ja pakkotyökäytännöstä luovuttiin. Tämän ns. RTA-uudistuksen eli rangaistusten täytäntöönpanoasetusten kokonaisuudistuksen keskeisiä periaatteita olivat, että laitოსolot tuli pyrkiä järjestämään vapauden oloja vastaaviksi, avolaitosjärjestelmiä tuli laajentaa, ammattikoulutusta tuli lisätä, monipuolistaa yhteyksiä vankilan ulkopuolelle, eli lisätä tapaamismahdollisuuksia ja yhteydenpitoa perheisiin, ja huolehtia vankien kuntouttamistoimista.¹⁹ Viimemainitusta esimerkkeinä vuonna 1968 Keravan nuorisovankilaan perustettiin maamme ensimmäinen vankilaliikunnanohjaajan virka ja vuonna 1969 vankilapsykologin virka.²⁰ Kriminaalihoidon ilmapiirin poliittisen muutoksen seurauksena voidaan pitää poika-osaston uudistamista ja 1970-luvun laajennusta monitoimikeskuksella.

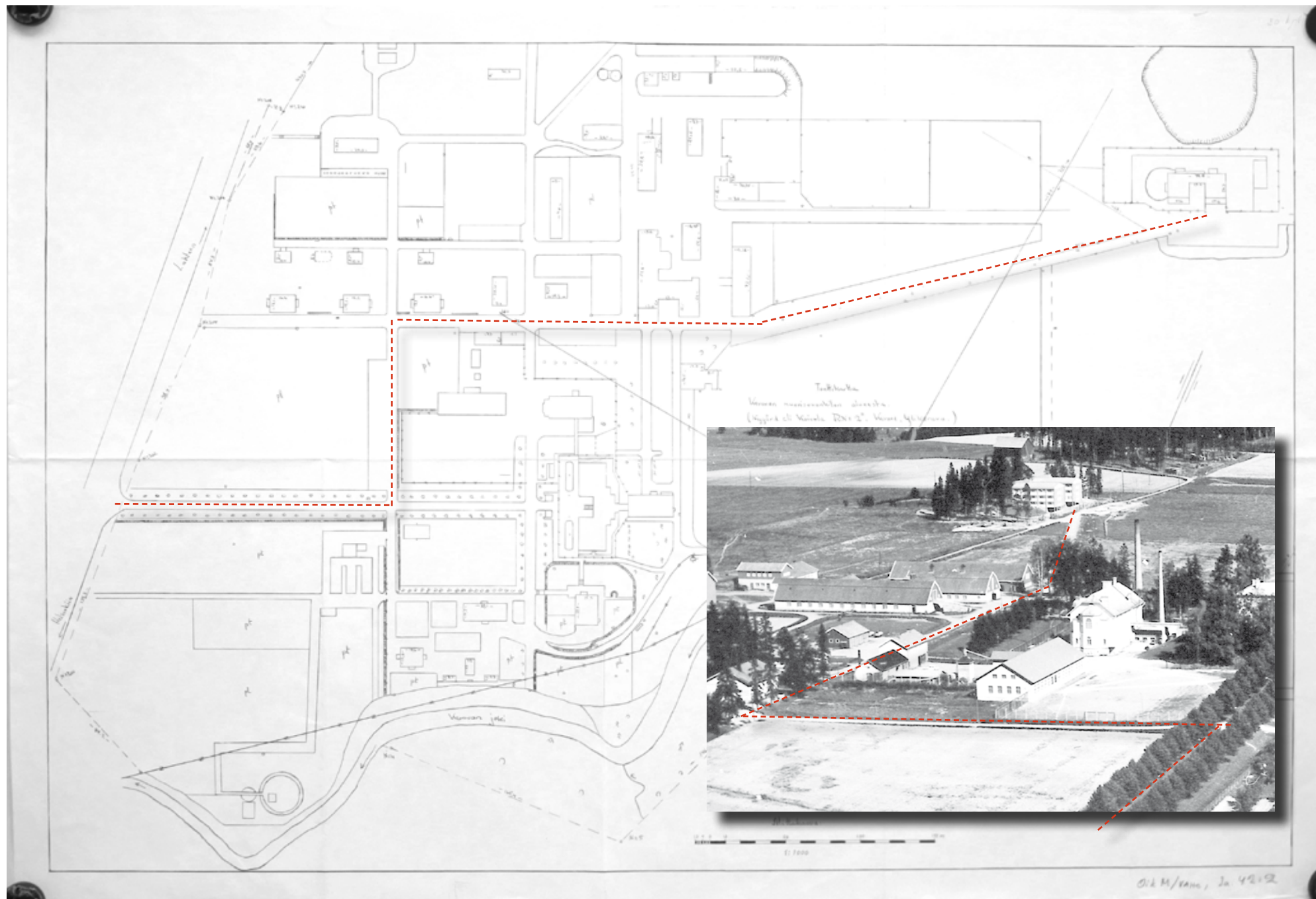
2.1 RAKENNUSPAIKKA, ULKOALUEET JA TIESTÖ

Poikaosaston rakennuspaikaksi valittiin Keravan nuorisovankilan muusta laitosrakennuskannasta erillään n. 500 metrin päässä oleva alue. Sijoittelulla pyrittiin vankiaineksen eriyttävään ja tarkoituksenmukaiseen kohteluun. Rakennuskokonaisuus sijoitettiin laitosalueen itäpuolelle, 1800-luvun lopulla raivatus peltoalueen pohjoisreunalla olevan metsäisen saarekkeen kupeeseen. Alueelle oli tiettävästi nuorisovankilan perustamisen jälkeen, 1920-luvun lopulla, raivattu

Kartta vankilan tiluksista ja tilusluettelo 1930-luvun alusta, jossa poikaosaston tuleva rakennuspaikka on "kangasta" (539, 543) "ampumakentän" vieressä.
KA Vaho la.41:1

Päiväämättömässä 1960-luvun loppupuolen kartassa poikaosasto näkyy aidoin rajatuna ja ampumakenttää ei ole vielä muutettu ulkourheilualueeksi. KA Vaho la 42:2.

"ampumakenttä", joka vuoden 1933 tilakartassa esiintyy muodoltaan pyöreänä metsäisen niittymaan lomassa. Kyseessä on mahdollisesti ollut soranottoaika, sillä kenttä on ympäröivää maastoa alempana oleva jyrkkäreunainen painanne. Monitoimikeskuksen rakentamisen yhteydessä rakennuspaikan todetaan olevan "moreenisaareske".²¹ 1970-luvulla ampumakenttä muutettiin ulkoilualueeksi, johon talveksi rakennettiin jääkiekkokenttä.²²

Vaikka poikaosasto rakennettiin erilleen vanhemmasta rakennuskannasta, sen liikennejärjestelyjen toteuttaminen vaikutti oleellisesti vanhaan laitospiljööseen. 1890-luvulta alkaneen vaiheittaisen laitosrakentamisen myötä pihapiiristä oli muodostunut ruutukaavamaisesti järjestetty tieverkosto- ja korttelikokonaisuus, jonka hierarkkisenä pianopisteenä oli itseoikeutetusti pää-rakennus ja sille johtava puurivistön rajaama pääakseli. Saapuminen laitosalueelle oli helposti omaksuttava; päätie johti suoraan vankilaan ja siltä poikkeava sivuteiden verkosto oli toiminnallisesti ja ympäristörakenteessa päätielle alistettu.

Poikaosaston rakentamisen myötä alueelle syntyi vanhasta järjestelmästä poikkeavasti sijoitettu vankeinhoitorakennus, jolle tuli järjestää sopivalla tavalla laitospiljööseen istuva tieyhteys. Rakennusalueelle johti vanhastaan 1890-luvun lopulla syntynyt tilustie, mutta se sijaitsi maataloustoimintaan liittyvänä navettarakennuksen pohjoispuolella, eikä soveltunut helposti saavutettavaksi yhdystieksi. Vankilatoiminnan kehityspolitiikassa 1960-luvun lopulla ja 1970-luvun alussa korostettiin muutoinkin vankilayhteisön avoimuuden lisäämistä ja yhteyksien parantamista muuhun yhteiskuntaan, joten poikaosaston tieyhteyksien jättäminen vanhojen tilusteiden varaan ei tullut kysymykseen. Uusi poikaosastolle johtava tie linjattiin vanhasta ruutukaavaperinteestä poiketen diagonaalisesti itäisen peltoalueen reunaan ja samaan yhteyteen rakennettiin uudelta lämpökeskukselta poikaosastolle kulkeva betonirakenteinen putkikanaali. Ajoyhteys vankilan pääsisäänajotieltä linjattiin ensimmäisen poikkiakselin kautta, johon myöhemmin levennettiin pysäköintialue vankien tapaajille. 1960-luvulla laaditussa asemapiirustuksessa esitettiin, että ns. Kujan tie (rak. 029-031 edustalla) olisi rakennettu uudestaan entistä leveämpänä ja suoraan Helsinki-Lahti maantielle johtavana. Asia pysyi ajankohtaisena vielä 1970-luvulla,

Monitoimikeskuksen rakentamisen jälkeen / yhteydessä ajoyhteys poika-osastolle linjattiin aiempaa (vieresen sivun katoviivat) jouhevammin. Kuva. KV.

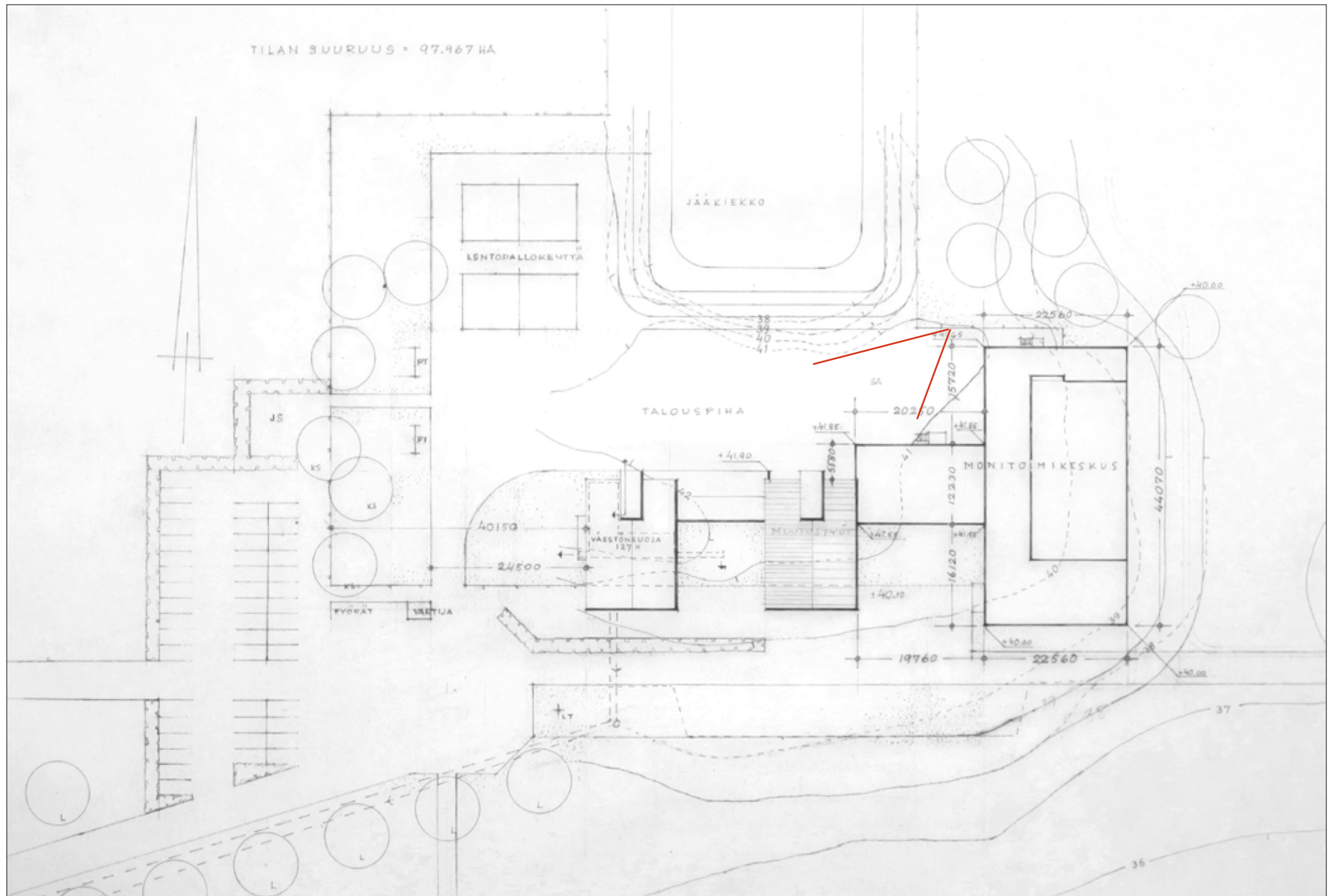
Liitekartta "Keravan Nuorisovankilan monitoimikeskuksen suunnittelu, 1973" -mietinnöstä, jossa vankila-alueen pääsisäänkäyntitie oli ehdotettu linjattavaksi ns. Kujan tien kohdalle. Pisterasteripinnalla laitosalueen taakse merkitty alue on ajateltu puustoksi.

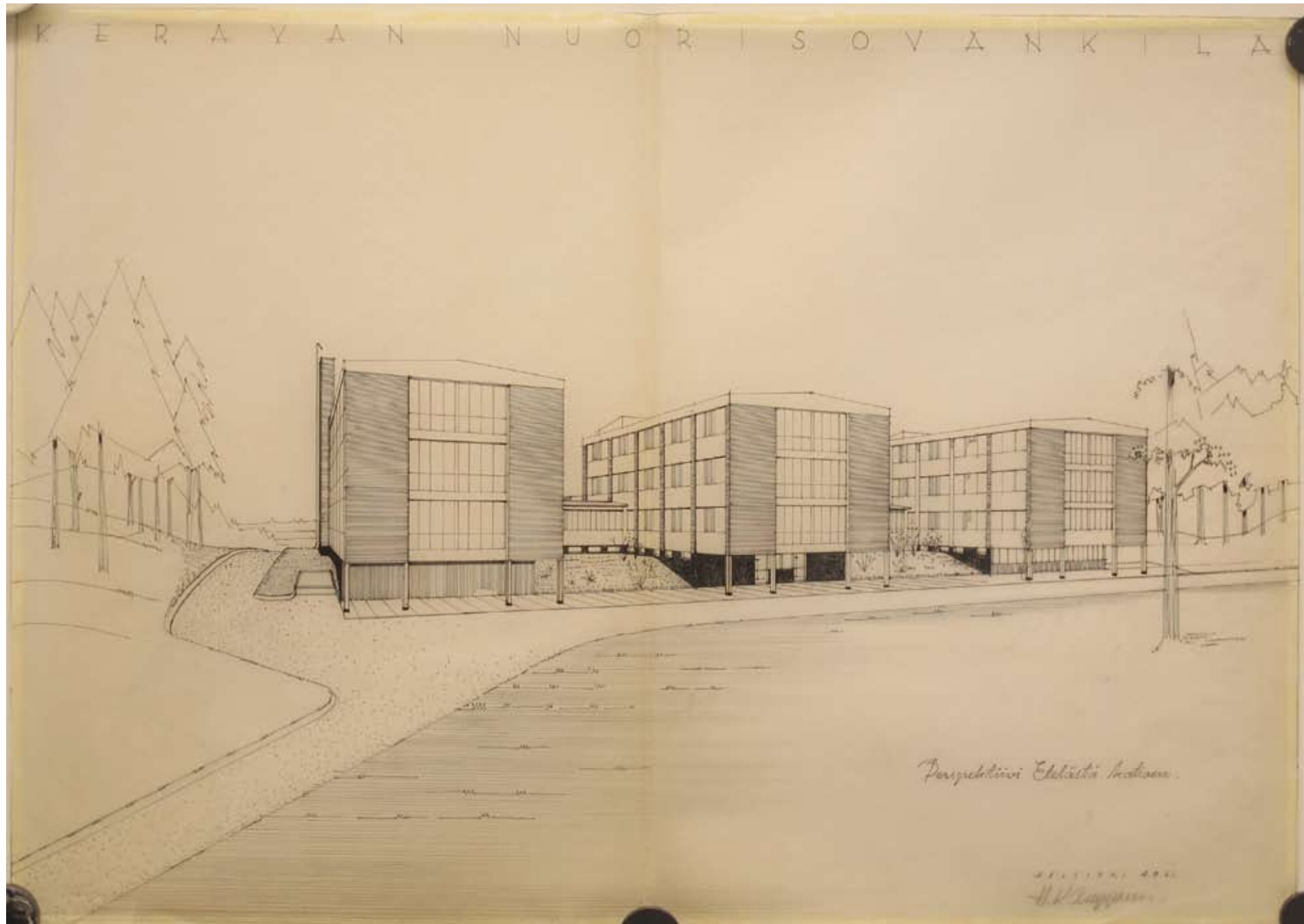
monitoimikeskuksen rakentamisen; "rakenteilla olevan uuden moottoritien aiheuttaminen paikallistiejärjestelyjen johdosta siirtyä vankila-alueelle johtava sisäänajokohta 100 m pohjoisemmaksi nykyisestä paikasta, jolloin saadaan suora yhteys moottoritien alikulkutunneliin."²⁴ Järjestelyä ei kuitenkaan toteutettu ja myös suunnitelmassa ollut suorakulmainen risteys korvattiin pajarakennuksen (009) takaa loivasti kaartavana tielinjauksena. Vaikka jouhevan tieyhteyden järjestäminen poikaosastolle oli ymmärrettävä ja perusteltu rakennustoimi, poikkesi se toteutuksessa muodossaan kuitenkin oleellisesti laitosalueen suorakulmaiseen koordinaatistoon sidotusta vankasta perinteestä.

Poikaosaston ja myöhemmin rakennetun monitoimikeskuksen lähialueesta rajattiin pohjoisen suuntaan verkkoaidoilla suljettu pihapiiri vankien ulko-oleskelua varten. Monitoimikeskustöryhmän mietinnössä todetaan, että ulkoilualue toimii ei vain vankien virkistyskäytössä, vaan myös "tapaamistilana ja tapaajien odotustilana kauniilla säällä", joka matalin pensasistutuksin rajataan muusta pihapiiristä.²³ Rakennusten pohjoispuolesta muodostui hiekkapintainen ja monikäyttöinen "talouspiha", jonka kautta tapahtui vankien ulkoilu ja töihin lähtö, ja esimerkiksi keittiön ruokatoimitusten huoltoliikenne. Pihan yhteyteen rakennettiin "lentopallokentät". Erikseen aidoilla rajattuna oli em. jääkiekkokenttä. Monitoimikeskuksen rakentamisen yhteydessä pysäköinnille rakennettiin oma alue rakennusten länsipuolelle.

2.2 POIKAOSASTON RAKENNUS

Vuoden 1961 menoarviossa myönnettiin 10 miljoonaa markan määräraha 97-paikkaisen *”erillisen poikaosaston rakennustöiden aloittamiseen”*.²⁵ Arkkitehti Henno Kamppurin laatimat suunnitelmaluonnokset valmistuivat maaliskuussa 1961 ja pääpiirustukset, joka Oikeusministeriön vankeinhoito-osaston vahvisti, valmistuivat lokakuussa 1961.²⁶

Poikaosaston rakennussuunnitelmaan kuului kolme erillistä kerrostalomaista osaa, *”tornia”*, mutta suunnittelun edettyä toteutusvaiheeseen itäisimmän tornin rakentamisesta luovuttiin. Hankkeeseen kuului myös laitosalueen uuden polttoöljyä käyttävän lämpökeskuksen toteuttaminen, jonka mitoitettiin vanhaa rakennuskantaa ja poikaosastoa palvelevaksi sekä tulevia tarpeita ajatellen.

Poikaosasto rakennettiin vankityövoimin jonka johdosta työ joutui hitaasti, kuten muissakin vankityövoimalla johdetuissa vankilalaitosten rakennushankkeissa. Vuoden 1963 lopun neljännestoimintakertomuksessa (lokakuu-joulukuu) kuvaillaan työtä seuraavasti: *”Poikaosaston rakennustyöt rakennusmestari Heinolan ja työmestari Haikosen johdolla ja 4:n vartijan avustamana: Ilmoituskautena on rakennustöissä suoritettu 2318 miestyöpäivää, joista poikia 1492 ja aikuisia miehiä 826. Vesikattotyöt ovat edelleen käynnissä samoin väliseinien muuraus ja rappautyöt. Ikkunakarmien kiinnitystä suoritettu edelleen samoin ulkoseinien mineriiit-levyjen kiinnitystä...”*²⁷

Vuotta myöhemmin työt alkoivat olla valmiit: *”Ilmoituskautena on suoritettu 1087 miestyöpäivää, poikia 962. Poikaosaston työt ovat olleet ovien ja ikkunoiden saranointia ja lukkojen asennusta, lasitusta ja maalaustyötä. Kahdessa kerroksessa on putkityöt suoritettu ja lämpöpatterit asennettu... Lämpö saatiin päälle lokakuussa [1964].”*²⁸

Helmikuussa 1965 pidetyssä vankilan vuositarkastuksessa valiteltiin työn etenemisen hitautta: *”Omaakohtaisesti olisin odottanut sen valmistumisen suhteen olevan nykyistä pitemmällä, mutta arvattavasti on viivästymiseen olleet omat syynsä. Esimerkkinä mainittiin, ettei tarkastuspäivänä*

*ollut yhtään rapparia ko. rakennuksella, viimeisen juuri vapauduttua...”*²⁹ Rakennus saatiin kuitenkin käyttökuntoon saman vuoden aikana. Vuonna 1966 todettiin että *”uusi nuoris-osasto on edelleen sisäajonvaiheessa. Henkilökunnan käsitykset uudesta osastosta ovat yleensä melko myönteiset ja vankien ryhmittely on kehittymässä terveeseen suuntaan. Lopullisia käsityksiä ei voi vielä sanoa.”*³⁰

2.2.1 Suunnittelijat

Poikaosaston arkkitehti- ja pääsuunnittelusta vastasi arkkitehti Henno (Orvo, Pellervo) Kamppuri, joka oli syntynyt vuonna 1909. Valmistuttuaan Polyteknillisestä oppilaitoksesta 1935 Kamppuri toimi 1930-luvun loppuvuoden arkkitehtina Viipurissa, sodan jälkeen A. Ahlström Oy:n Varkauden tehtaiden puuteollisuuden arkkitehtiosaston päällikkönä ja avasi oman toimiston Helsinkiin 1946. Vuosina 1957-1974 Kamppuri työskenteli Oikeusministeriön arkkitehtina, jossa hänen merkittävin suunnittelukohde oli vuonna 1972 valmistunut Hämeenlinnan Keskusvankila, alun alkaen naisvangeille suunniteltu kookas laitosrakennus. Tämä rakennus valittiin edustamaan suomalaista vankeinhoitorakentamista kansainväliseen vuonna 1975 julkaistuun UNSDRI:n *Prison Architecture* -selvitykseen, jossa esiteltiin ajankohtaisia vankilalaitoksia 14:sta eri maasta.³¹ Otto-livari Meurmanin kirjoittamassa Henno Kamppurin henkilökuvauksessa vuodelta 1976 todetaan, että samaan teokseen olisi valittu *”edustamaan Suomea”* myös Keravan nuorisovankilan poikaosaston rakennus, mutta tämä ei pidä paikkaansa.³²

Muissa asiakirjalähteissä tai yhteyksissä ei ole mainittu seikkaa, että rakennuksen tarkemmat toteutussuunnitelmat laati Arkkitehtuuritoimisto Olavi Lahtinen & Co ja Henno Kamppuri *ainoastaan* tarkisti vankeinhoito-osaston arkkitehtina nämä suunnitelmat. Olavi Lahtinen oli syntynyt vuonna 1925 ja valmistunut arkkitehdiksi 1955, mutta muutoin hänen työuraansa ei tämän tutkimuksen yhteydessä ole selvitetty.³³ Poikaosaston erikoissuunnittelijoina olivat rakenteiden osalta Insinööri-toimisto Torsten Fredriksson (sittemmin Ins. tsto Kukkola & Salin), kiinteistön viemäri-, vesi- ja lämpötöiden osalta insinööri Åke Grotell, ilmanvaihdon osalta Aerator Oy ja sähkötöiden osalta insinööri Eino Ranta-Aho.³⁴

Vasemalla ensimmäisen kerroksen käytävä 1960-luvun lopulla otetussa kuvassa ja oikealla sama käytävä, mutta päinvastaiseen suuntaan kuvattuna nykyasussaan. 1970-luvun monitoimikeskuksen rakentamisen yhteydessä käytävää jatkettiin edelleen itään ja oletettavasti samassa yhteydessä käytävän alakattomateriaali vaihdettiin aaltoprofilisesta Minerit-levystä sileään kasetointiin. 1960-luvun rakennusosat, tammiviilupintaiset laakaovet, kaksinkertaiset sisään-sisään-aukeavat ikkunat, radiaattorit, peltirunkoiset loisteputkivalaisimet... jne. ovat edelleen toiminnassa.

2.3 TILAOHJELMA

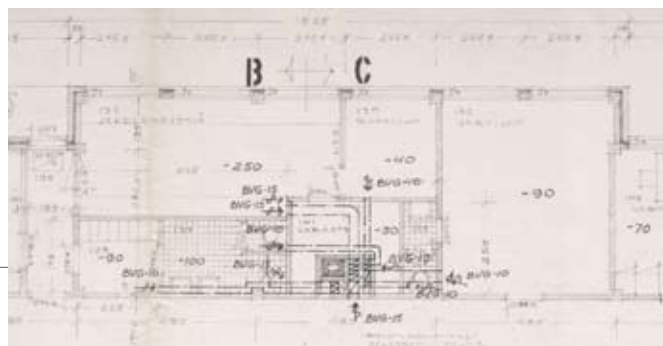
Vuoden 1973 monitoimikeskuksen rakentamisesta koskevassa työryhmämietinnössä, jossa poikaosaston suunnitellut arkkitehti Kampurikin oli mukana, poikaosastoa luonnehditaan seuraavasti:

"Nuoriso-osasto muodostuu kahdesta tornirakennuksesta, jotka ovat nelikerroksisia (kellarikerros ja kolme asuinkerrosta) ja joita yhdistää käytävä. Kellarikerroksessa tapahtuu vankien työhön lähtö ja sieltä palaaminen. Tätä toimintaa vasten on varattu tilat työvaatteitten ja jalkineiden pesua ja kuivaamista varten. Kellarikerroksessa ovat myöskin sauna- ja pesutilat, joskin pesutiloihin on varattu niukasti suihkutilaa (kaksi suihkua), vastaanottotilat, vankivaate- ja siviilivaatevarasto sekä vankilamyymälä. Kellarikerroksessa on myös vartijoitten pieni lepo huone.

Ensimmäisessä kerroksessa on länsitorniin sijoitetun asuinkerroksen ja itätorniin sijoitetun kanslia- ja tapaamistilojen lisäksi keskikäytävän varrella tiloja siten, että keskikäytävän länsipäähän on sijoitettu jakeluaitio ja itäpäähän sairaanhoitajan vastaanottohuone sekä käytävän keskiosaan vartiointikeskus, vartiopäällikön huone ja vartijahuone. Nuoriso-osaston vankien vapaa-aikatilat ovat sijoitetut vä-

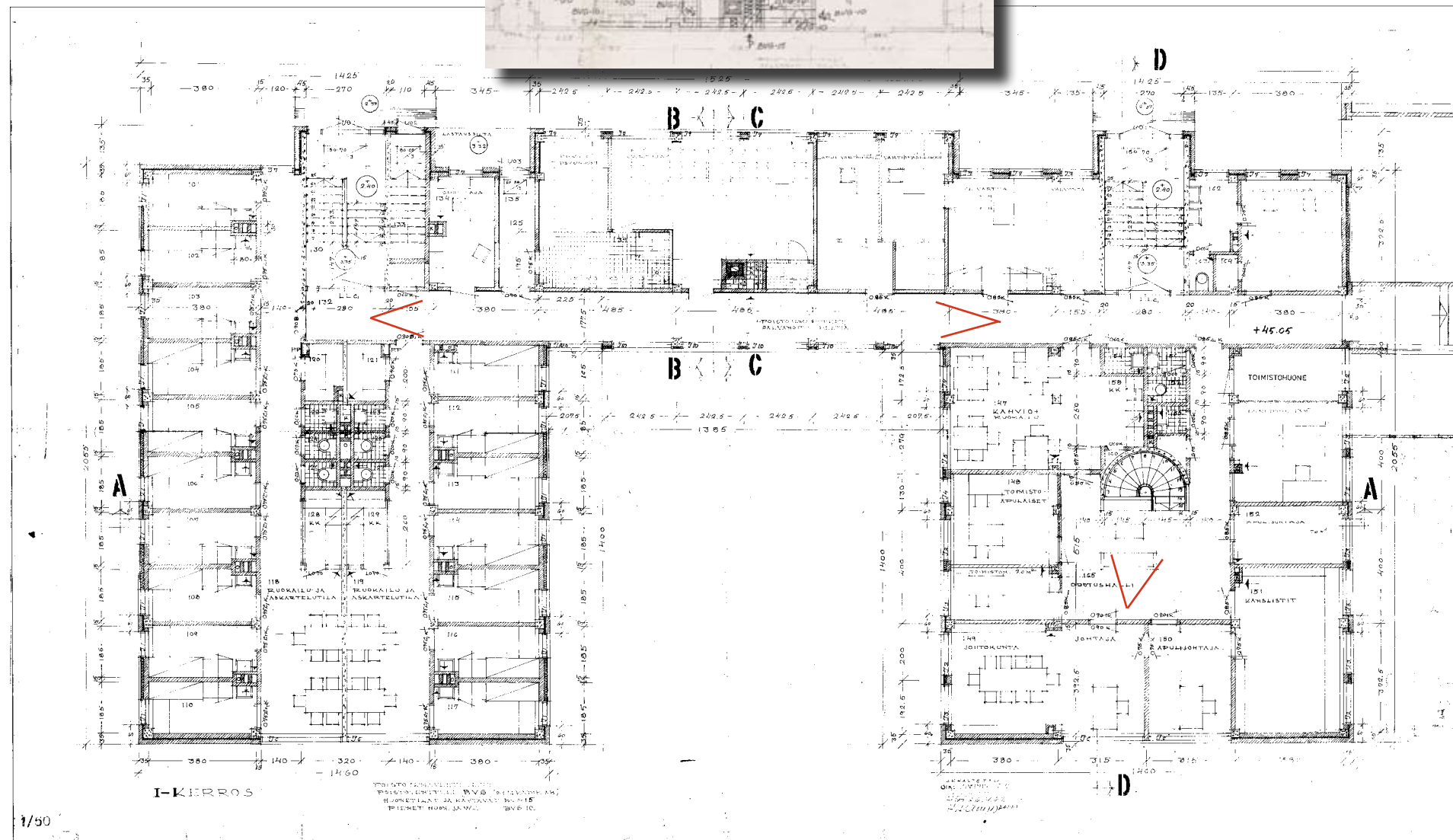
estönsuojaan, jossa on tv-katselu huone ja ahdas tila pöytätennistä varten sekä tilat askartelu- ja valokuvausharrastusta varten, nekin ahtaat.

*Tornirakennusten toiseen ja kolmanteen kerrokseen on sijoitettu asunto-osastot siten, että kussakin kerroksessa on kaksi 10-paikkaista asunto-osastoa. Jokaisessa osastossa on varattu tila yhteisruokailua varten. Ruokailussa tarvittavia välineitä varten on varattu kullakin osastolla pesu- ja säilytystilat. Osastojen yhteydessä olevat ruokailutilat ovat niin ahtaita, ettei niissä voida järjestää vapaa-ajantoimintaa."*³⁵

Alla ensimmäisen kerroksen mitoitettu pohjapiirustus täydennettynä 1970-luvun muutoksilla. Piirustus nimiöity ja päivätty vuodelle 1988. SA 307363

Yllä ote Aerator Oy:n ilmanvaihtosuunnitelmasta 1962, jossa näkyy jakelukeittiön ja vartijahuoneiden alue vanhemmassa järjestyksessä.
KA Vaho II la 1015

2.3.1 Kellarikerroksen tilat

Kellarissa sijaitsivat tilat vankien peseytymistä ja vaatehuoltoa varten, siviilivarusteiden säilytystilat, arkisto, vartioiden pieni lepohuone ja väestönsuojatilat jotka toimivat samalla vankien vaatimattomina sisäpeli- tms. tiloina. Monitoimikeskuksen rakentamisen myötä osan kellarikerroksen tiloista vapautui uuteen käyttöön 1970-luvun lopulla. Sauna- ja pesutilojen tilalle sijoitettiin tilat vankien vaatehuollolle, sekä omien vaatteiden että työvaatteiden pesua ja kuivausta varten.³⁶ Kellarikerroksen sivukäytävää jatkettiin monitoimikeskuksen suuntaan. Monitoimikeskuksen kellarikerrokseen rakennettiin uusi entistä kookaampi saunaosasto.

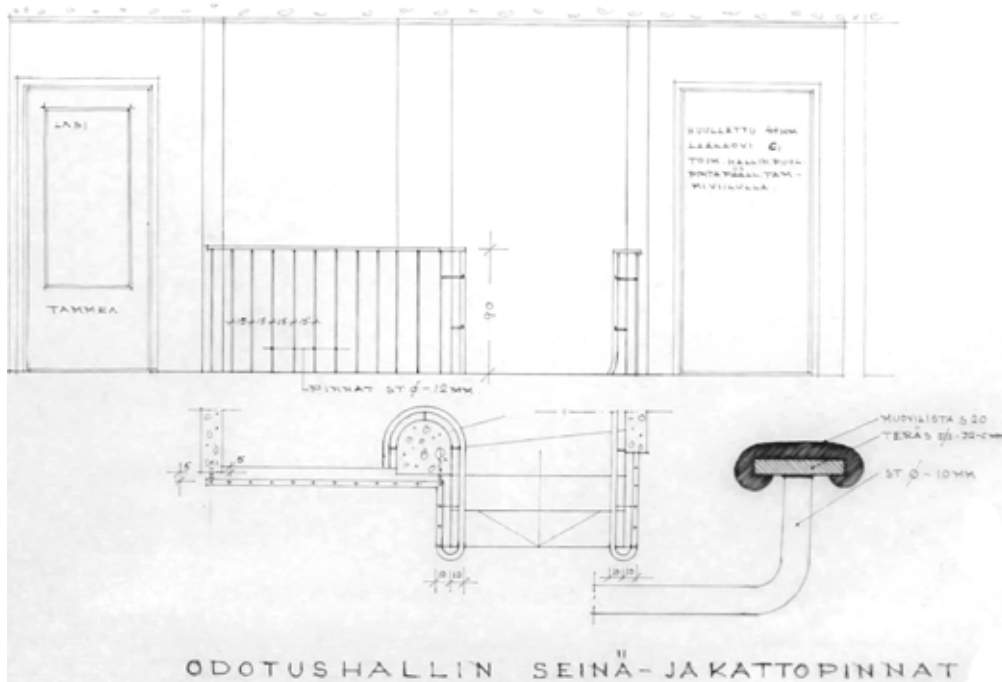
2.3.2 Ensimmäisen kerroksen tilat

Rakennuksen pääsisäänkäynti sijoittui itäisen tornin ensimmäiseen kerrokseen, joka oli tarkoitettu ensisijassa henkilökunnalle. Puolittain maansisäiseen kellarikerrokseen sijoittui pieni eteisaula, *alahalli*, johon liittyivät henkilökunnan pukuhuonetilat. Aulasta noustiin kiertyvävartisia portaita myöden ensimmäisen kerroksen hallinto-osastoon. Sen tilat ryhmittyyivät ikkunattoman *odotushallin* ympärille: johtajan ja johtokunnan huone; apulaisjohtajan huone; kanslistien huone; erinäisiä toimistotyöntekijöiden huoneita; henkilökunnan kahvio- ja ruokailutila; WC-tilat.

Itäinen ja läntinen torni yhdistettiin toisiinsa matalan, kaksikerroksisen sivukäytävällisen rakennusosan välityksellä. Käytävän varteen asettuivat vankilahenkilökunnan tilat: vartijoiden huoneet, vartiopäällikön toimisto ja ylivartijan huone, lepohuone ja jakelukeittiö aputiloineen. Kun jakelukeittiö 1970-luvulla siirtyi uuteen monitoimikeskukseen muutettiin jakelukeittiön alueen tilat vartioiden lepo- ja pukuhuonetoiloiksi ja vartijatiloja uudelleenjärjesteltiin. Vankien arkisissäkäynnit järjestettiin tornien porrashuoneiden kautta, joista oli puolikerroksesta käynti pohjoiselle talouspihalle.

Yllä odotushalli nykyassaan: tammipinnaiset lasiovet, ikkunaseinät, pinnakaitteet muovisine käsijohteineen, kattopinnan ääntä vaimentavat sordino-laatat, nelittäin tai pareittain ryhmitellyt kattovalaisimet... jne. Tilan kaikki keskeiset elementit ovat 1960-luvulta.

Alla Olavi Lahtinen & Co. suunnitelma odotushallista vuodelta 1963.
KA Vaho II la 1012, 1015, 1016.

Vasemmalla sellikäytävä 1960-luvun alkuperäisessä asussa. Asuntojen ovet ovat tummapintaisia (maalattuja vai tammiviilutettuja?), lattian muovi- tms. matto poikkeaa tekstuuraltaan nykyisestä sinisestä muovilaatasta, jalkalistat ovat tummat ja Henno Kamppurin suunnitelmassakin näkyvä sisäikkunallinen keittokomero on kuvassa vasemmassa. Kuva: Keravan museo.

Oikealla vastaava kohta nykyasussaan: ovet on maalattu vaalea harmaiksi, keittokomeron seinärakenteet on purettu ja kalustus uudistettu ja lattiamateriaali poikkeaa alkuperäisestä.

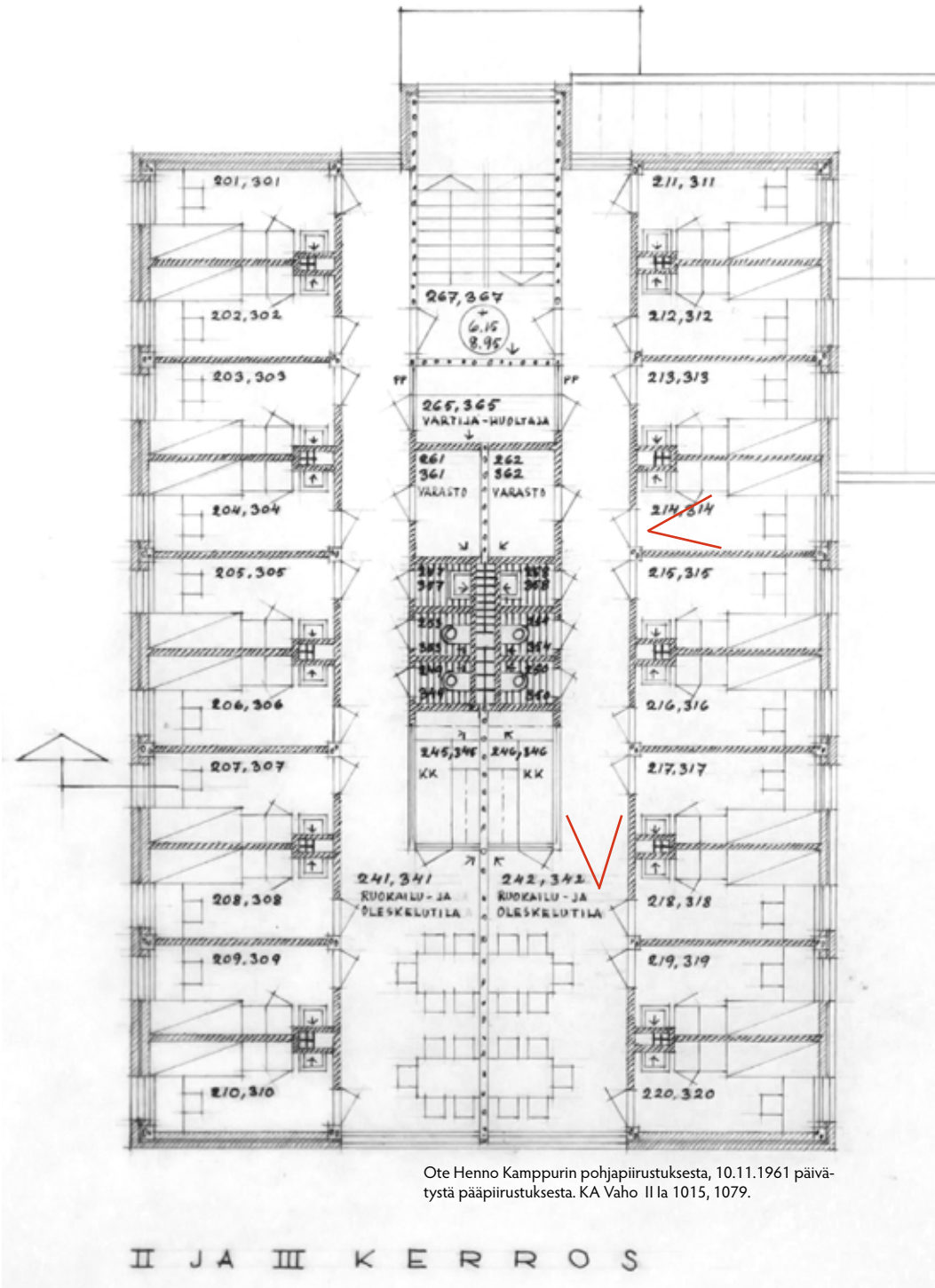

2.3.3 Tornit

Vankien *asuintilat* eli sellit sijoitettiin tornirakennuksiin, itäisessä tornissa 2. ja 3.kerrokseen, läntisessä 1.-3. kerrokseen. Tornien tilat järjestettiin sivukäytäväperiaatteella, jolloin jokaiseen kerrokseen muodostui kaksi 10:n vankipaikan osastoa. Osastot järjestettiin betonista valetun sydänmuuriseinän molemmin puolin symmetrisen pohjakaavan mukaan. Kymmenen pohja-alaltaan 1,85x3,80 m² (7 m²) sellihuonetta sijoittui riviin ulkoseinälle ja sellien pohjamuoto järjestettiin pareittain siten, että talotekniikan edellyttämät asennukset, huoneen poistoilma ja vesipiste saatiin sijoitettua vastakkain. Huoneen varustuksiin kuului sänky, kaappi, matala hyllykkö, pöytä ja tuoli.

Kapean (1,4 m) sivukäytävän varaan, sydänmuurin puolelle sijoittui jokaisen osaston yhteistilat. Porrashuoneesta saavuttaessa ensimmäisenä sijaisi osastovartijan komeromainen huone. Pääpiirustuksissa vartijahuone oli suunniteltu yhdeksi molempia osastoja palvelevaksi, mutta suunnittelun edetessä huone jaettiin sydänmuuriseinällä kahdeksi kopiksi osastojen mukaan. Silti sydänmuuri ei ulottunut aivan kattoon saakka, jolloin vartijoilla oli vähintäänkin kuuloyhteys toisiinsa. Seuraavana käytävän varressa sijaitsivat siivouskomero, kaksi WC:tä

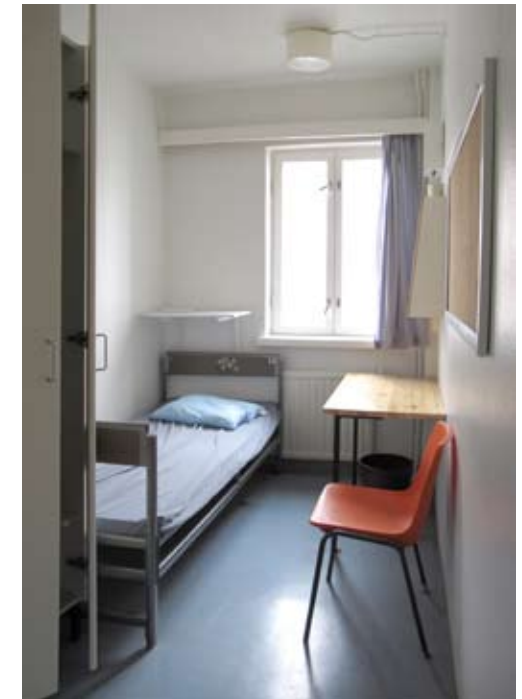
ja keittokomero. Käytävä laajeni lopuksi *ruokailu- ja askartelutilaksi*. Poikaosaston ruokailu oli järjestetty siten, että päätalon valmistuskeittiöstä ruoka toimitettiin poikaosaston ensimmäisen kerroksen nivelosassa sijainneeseen jakelukeittiöön. Täältä ruoka jaeltiin edelleen ja toimitettiin tornien osastoille, joissa ruokailu tapahtui. Tämä järjestely koettiin ahtaaksi ja monitoimikeskusten rakentamisen myötä vangit siirtyivät ruokailemaan monitoimihallin ruokalaan. Osastoilla sijaitsevat keittokomerot jäivät jäljelle, mutta ne avattiin myöhemmin (ajankohta ei tiedossa) kevyitä väliseiniä poistamalla osaksi käytävän yhteistilaa.

Ote Henno Kamppurin pohjapiirustuksesta, 10.11.1961 päivätyistä pääpiirustuksesta. KA Vaho II la 1015, 1079.

Yllä vangin "asunto" 1960-luvulla kuvattuna ja alla nykytilanne sekä asuntokohtainen vesipiste. Vain irtokalusteet, lavuaari ja tietyvästi lattiapintamateriaali ovat muuttuneet aikojen saatossa. Vanha kuva: Keravan museo.

2.4 RAKENNUSTAPA

2.4.1 Julkisivut

1960-luvulla suomalaisessa rakennustuotannossa tapahtui murros kun vuosikymmenen alkuun saakka jatkunut paikalla-rakentamisen perinne korvattiin tehokkaammalla elementtirakentamisella. Vaikka 1960-luvun alussa paikalla rakentamisen tapa oli vielä yleisin menetelmä, pyrittiin rakennusratkaisuissa systemaattisuuteen, toistettaviin ja kertautuviin ratkaisuihin. Varsinkin asuntotuotannon julkisivuarkkitehtuuri alkoi näyttää homogeeniseltä muutaman perusratkaisun toistamiselta, jossa tyypillisin tapa oli julkisivukentän jakaminen horisontaaleihin vuorotteleviin nauhoihin; ikkunauhua seurasi kerrosten välinen umpinainen nauha... jne. Erkki Mäkiö on kuvannut julkisivujäsenöinnin tapaa osuvasti *kahden raidan reliefipintajärjestelmäksi*.³⁷ Kun ikkunat yhdistettiin toisiinsa muusta seinäpinnasta poikkeavalla materiaalivalinnalla, syntyi rakennuksen kokonaisvaikutelmasta voimakkaan horisontaalinen. Jos 1960-lukua var-

haisemman kerrostalorakentamisen stereotyyppinen ratkaisu oli levollisesti aukotetut, karkeasti rapatut ja yhtenäiset, massalliset julkisivupinnat, siirryttiin 1960-luvun alkupuoliskolla monimateriaaliseen ja systeemiarkkitehtuuria ennakoivaan julkisivukäsittelyyn. Aikakauden tyypillisiä julkisivumateriaaleja olivat perinteisen puhtaaksi muuratun tiilen ja rappauksen rinnalle nousseet sileät tai aaltoprofiiliset asbestisementtilevyt, kunnes vuosikymmenen lopulla elementtituotannon massatuotanto toi mukanaan betonipinnat, ja erityisesti pesubetonipinnat.

Vaikka poikaosaston rakennus on vankeinhoitolaitos, on sen muodonanto läheistä sukua aikakauden asuinkerstalarakentamiselle, ja vuoden 1972 Monitoimikeskuksen selostuksessaakin puhutaan *asunnoista* ja *asunto-osastoista*, eikä vankiselleistä, joita "asunnot" käytännössä olivat.

Yllä poikaosasto 1960-luvun lopulla kuvattuna, ennen monitoimikeskusta. Kuva: Keravan museo.

Alla vertailukohdaksi esimerkki aikakauden tyypillisestä asuntotuotannosta. Pilareille nostettuja 3-kerroksisia Helsingin Asunto-osuuskunta HAKA:n rakentamia asuinkerstaloja Helsingin Roihuvuoren Strömsin alueella. Kuva vuoden 1965 Tiili-lehdestä nro 2.

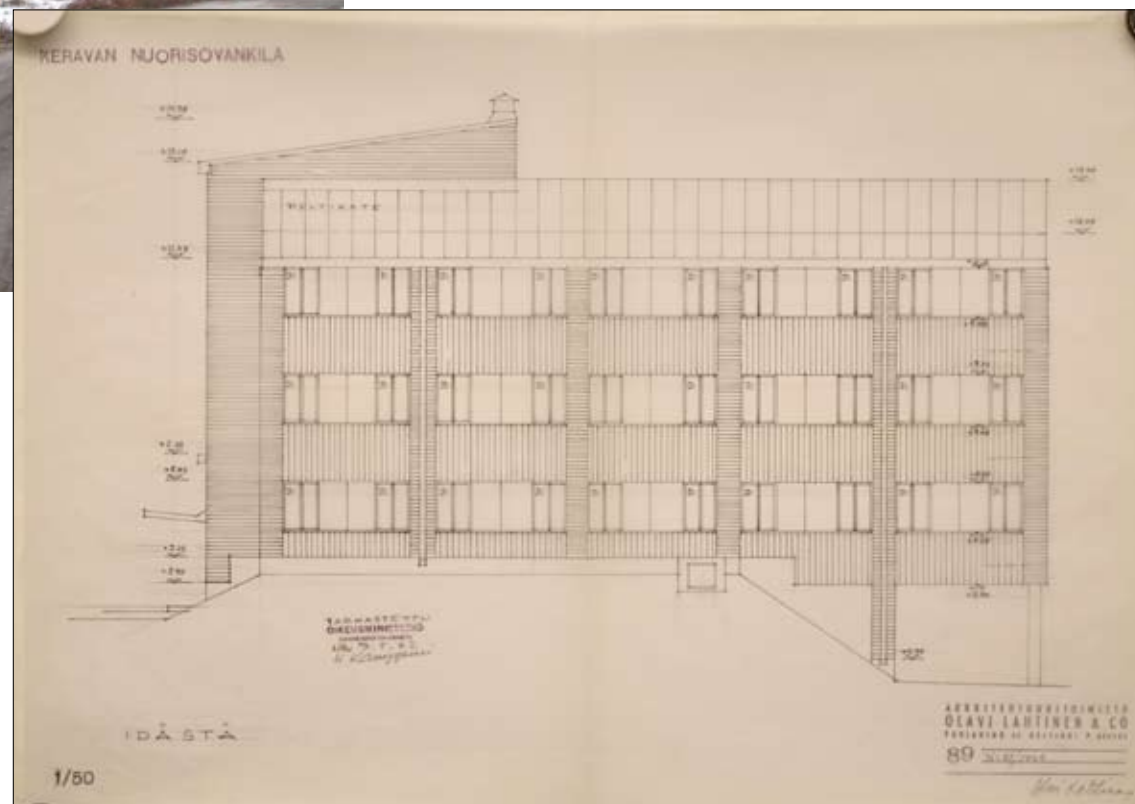

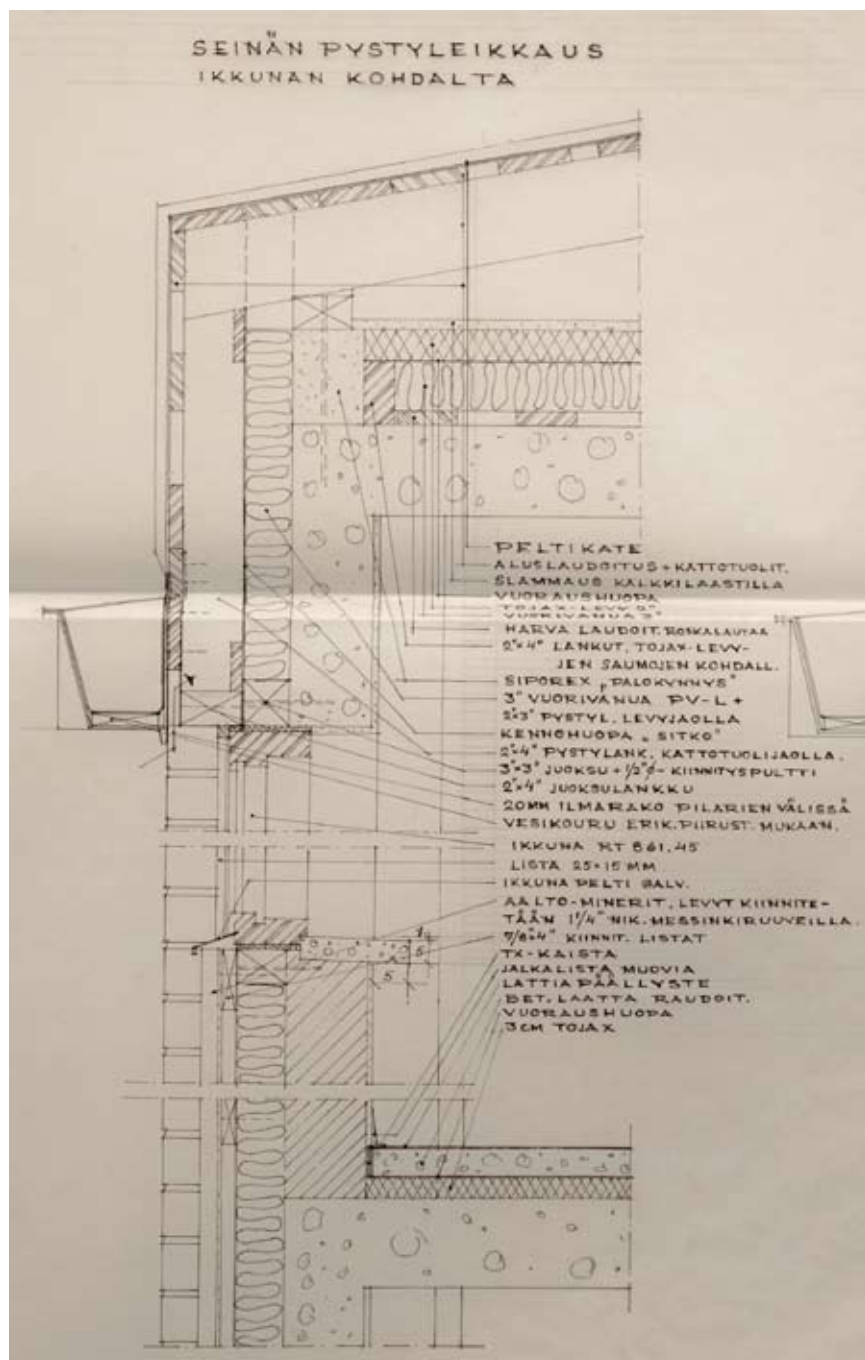

Keravan vankilan avo-osaston nykyasussaan. Taustalla hämmöttää matalana vuonna 1978 valmistunut monitoimikeskus.

Alla Arkkitehtuuritoimisto Olavi Lahtinen & Co:n laatima työpiirustus julkisivuista, jonka Oikeusministeriön vankeinhoito-osaston arkkitehti Henno Kampuri on tarkistanut 3.5.1962. Läntinen julkisivu on erheellisesti otsikoitu "idästä" ja itäinen "lännessä", pohjoisen ja eteläisen ollessa paikkansapitävät.

KA Vaho II la 1012, 1015, 1016.

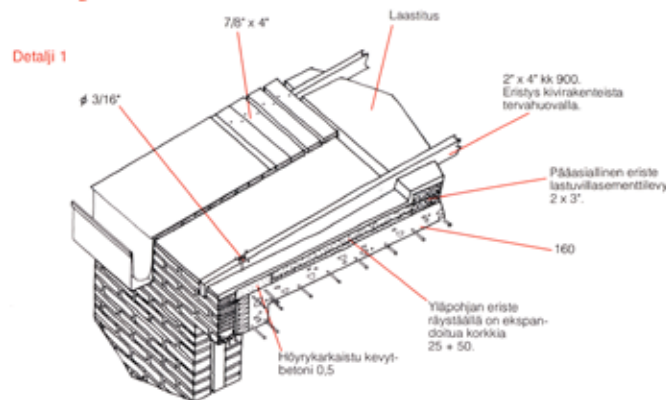

Poikaosaston julkisivujäsentely, keino- ja materiaalivalikoima, on tyypillinen ja tunnistettava ratkaisu 1960-luvun alkupuoliskon asuntoarkkitehtuurissa. Kerrosten väliset seinäosuudet verhoiltiin harmaalla eli materiaallinsävyisellä aaltoprofiilisella asbestisementtilevytyksellä, *minerit-aaltolevyillä*, jotka kiinnitettiin kupukantaisiin messinkiruuvein taustarakenteeseen. Suunnitelmassa mainitaan, että kiinnityksessä tuli käyttää niklatuja messinkiruuveja, *ensimmäisen ja neljännen aallon pohjasta*, mutta nykyisin julkisivussa myös selvänä modernistisena yksityiskohtana näkyvät ruuvikannat ovat tummaksi hapettunutta messinkiä.³⁸ Ikkunakerroksessa käytettiin vankilarakennuksen luonteesta johtuen melko pieniä ikkunoita, jotka yhdistettiin nauhamaisesti toisiinsa silein asbestisementtilevyin, joista suunnitelmissa todetaan "*minerit-levy / punainen*". Punaiseksi maalaaminen oli toisaalta julkisivugrafiikan muodikas tehokeino. Puhtaasta nauhaikkunajulkisivuratkaisusta poiketen, julkisivut rytmitettiin pystysuuntaisilla tiilestä muuratuilla kentillä, julkisivun korkuisilla pilareilla. Kerrostalot 1960-1975 –julkaisussa tehdyn typologisoinnin perusteella poikaosaston julkisivukäsittelyn tapa on ns. *katkottu nauhajulkisivu*.³⁹ Pystyt tiilipinnat asettuivat vastaamaan talon rakenteissa olevien betonipilarien linjoja, mutta varsinaista rakenteellista funktiota puolen tiilen vahvaisilla julkisivun kuorimuurauksilla ei tästä huolimatta ollut, ja ne on nähtävä julkisivusommitteluratkaisuna. Pintatekstuuriltaan ristikkäisharjattua tiiltä, jonka vaakasaumat olivat puhtaaksimuuratut ja pystysaumut punasävyisellä laastilla jälkisaumatut, käytettiin myös laajempina pintoina tornien päädyissä.

Vesikaton konesaumattu pellitys käännettiin alas julkisivulle ja päätettiin kookkaaseen vesikouruun. Päätyseinien vesikattokerroksen kolmiopäätteet levytettiin aaltoprofiilisella Minerit-levyllä. Rakennusten räyst-

Räystäs

täätömyys ja julkisivun päättäminen kiinteänä rakennettuun vesikouruun oli ajankohdalle tyypillinen ratkaisutapa ja esiintyy myös Kamppurin samanaikaisesti suunnittelemassa lämpökeskusrakennuksessa.

Vasemmalla Arkkitehtuuritoimisto Olavi Lahtinen & Co:n poikaosaston seinärakenteen ja räystääsihtynän suunnitelma 17.11.1962. KA Vaho II la 1012, 1015, 1016.

Alla esimerkki aikakauden tyypillisestä räystäsrakenteesta Kerrostalot 1960-75 kirjasta s. 160.

Mainos 1960-luvun alkupuolen Arkkitehti-lehdessä. Aikakauden tyypillistä julkisivukäsittelyä edustaa Etelä-Haagalainen asuinkerrostalo.

Alla mainos ja tuote-esittely vuoden 1962 Rakentajan kalenterissa.

NYKYTILANNE:

Yllä punaista sileää Minerit-levyä ikkunoiden väleissä.

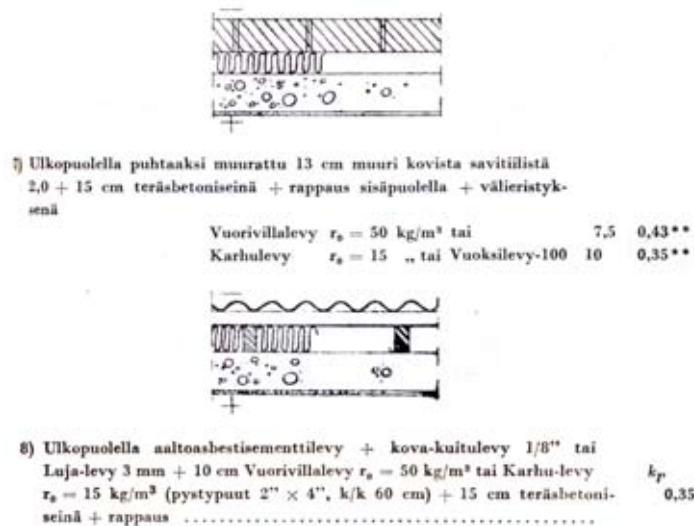
Alla aaltoprofilista, harmaata (luonnonväristä) ja pintatekstuuriltaan pieniuraista levyä kerrosväleissä ja levytyksen liittyminen sokkelipeltiin.

Oikealla kevyesti ristikkäisjarrhattua julkisivutiiltä, puhtaaksi muurattua pintaa jossa pystysaumamat jälkisaumattu tiilen sävyyn.

Rakentajain kalenteri 1962

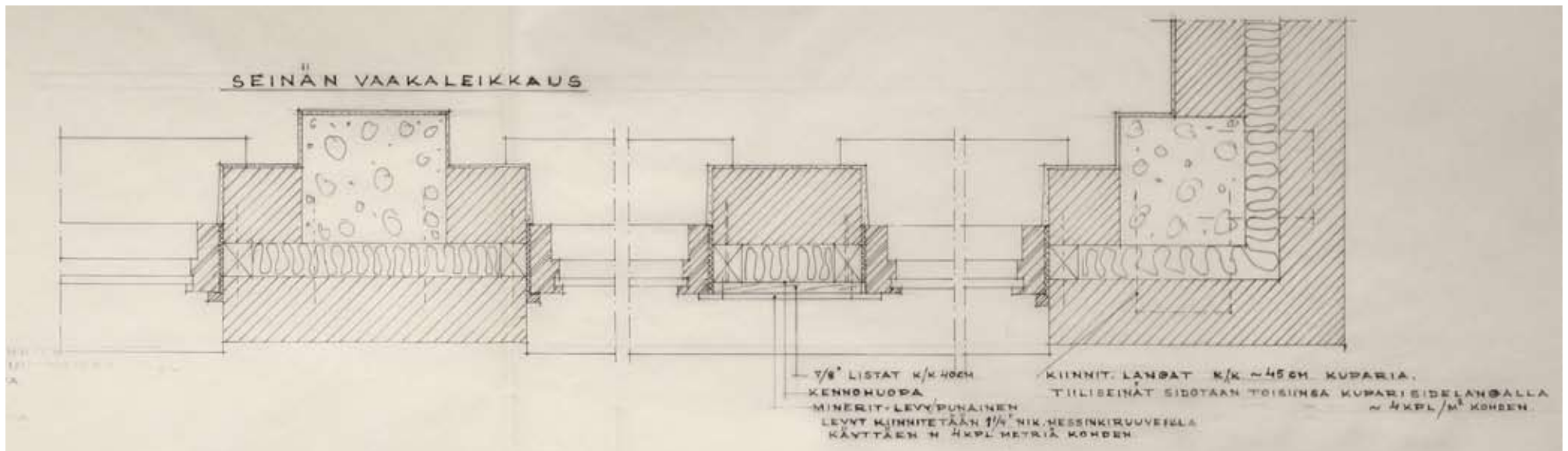
Tyypillisiä ulkoseinärakenteita vuoden 1962 Rakentajain kalenterissa (s. 335) normaalisine lämmönläpäisyalueineen.

Alla ote Arkkitehtuuritoimisto Olavi Lahtinen & Co:n poikaosaston ulkoseinärakenteen suunnitelmasta 17.11.1962. KA Vaho II la 1012, 1015, 1016.

2.4.2 Rakenneperiaatteet

Poikaosaston rakenneperiaate perustui ns. betonipilarirunkojärjestelmään.⁴⁰ Kantavat rakenteet toteutettiin paikalla valettuina teräsbetonirakenteina, jossa vertikaalirakenteet olivat joko pilareita tai sisäseiniä, joista viimeainitut asettuivat tornirakennusten keskilinjoihin, ikään kuin sydänmuureiksi jakamaan vankiosastoja toisistaan, tai porrashuoneita rajaaviksi rakenteiksi. Sisäpuoliset pilarit olivat poikkileikkausmuodoltaan neliömäisiä, muihin rakenteisiin integroituvia, ja sisäänvedetyn ensimmäisen kerroksen alueella pyöreitä. Muut kiviaineiset seinärakenteet toteutettiin tiilestä muuraamalla ja tasoitettuina. Ainoa tarkempi tieto muuratuista seinistä esiintyy ensimmäisen kerroksen odotushallia koskevassa suunnitelmassa, jossa muista pinnoista poiketen eteläinen väliseinä on määrätty muurattavan normaalikokoisesta kalkkihiekkatiilestä, mutta 15 mm syvällä avosumalla, ikään kuin interiöörin tehokeinona.⁴¹ Nykyisin tämä seinä on sileä, tasoitettu, kuten rakennuksen muutkin muuratut seinät.

Poikaosaston ulkoseinärakenteet olivat ajankohdan tyypipratkaisu, jotka on löydettävissä esimerkiksi vuoden 1962 Rakentajain kalenterista, tai joiden esiintymisen tyypillisuus on Kerrostalot 1960-1975 tutkimuksessa Helsingin rakennuskannasta osoitettu juuri 1960-luvun

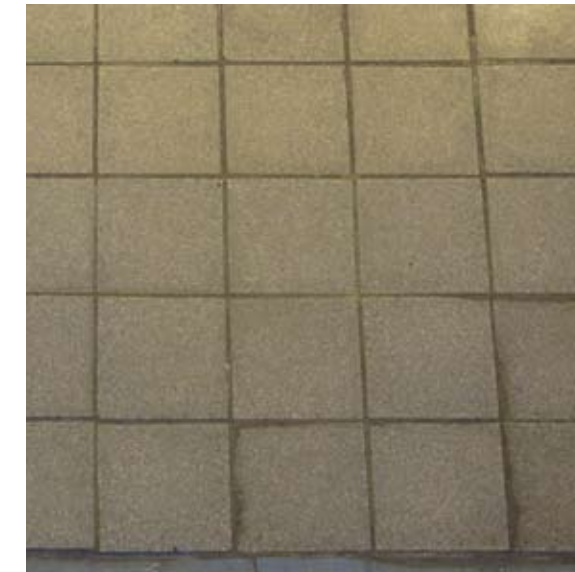
alkupuoliskolle. Perusulkoseinärakenteessa on sisäpuolella joko 15 cm harvareikätiilimuuraus ikkunapenkin alapuolella tai paikallavalettun palkin muodostava teräsbetoniseinä ikkunapenkin yläpuolella, ja sisäpinnat on tasoitettu ja maalattu.⁴⁸ Tämän rakenteen ulkopuolella on, suunnitelman mukaan, 7,5 cm vuorivanu PV-L 75x75 mm puurungon varaan tehtynä. Vuorivanua valmistettiin "erilaisten kuonien ja mineraalien seoksena" ja sitä oli saatavissa joko irtotavarana tai "huopana, ... mattona kahden voimapaperin, kahden rautalan-kaverkon... väliin ommeltuna." Vuorivanua eli Vuoksimmattoa valmisti 1960-luvulla Oy Vuoksenniska Ab.⁴⁹ Lämmöneristeen ulkopuolelle on suunnitelmaan merkitty kennohuopa Sitko tuulensuojaksi ja julkisivun osasta riippuen joko kuparilangoin runkoon sidottu tiilikuorimuuraus harjatusta tiilestä tai koolauslaudoitus (7/8"x4") ja Minerit-levytys.

Horisontaalirakenteet toteutettiin paikalla valettuina massiivisina teräsbetonilaattoina, joiden kevyesti maalaten viimeistellyt lautamuottipinnat muodostivat huonetilojen sisäkatot. Viimemainitusta poikkeuksena kansliaosaston katossa käytettiin, suunnitelman mukaan, ohutta sordino-laattaa ääntä vaimentamassa ja huolitellumpaa ulkonäköä antamassa.⁴² Betonista valettujen massiivilaattojen päälle asennettiin, suunnitelman mukaan, 3 cm Tojax-levytys.⁴³ Tätä ns. lastuvillalevyä valmistettiin Tojax-tuotenimellä lastuvillasta ja portlandsementistä tehdystä massasta levymäiseen muotoon puristamalla. Lastuvilla oli yleensä kuusipuusta erikoiskoneella höylättyä puulastua.⁴⁴ Ääntä- ja lämpöä eristävän levytyksen päälle valettiin raudoitettu n. 5 cm paksuinen kelluva teräsbetonilaatta. Suunnitelmien perusteella lattiapinnaksi oli merkitty ohut materiaali, matto, ja muovinen jalkalista, mutta tarkemmin asia ei ole tiedossa. Vanhoissa valokuvissa tilojen lattioissa näkyy yhtenäinen mattopinta. Nykyisenä peruslattiamateriaalina on sinisävyinen muovilaatta yhdistettynä muoviseen, alun perin vihreään, mutta sittemmin ylimaalattuun jalkalistaan. WC-tiloissa on edelleen jäljellä Pukkilan 6-kulmaista porfyrylaattaa 1960-lu-

Peruslattioiden nykyinen materiaali on vaalean sininen muovilaatta ja muovinen jalkalista, joka sittemmin on ylimaalattu harmaaksi.

WC-tiloissa on Pukkilan 6-kulmaista porfyrylaattaa. Ensimmäisen kerroksen vartijoiden puku- ja pesuhuonetiloissa on vastaava laattaa nelikulmaisena.

PARAS RATKAISU PORRASPULMAAN ELEMENTO asennusvalmis porrassyösky

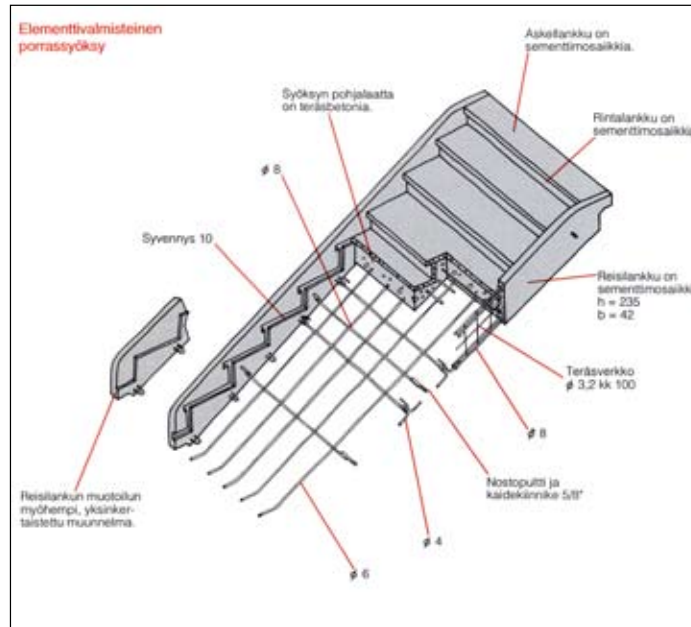

Arkkitehtonisesti, rakenteellisesti ja työmaarakenteellisesti on kehitetty uusia ratkaisuja porrassyöskyjen rakentamiseen. Tavoitteena on ollut kehitellä sellainen porrassyösky, joka on helppo asentaa ja joka on kestävä.

RT 881.592

Rakentajain kalenteri 1962

Kerrostalot 1960-1975. s. 88.

Läntisen tornin porrashuone nykyasussaan

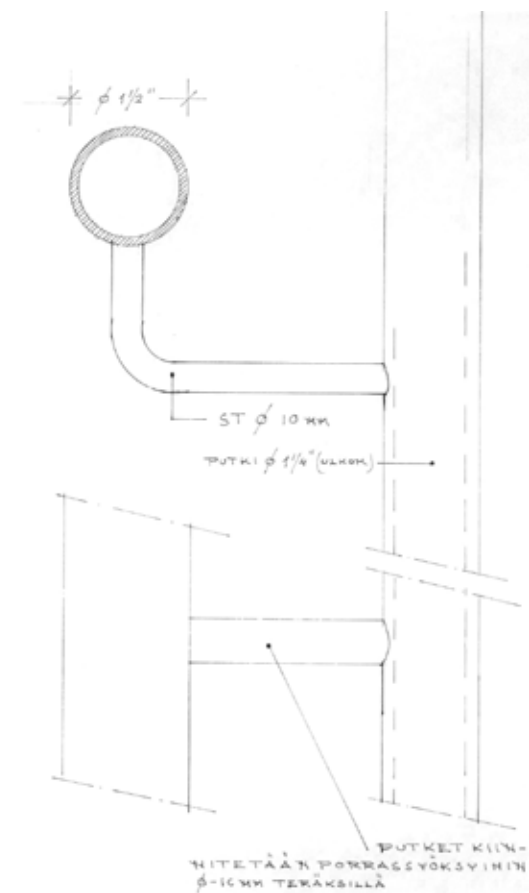
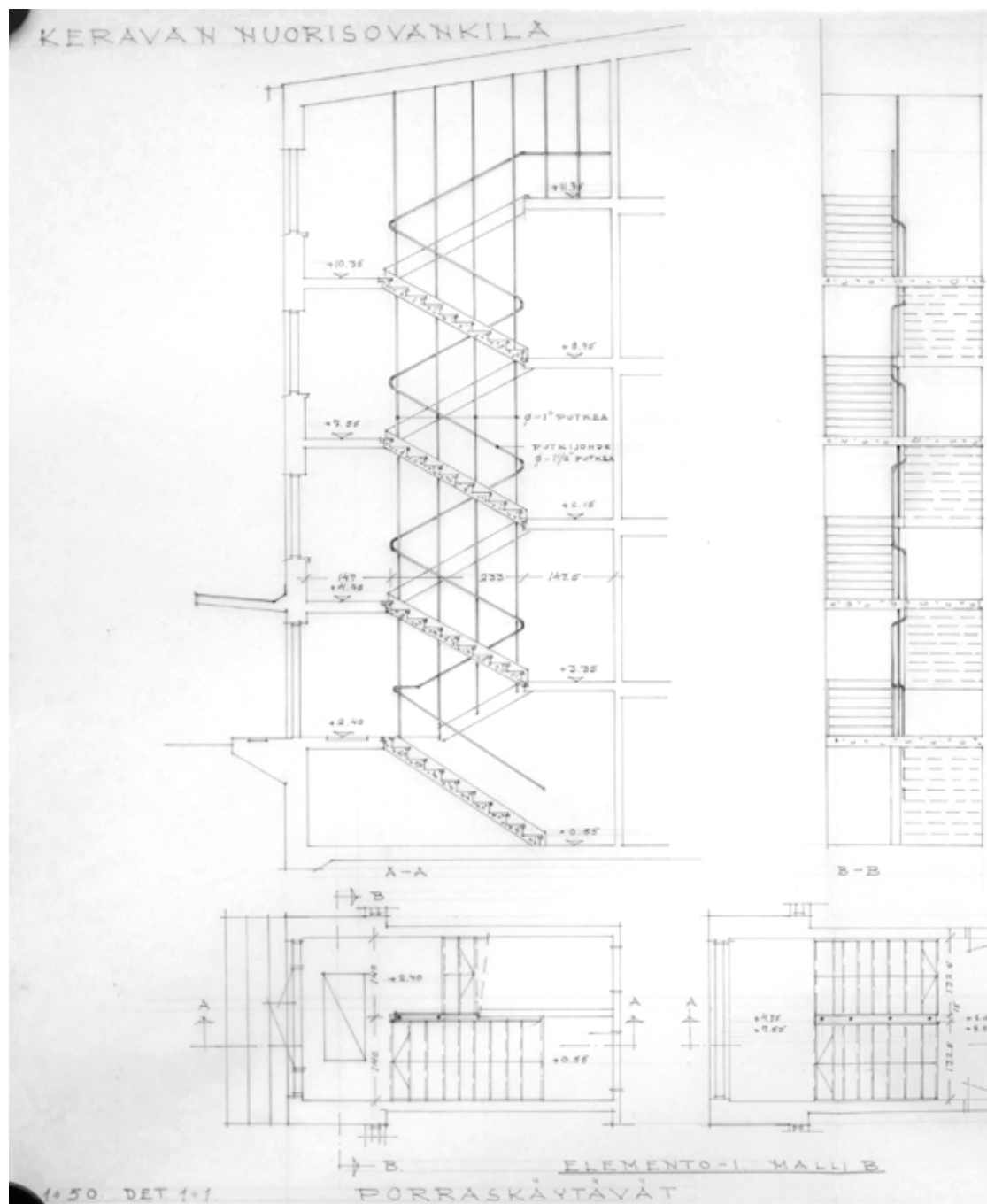

vulta ja ensimmäisen kerroksen vartijoiden pukuhuoneessa on vastaavaa laattaa nelikulmaisena. Tekstuurltaan porfyryrikiveä muistuttava harmaa-sävyinen erittäin kestävä laatta oli suosittua 1960- ja 1970-luvun julkisissa rakennuskohteissa.⁴⁵

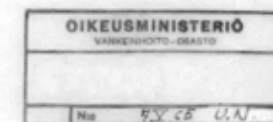
Tornien porrashuoneiden nousut toteutettiin Lemminkäisen valmistamista *Elemento, malli B* –elementtiportaista RT 881.592 mukaan.⁴⁶ Portaiden pinta oli vaaleasävyistä hiottua mosaiikkibetonia. Erkki Mäkiö & Co. Kerrostalot 1960-75 selvityksen mukaan, asuinkerrostalojen *elementointi* alkoi nimenomaan porrassyöksyistä 1950-luvulla ja 1960-luvulla paikalla valetut porrassyöskyt olivat poikkeus.⁴⁷ Sen sijaan kansliaosaston sisäinen ja rakennuksen edustavin portas toteutettiin paikalla valettuna kiertyvävartisena portaana, joka päällystettiin muovilaatoin.

Kansliaosaston portas

Henno Kampurin allekirjoittama suunnitelma
7.5.1965 porrashuoneesta ja rautaputkesta taivute-
tuista ja hitsatuista porraskaiteista.
KA Vaho II la 1012, 1015, 1016.

H. Kampuri

2.4.3 Rakennusosat

Suunnitelmien mukaan vankisellien ovet valmistettiin yksinkertaisina, peittomaalattuina ”C1-luokan huullostettuina 44 mm laakaovina” ja muut tavanomaiset WC-, komero- yms. tilojen ovet vastaavanlaisina, mutta ilman luokkavaatimusta. C1-luokan ovella tarkoitettiin paloluokiteltua yleensä kerrostalojen porrashuoneisiin tai vastaavan osastoi- vaan käyttöön tarkoitettua ovea.⁵⁰ 1:20 mittakaavassa piirrettyjä ovikaavioita tarkempia suunnitelmia tai työselityksiä ei ole tiedossa, mutta tietävästi ovet oli tarkoitettu toteu- tettavaksi RT-kortiston standardityyppien ja laatuvaatimusten mukaisesti.⁵¹ Olemassa olevien perusovien ja niiden *Solifer*-saranoinnin perusteella voidaan todeta, että ovet ovat 1960-luvulta, vaikka mm. selliovien lukitusta on uusittu ja ovien käyntireunapuo- lelle on lisätty peltivahvike. Arvokkaammat ja tavanomaiset tila erotettiin toisistaan myös ovityypein ja kansliatiloissa käytettiin tammiviilupintaisia laakaovia tai lasillisia tammiviiluvia, joiden helat olivat kromattuja.

Ulko-ovet toteutettiin tammipintaisina lasiovina, tai lasiovi-ikkunaseininä, joissa ai- kakaudelle tyypilliseen tapaan oli kapeiden pystylautojen muodostama ikkunarytmi ja umpinainen alaosa potkupelteineen. Tornien porrashuoneiden sisäpihalle johtavat ulko-ovet ovat ulkonäöltään vastaavat kuin pääsisäänkäynnin täyspuiset tammiovet, mutta niiden rakenne ja sisäpuoli on terästä. Onko ovet alun perin toteutettu näin vai viittaako teräsosan reipas oranssi sävy pikemminkin 1970-luvun ja monitoimikeskuksen aikaiseen rakentamiseen, jää epäselväksi.

NYKYTILANNE:

Yllä vasemmalla sellin huullettu laakaovi vaalean harmaaksi maalattuna. Vieressä vastaava ovityyppi tammiviilupintaisena; kansliaan sivukäytävältä johtava ovi.

Alla vasemmalla porrashuoneen ja käytävän välinen lasiovi ensimmäisessä kerroksessa.

Oikealla kansliaosaston tammiviilupintainen lasiovi -tyyppi.

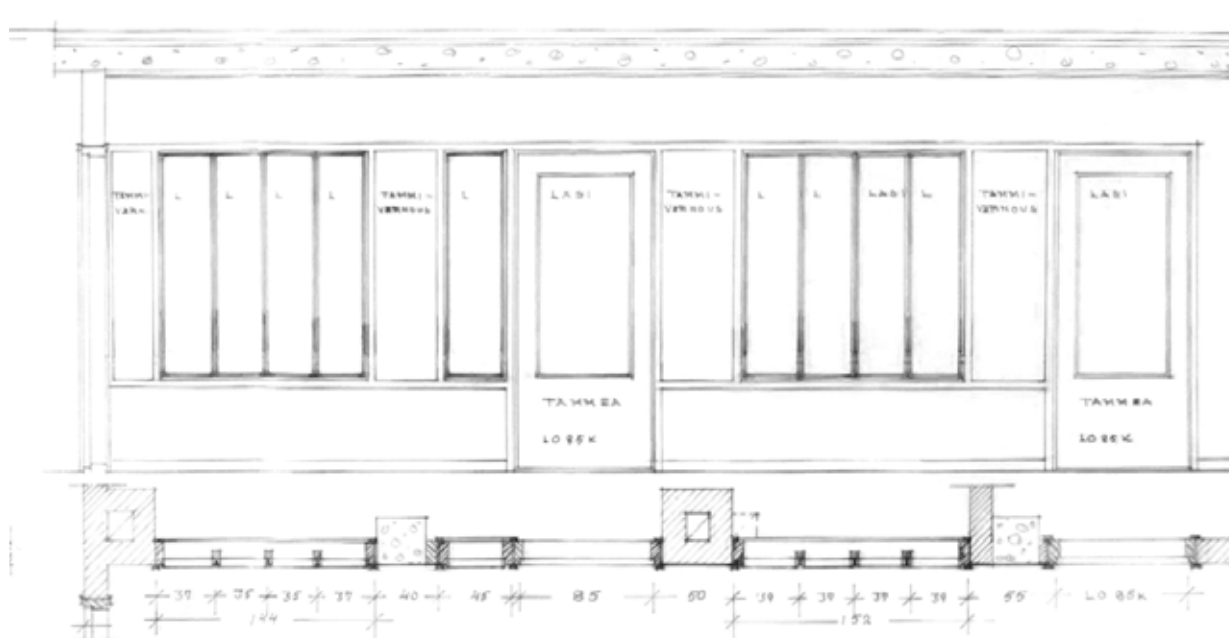
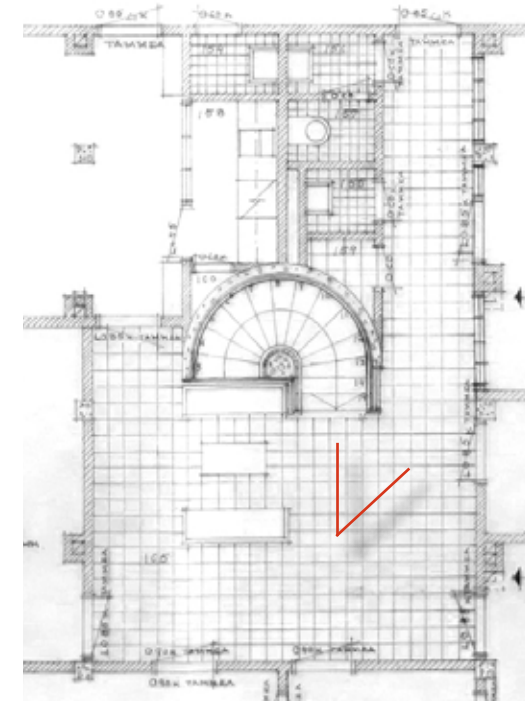

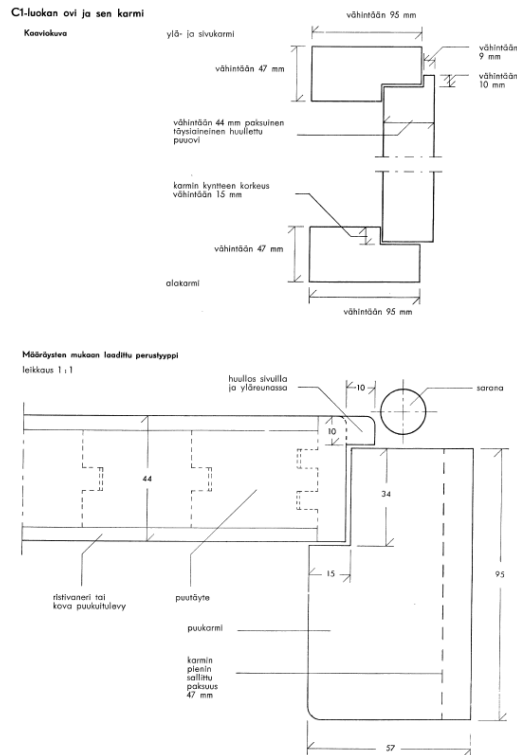
KERAVAN NUORISOVANKILA

Vasemmalla ote Arkkitehtuuritoimisto Olavi Lahtinen & Co:n suunnitelmasta selliovia koskien. Alla ja oikealla ote kansliaosaston odotushallin suunnitelmasta, ikkunaseiniä ja väliovia koskien. Tarkastettu Oikeusministeriössä 10 ja 11.1.1963
KA Vaho II la 1012, 1015, 1016.

Alla kansliakäytävän 1960-lukulaiset ikkuna- ja ovirakenteet nykyasussaan.

Ote RT-kortista 875-53 C1-luokan ovien rakennetta koskien.

Solifer-sarana sellioivessa. Ovillehden uraruuvikiinnitys on vanhempi ja karmipuolen ristiuraruuvikiinnitys on nuorempi korjaus.

Kansliaosastolla saranat ovat messinkipintaisia tai kromattuja.

Alla 1960-luvun painike kansliaosaston ovesta.

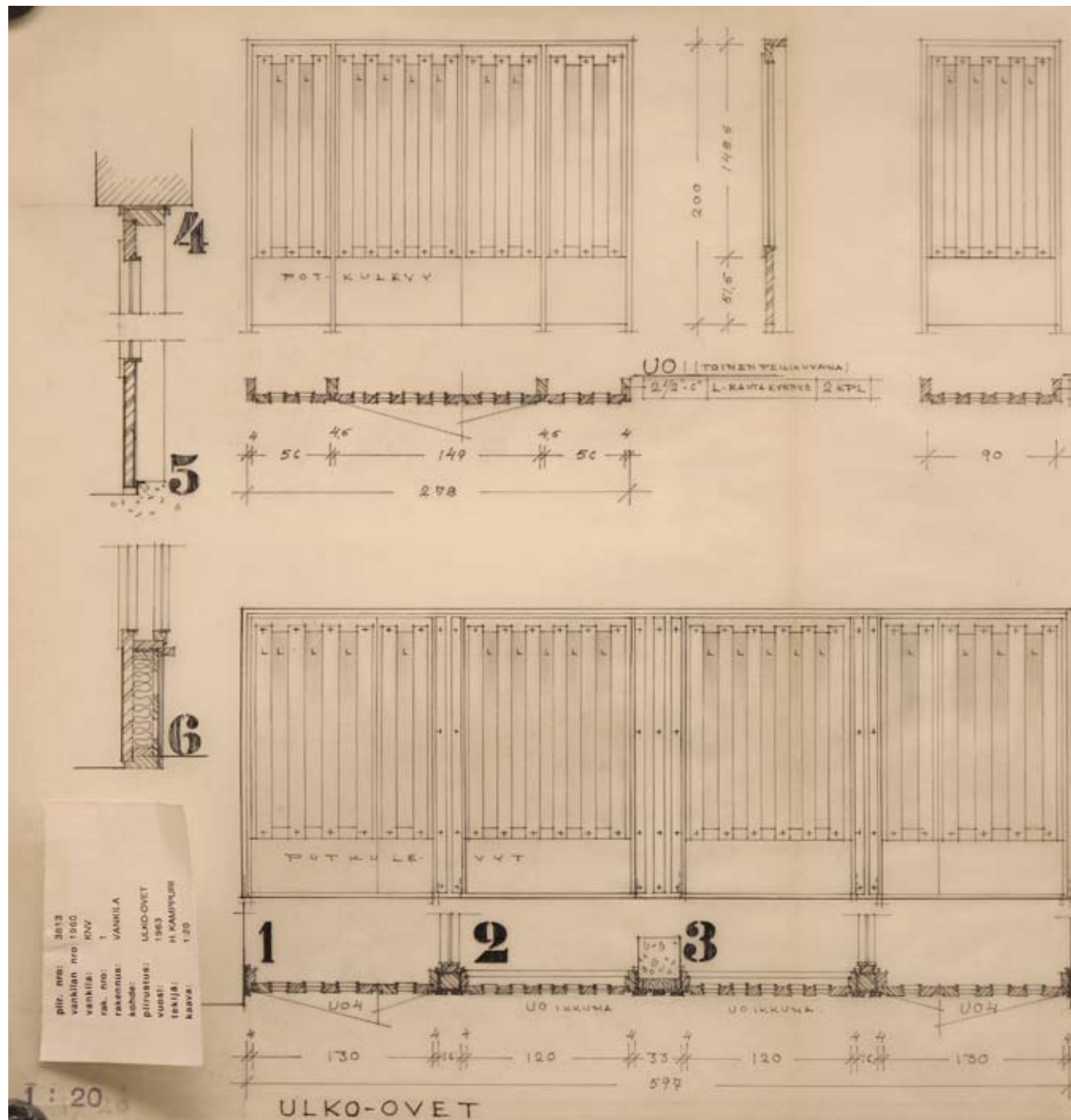

Mainos vuoden 1962 Rakentajain kalenterissa.

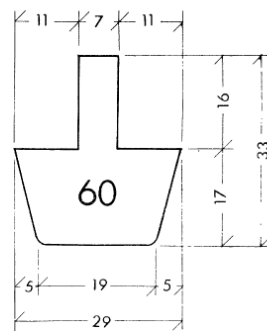
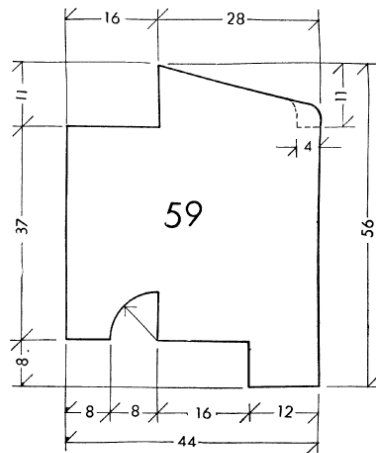
Viereinen sivu:

Vasemmalla ote Arkkitehtuuritoimisto Olavi Lahtinen & Co:n suunnitelmasta ulko-ovia koskien; alla pääovi, yllä tornien porrashuoneiden pihapuolen ovet. KA Vaho II la 1012, 1015, 1016.

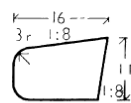
Oikealla itäisen tornin pääovi.

lasinlista RT 217.4/A

Ikkunoista ei ole tiedossa olevia suunnitelmia. Olemassa olevat ikkunat ovat kaksinkertaisia, sisään-sisään-aukeavaa mallia, peittomaalattuja ja lasitus on toteutettu listoittamalla. Ikkunat ovat mallinsa ja kuntonsa perusteella rakennukseen alun perin toteutetut. Oletettavasti ikkunan malli on, kuten ovissakin, standardi-tuotantoa ja esimerkiksi RT-kortissa 861-45 esitellään hyvin samankaltainen profiili kuin Poikaosaston puitteissa. Ikkunoiden sisäpenkit valmistettiin betonista, maalattuina, mutta henkilökunnan tiloissa laatu oli astetta parempi ja penkit vaalean keltaista mosaiikkibetonia.

Yllä ote RT-kortista 861-45, sisään-sisään-aukeavan ikkunan puitteiden standardiprofileista. Tyypipiratkaisussa on vaihtoehtona ikkunakehyksen tekeminen ilman helmeä tai 4 mm helmen kanssa, kuten poikaosaston ikkunoissa. Ikkunat on lasitettu puisin listoin ja päältä katsoen malli muistuttaa RT-vakioprofiilia.

Oikealla ote pääsisäänkäynnin tammissista ovi-ikkunaseinärakenteista: sisään-sisään-avautuva huulettu ikkuna, tammisin lasituslistoin.

Arkitehtuuritoimisto Olavi Lahtinen & Co:n suunnitelma poikaosaston ikkunatyy-
peistä. Vanhivistettu Oikeusministeriössä 11.1.1962.
KA Vaho II la 1012, 1015, 1016.

Alla vaalea mosaiikkibetoninen ikkunapenkki ensimmäisen kerroksen vartijoiden
tiloissa.

Yllä matalan nivelosan koneellisen poiston huippumuri (uusi, sinkki-pintainen) ja entisen saunan piippu.

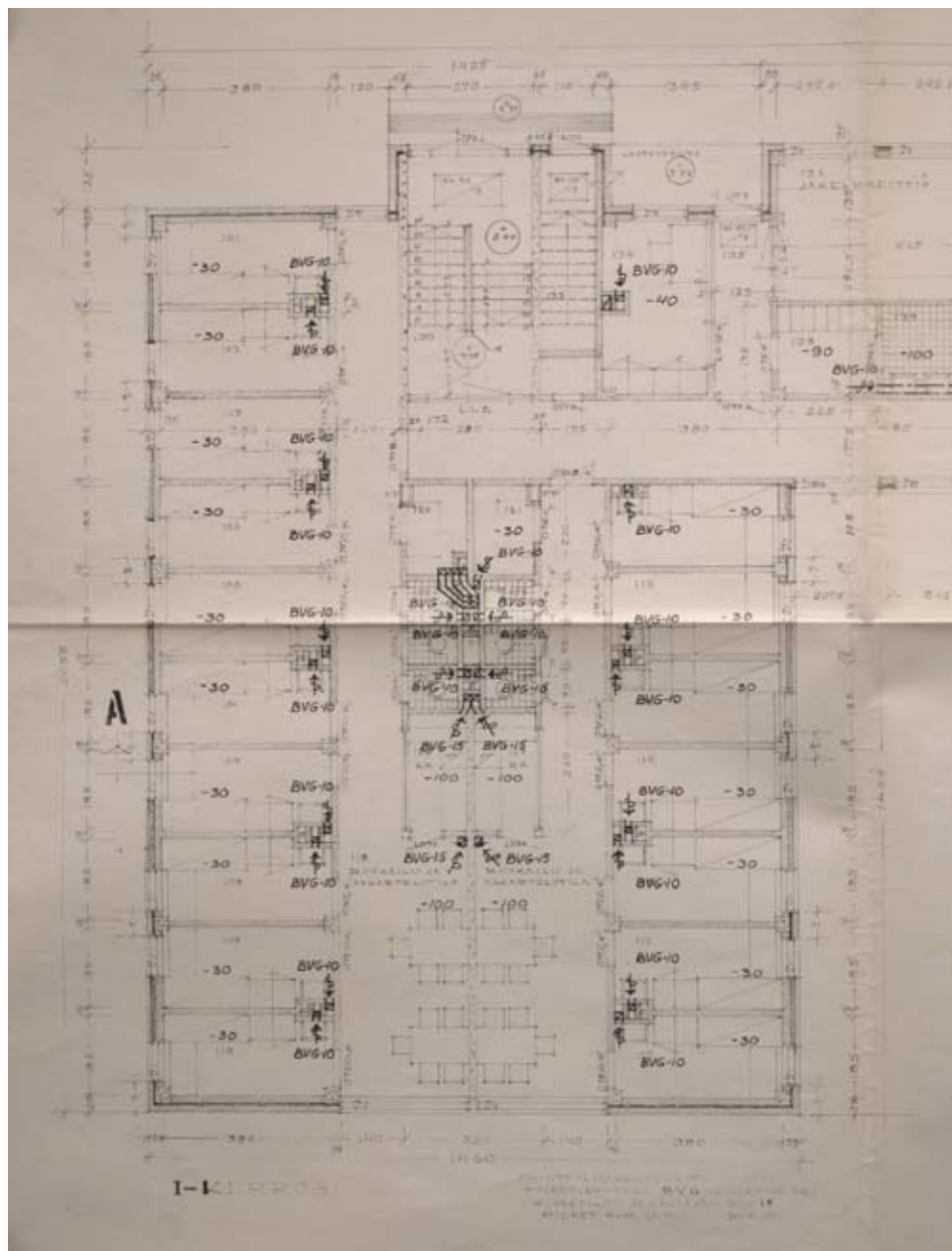
Yllä korvausilmaventtiili läntisen tornin toisen kerroksen käytävän pohjoispäässä. Alla kellarikerroksen huonetilaan johtavan korvausilmakanavan valurautainen ritilä.

2.4.4 Talotekniikka

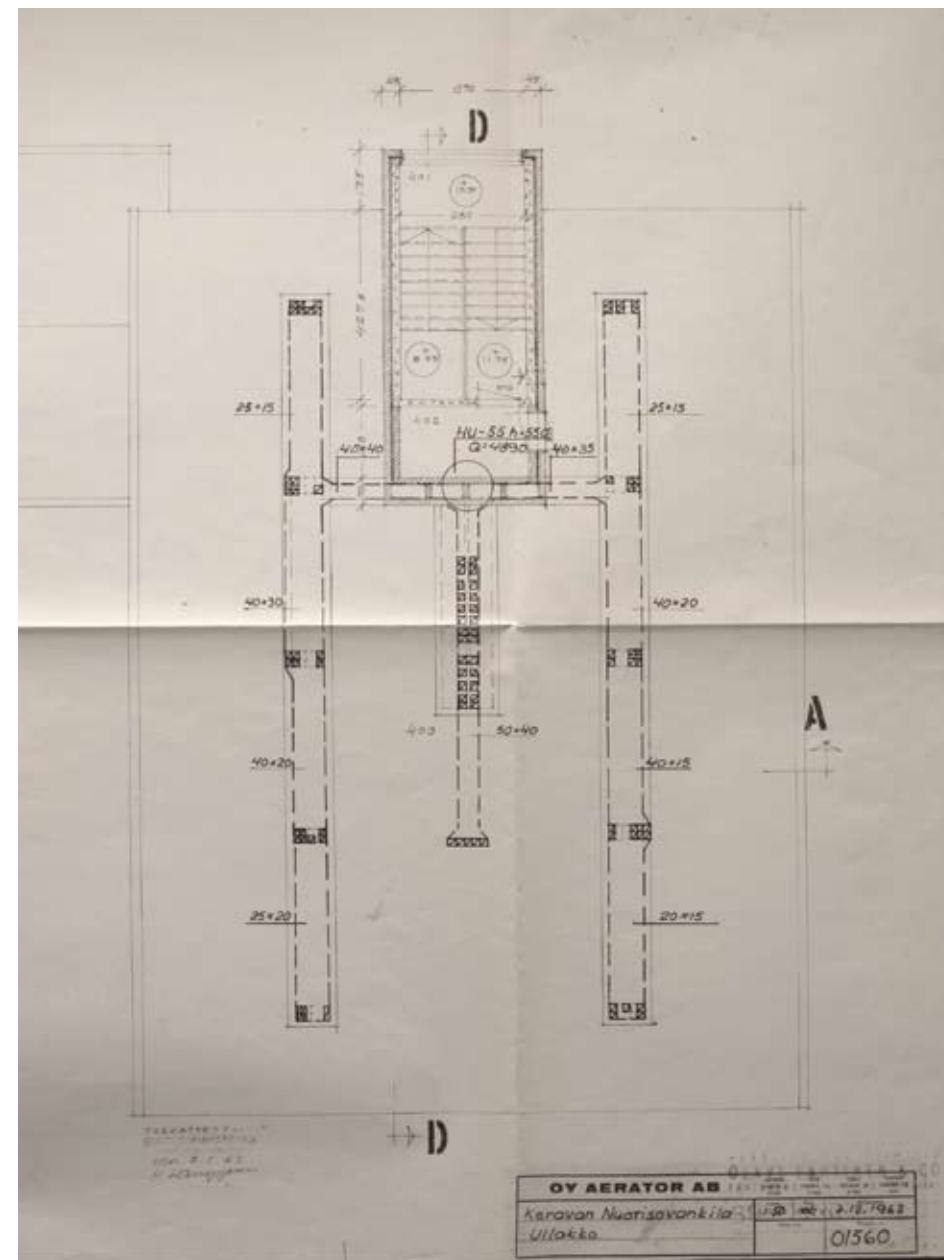
Poikaosaston kanssa samassa yhteydessä rakennettiin Keravan nuorisovankilan alueen uusi lämpökeskuslaitos, josta kanaalia myöden johdettiin keskuslämmitysvettä läntiseen tornirakennukseen ja siellä kellarikerroksessa sijaitsevan lämmönvaihdinhuoneen kautta lämpö ja käyttövesi jaettiin edelleen.

Ilmanvaihto toteutettiin koneellisen poiston periaatteella, jossa vesikatolle sijoitettiin huippumurit ja korvausilma otettiin "raakana", ulkoa. *Koneellinen poisto* oli järjestelmänä tyypillinen 1960-luvun rakentamisessa, syrjäyttäen varhaisemman *painovoimaisen* ilmanvaihdon.⁵² Kuten ajankohdan rakentamisessa yleensäkin korvausilman saantiin ei järjestelmissä kiinnitetty suurta huomiota, vaan ilmaa ajateltiin saatavan joko hallitsemattomasti muiden tilojen kautta, vuotavista tai avoinna olevista ikkunoista. Esimerkiksi Poikaosaston selleihin ei suunniteltu korvausilmaventtiilejä, vaan suunnittelijan ajatuksena lienee ollut korvausilman saanti tarvittaessa avattavan ikkunan kautta. Ainoastaan kellaritiloihin ja käytäviin rakennettiin venttiilit korvausilman saantia varten, vaikka esimerkiksi ensimmäistä kerrosta koskevaan ilmanvaihtosuunnitelmaan ei ole merkitty ainuttakaan korvausilmakanavaa, vain poisto.⁵³ Poistoilmakanavointi rakennettiin torneissa perinteisinä tiilestä muurattuina pystyinä yhteiskanavina, jotka koottiin matalassa vesikaton alaisessa ullakkotilassa vaakasuuntaisiksi rakennusaineisiksi yhteiskanaviksi ja yhdistettiin lopulta porrashuoneen sisäseinälinjassa olevaan pystylinjaan ja huippumuriin. Tornirakennuksia yhdistävässä matalassa osassa oli oma huippumuri kanavointineen ja kellarikerroksen saunan palokaasuپیپpu.

Suunnitelma koneelliseen poistoon perustuvasta ilmanvaihdosta; peruserroksen ratkaisu. Aerator Oy 7.12.1962

KA Vaho II la 1015

Yhdyskanavien koontikanavat ullakolla jotka päättyvät porrashuoneen seinälinjassa olevaan huippumuriin "HU-55".

Käytävien perusloisteputkivalaisin

Sellin eli asunnon yleisvalaisin.

Vanhemman mallinen lasinen yleisvalaisin tornien porrshuoneessa.

Tornien osastovartijahuoneen väliseinän ja katon väliseen rakoon sijoitettu valaisin.

Kansliaosaston sisäportaan keskipilarissa oleva kohdevalaisin

Tornien ruokailu- ja yhteistiloissa sekä kansliaosaston hallissa käytetty valaisintyyppi jota sommiteltu joko neljän tai kahden valaisimen ryhmiin.

1960-luvun varusteita

1960-luvun upotettu pyöreä kaksiosainen peruskytkin.

Kellarikerroksen "alahallin" kattovalaisin

1960-luvun pinta-asennettu kytkin kellarissa.

Vankisellin merkinantovalo käytävällä, jolla vanki kutsui vartijaa.

3 Monitoimikeskus

Koska poikaosaston rakennushanke oli 1960-luvun alussa toteutunut typistetyssä muodossa, Eduskunnan talouspolitiikan ohjaamana, oli 1970-luvulla tarve saattaa rakennus toiminnallisesti ehjäksi kokonaisuudeksi. Vankien yhteistilat olivat ahtaat ja sisäliikuntatilat, väestösuojaa lukuun ottamatta, olemattomat. Kun 1960- ja 1970-luvulla merkittävä osa Keravan nuorisovankilaan saapuvista vangeista oli laitokseen tullessaan fyysisesti ja psyykkisesti heikkokuntoisia, ymmärrettiin sisäliikunta-, harraste- ja psykiatrisen hoidon tilojen tarpeellisuus. Vuonna 1971 tehtiin eduskunta-aloite, jossa todettiin yleisesti Suomen vankilalaitosten liikunta- ja harrastustoimin-

tilojen suuri puute ja sen parantamisen tähdellisyys. Erityisesti puutteiden korjaaminen tuli kohdentaa nuorten vankien laitoksiin.⁵⁴ Monitoimikeskuseen ajateltiin tulevan sekä välittömästi poikaosaston nuorten vankien ja näitä tapaamaan tulevien vierailijoiden käyttöön että päälaitoksen eri-ikäisten vankien ja ”ympäröivästä yhteiskunnasta saapuvien henkilöiden käyttöön”.⁵⁵

Vuonna 1973 perustettiin Keravan nuorisovankilan monitoimikeskuksen suunnittelua valmisteleva työryhmä, johon kuuluivat vankilajohtaja Matti Herna, poika-osaston suunnitellut arkkitehti Henno Kamppuri, ylivartija Erkki Piironen ja sihteerinä sisustusarkkitehti Marketta Laakso. Työryhmä totesi mietinnössään seuraavaa:

*”Keravan nuorisovankilaan tulisi pikaisesti rakentaa monitoimintakeskus [monitoimikeskus], jossa olisi riittävät liikunta- ja voimistelutilat, askartelutiloja, kerhuhuoneisto ja opintotiloja. Monitoimintakeskuksen tulisi olla rakenteeltaan sellainen, että se palvelee myös vankilan henkilökunnan ja ympäröivän asutuksen toiminta- ja harrastustarpeita. Vankilan ja ympäröivän yhdyskunnan vuorovaikutusta lisäämällä voidaan edistää vankilaympäristön normalisoitumista, joka on välttämätöntä vankien sosiaalisen kuntoutumisen kannalta.”*⁵⁶

Nykytilanne

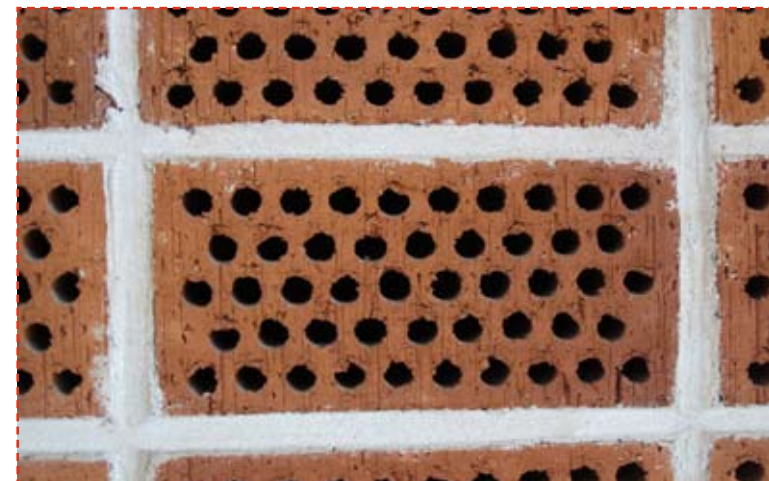
KA Vaho II la 1080

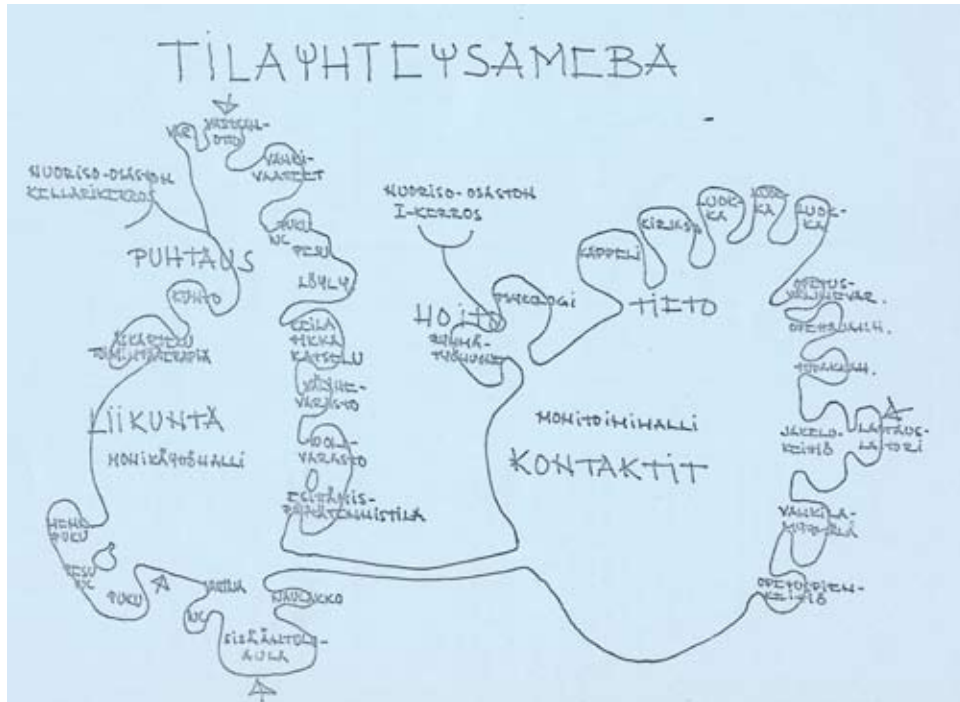
Liikuntasali valokuvattuna oletettavasti 1970-luvun lopulla, piakkoin valmistumisen jälkeen. Kuva: Keravan museo.

Nykytilanne

Hankesuunnitelman havainnepiirustus tavoitelluista tila- ja toimintayhteyksistä.

"Työryhmän käsityksen mukaan monitoimikeskus on rakennus, jolla tulee olla useita erilaisia toimintoja. Monitoimikeskussuunnittelussa tulee asettaa päätaavoitteeksi monipuoliset toimintamahdollisuudet, mahdollisuudet ihmissuhteiden aktivoitumiselle, saman tilan monikäyttöisyys ja taloudellisuus. Tilojen yhteiskäytön ja taloudellisten näkökohtien kannalta työryhmä pitää suunnittelussa erityisen tärkeänä sitä, että eri toimintoja voidaan järjestää samoissa tiloissa samanaikaisesti tai vuorotellen tai että eri toiminnoilla on huolto- ja ns. kontaktitilat yhteisinä tiloina. Tärkeää on eri toimintojen mahdollisimman suuri nivoutuminen toisiinsa sekä paitsi eri tilojen monikäyttöisyys, myöskin hyvät kulku- ja näköyhteydet tilojen välillä. Tällä tavoin tiloissa järjestettävät eri toiminnot lisäävät tilojen käyttäjien aktiivisuutta ja kontakteja em. toimintoihin."⁵⁷

"Toimintatilojen tulee liittyä välittömästi toinen toiseensa ilman vaikeasti valvottavia käytävätiloja. Yleensäkin valvonnan on oltava vaivatonta ja mahdollisimman huomaamatonta. Monitoimikukuksessa tulisi voida purkaa itseään ja solmia sellaisia ihmissuhteita, jotka synnyttävät virikkeitä, laajentavat näkökulmaa ja vapauttavat yksinäisyydestä..."⁵⁸

*"Kun monitoimikeskus rakennetaan suljetun laitoksen yhteyteen, jolloin kaksi täysin vastakkaista elementtiä yhdistetään, tulee monitoimikeskuksen olla silloin todella avoin toimintonsa ja tilojensa käytön suhteen, mutta samalla täyttää turvallisuuden vaatimukset."*⁵⁹

"Monitoimikeskuksessa tulee olla tilaa, ilmavuutta, avaruutta, värikkyyttä ja muunneltavuutta, jotta siellä voidaan järjestää kulloinkin tarvittavia toimintoja..."⁶⁰

Keväällä 1977 Keravan vankilaan perustettiin erillinen avovankilaosasto, jonka vankien tehtävänä oli rakentaa monitoimikeskus. Avovankilaosastoon kerättiin 25-30 miestä.⁶¹ Monitoimikeskuksen rakentaminen aloitettiin 2.5.1977 ja seuraavan vuoden vuosikertomuksessa voitiin todeta rakennustöiden edistyneen odotettua nopeammin.⁶² 21.8.1978 voitiin toimittaa loppukatselmus valmiissa rakennuksessa.⁶³

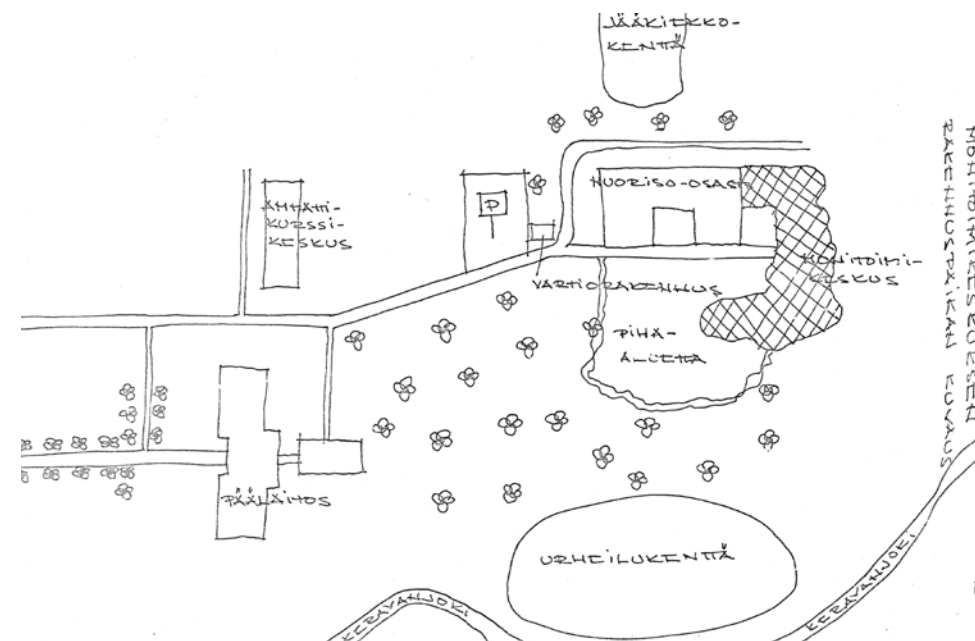
3.4.1 Suunnittelijat

Monitoimikeskuksen arkkitehtisuunnittelusta vastasi poikaosaston suunnitellut arkkitehti Henno Kampuri, toisin ei enää Oikeusministeriön palveluksessa vaan konsulttina, oman arkkitehti-toimiston puitteissa. Rakennesuunnitelmat laati Insinööritoimisto R. J. Heiskanen & Co, LVI-suunnitelmat Insinööritoimisto Olof Granlund & Antti Oksanen ja sähkösuunnitelmat Olavi Friberg Ky. Suunnittelu-aikaan käytössä oli ns. taksapalkkiomenettely, jossa arkkitehtisuunnittelusta maksettiin prosenttimääräisesti arvioitujen rakennuskustannusten (4,7 milj) perusteella ja rakennuksen laatuluokan mukaan.⁶⁴

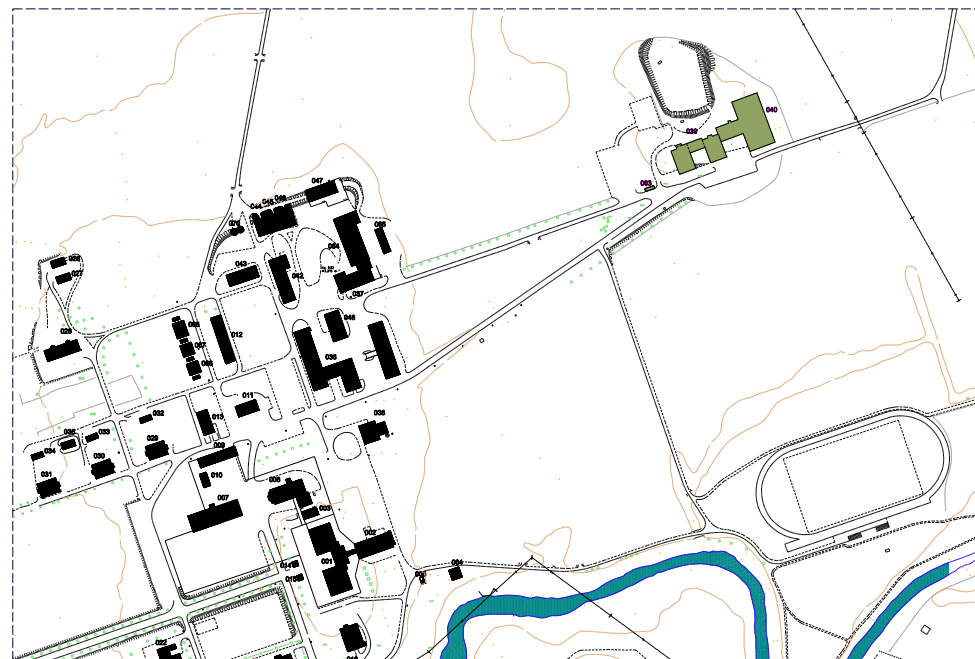
3.1 MONITOIMIKESKUKSEN SIIJOITUS

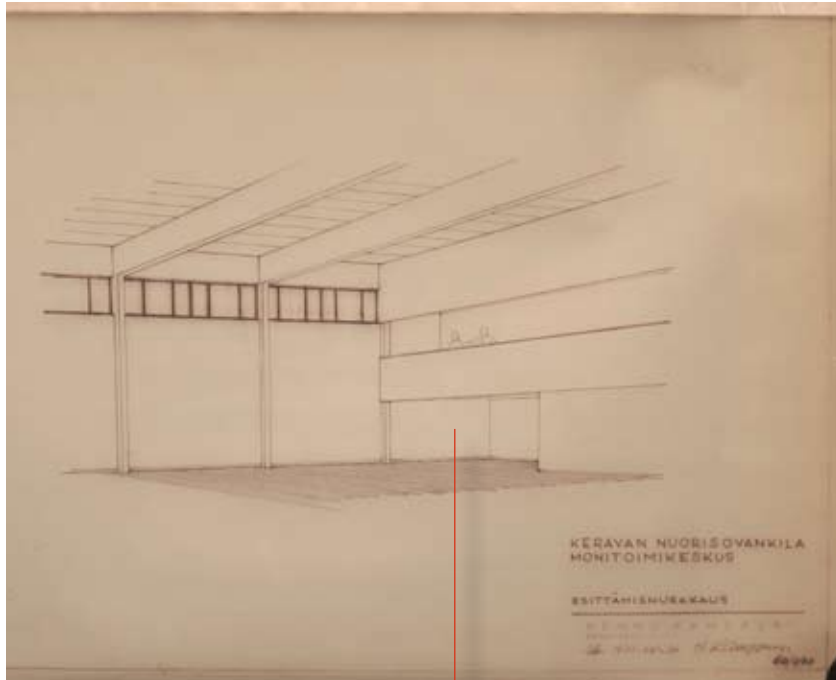
Monitoimikeskuksen suunnittelutyöryhmän mietintöön kirjattiin laitosrakennuksen sijoitteluperiaatteista seuraavasti: *"Työryhmä esittää, että monitoimikeskus sijoitetaan nuoriso-osaston yhteyteen siitä itään ja etelään, jolloin se ei peity olemassa olevien suuntien kannalta massojen taakse ja rajaa ulkoilualan ilmansuuntien kannalta edullisiin ilmansuuntiin (etelä, länsi)... Lisäksi jo I rakennusvaiheen [poikaosasto] yhteydessä huomioitiin putkitöiden osalta, että rakennusta tullaan jatkamaan itään. Näin sijoitettuna monitoimikeskus ottaa myös tulijan ystävällisemmin vastaan."*⁶⁵ Mitä "ei peity massojen taakse" -ajatuksella tarkoitettiin jää epäselväksi, sillä periaatteen mukaisesti sijoitettuna monitoimikeskus jäi nimenomaan alisteiseksi poikaosaston vanhoille rakennuksille ja pääasiallisesta lähestymissuunnasta katsottuna niiden taakse.

Hankesuunnitelman tavoitteena oli muodostaa poikaosastosta, sen takana olevasta ulkoliikunta-alueesta ("jäähiekkokenttä") ja jokivarressa sijaitsevasta urheilukentästä lähiympäristöineen puistomainen kokonaisuus, jonka ajateltiin ulottuvan vanhalle päälaitokselle saakka ja liittävän näin uuden ja vanhan laitosalueen toisiinsa. Käytännössä puistoalue jäi toteutumatta ja maa-alue säilyi peltoviljelyksinä, kuten se laitosmaisemassa 1890-luvulta saakka oli ollut.⁶⁶

Hankesuunnittelun havainnekartta monitoimikeskukselle varatusta alueesta ja lähialueen käytöstä. Alla nykytilakartta.

KA Vaho II la 1080

"Esiintymistila"

3.2 TILAOHJELMA

Poikaosaston varhaisissa luonnossuunnitelmissa rakennus näyttäytyi kolmetornisena. Tarkempaa tietoa itäisimän, rakentamatta jääneen tornin tilaohjelmasta ei ole, mutta ulkoarkkitehtuurin perusteella on oletettavaa, että itätorni olisi sisältänyt lähinnä pienehköjä huonetiloja, oletettavasti sellejä kuten muutkin tornit. Kun 1970-luvulla aloitettiin hanke monitoimikeskuksen rakentamisesta suunnitellun itäisen tornin kohdalle, poikkesi tilaohjelma aiemmasta eikä 60-lukulaisten tornin rakentaminen alkuperäisen idean mukaan tullut enää kyseeseen. Tilaohjelman myötä monitoimikeskuksen pohja-ala oli kolminkertainen yhden tornin pohja-alaan nähden.

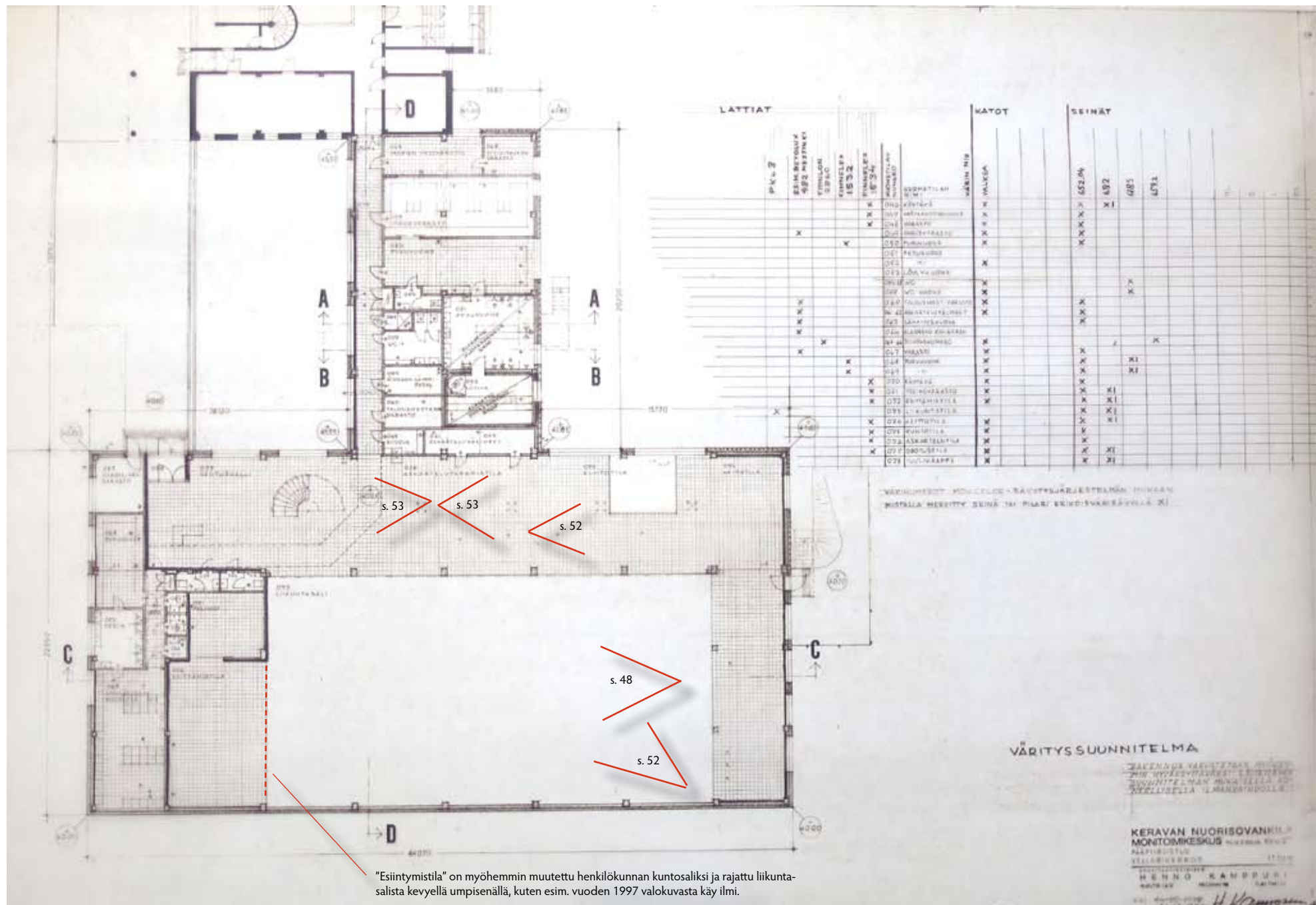
Monitoimikeskuksen tilaohjelman laajuudeksi päätettiin 1785 m² hyötypinta-alaa ja rakennus tuli toteuttaa Rakennushallituksen määrittämän laatuluokka III mukaan, joka tarkoitti käytännössä tavanomaisissa standardiratkaisuissa pitäytymistä. Suurimman tilakokonaisuuden muodostivat *monikäyttötilat*, 930 m², johon kuuluivat liikunta- ja kokoontumistilat, kuntoilu- ja pelitilat ja esiintymistä, askartelua ja toimintaterapiaa varten tarkoitettut tilat. Tilaohjelmassa erikseen oli jaoteltu *monitoimitilat*, 315 m², johon kuuluivat ruokala, tapaamis- ja odotustilat. Kolmannen ryhmän muodostivat *opetustilat*, 245 m², eli luokkahuoneet, kirjasto ja kappeli rakennuksen toisessa kerroksessa. Edellä todettuja tiloja palvelevia aputiloja, sosiaalitiloja, pesutiloja yms. oli 225 m² ja hoitotiloja, mm. psykiatrin vastaanotto, 35 m².

Vuonna 1997 Iltalehden artikkelissa kuvaillaan monitoimikeskuksella laajennetun nuoriso-osaston arkipäivää seuraavasti:

*"Keravan nuorisovankilassa rangaistustaan kärsivillä nuorilla on monta mahdollisuutta viettää vankilassa tehtävästä työstä liikenevää vapaa-aikaansa. Vangeille järjestetään opetusta ja kursseja, minkä lisäksi nuoret voivat osallistua ohjattuun harrastustoimintaan... - Meillä on harrastuksia musiikista liikuntaan. Kerhojen lisäksi vangeilla on käytössään mm. kirjasto. Liikuntaa on aika paljon työn lisäksi, kertoo Keravan nuorisovankilan opinto-ohjaaja Maarit Suomela... Vankien päivä on monipuolisista vapaa-ajanviettomahdollisuuksista huolimatta rangaistuksen kärsimistä. Vankien päivät kuluvat pääasiassa työnteon merkeissä ja suurin osa vapaa-ajasta kuluu selleissä... - Meillä on työssä läsnäolopakko, mutta työn lisäksi meillä on mahdollisuus opiskella ja osallistua erilaisille kursseille. Voimme opiskella puusepiksi tai käydä metalli- ja autotekniikan kursseilla."*⁶⁷

Iltalehti 2.6.1997.

Henno Kamppurin väriyysuunnitelma,
1. kerros. 21.2.1978. SA.

Halli A, nykytilanne

Halli B, nykytilanne

3.2.1 ”Monikäyttötilat”

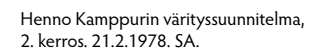
Nuorisovankilan hyvät liikuntamahdollisuudet perustuivat lainsäädäntöön ja 1960-luvun lopussa heränneeseen yleiseen vankien kuntouttamiseen tähdänneeseen toimintapolitiikkaan. Asetuksessa vuodelta 1962 todetaan, että *”Ulkona viettämänsä vapaa-aika on vankien mahdollisuuksien mukaan käytettävä voimisteluun, urheiluun ja muuhun ruumiin kunnon kehittämiseen”*⁶⁸, josta 1970-luvun alussa huomio kohdennettiin myös vankilalaitosten sisäliikuntatarpeiden parantamiseen.

Monitoimikeskuksen tilajärjestyksen ytimen muodostivat kaksikerroksinen liikuntasali ja sitä kiertävät tilat kahdessa tasossa eli kokonaisuus joka huoneohjelmaan oli merkitty otsikolla *monikäyttötilat*. Työohjelmassa todettiin, että *”samassa tilassa tapahtuva yhtäaikainen toiminta erotetaan muista toiminnoista niin, etteivät ne häiritse toisiaan... Näkö- ja kuuloesteitä ei tarvita.”*⁶⁹ Liikuntasalin käyttötavoitteista kirjattiin, että siellä tulaisiin harrastamaan lento- ja koripalloa, pitkittäin tai poikittain saliin nähden, sulkapalloa ja pöytätennistä, telinevoimistelua ja tilaa tulaisiin käyttämään kokoontumistilana erinäisissä juhlatilaisuuksissa, elokuva- ja teatteriesityksissä yms. Katsomot saattoivat tarvittaessa laajeta salin ulkopuolisille monikäyttöön tarkoitetuille lehtereille.

Oleskelutuoli lehterillä.

Etualalla suunnitelman mukainen "kuntotila" ja taustalla "hoitotila" eli nykyinen kuntosali.

Liikuntasali

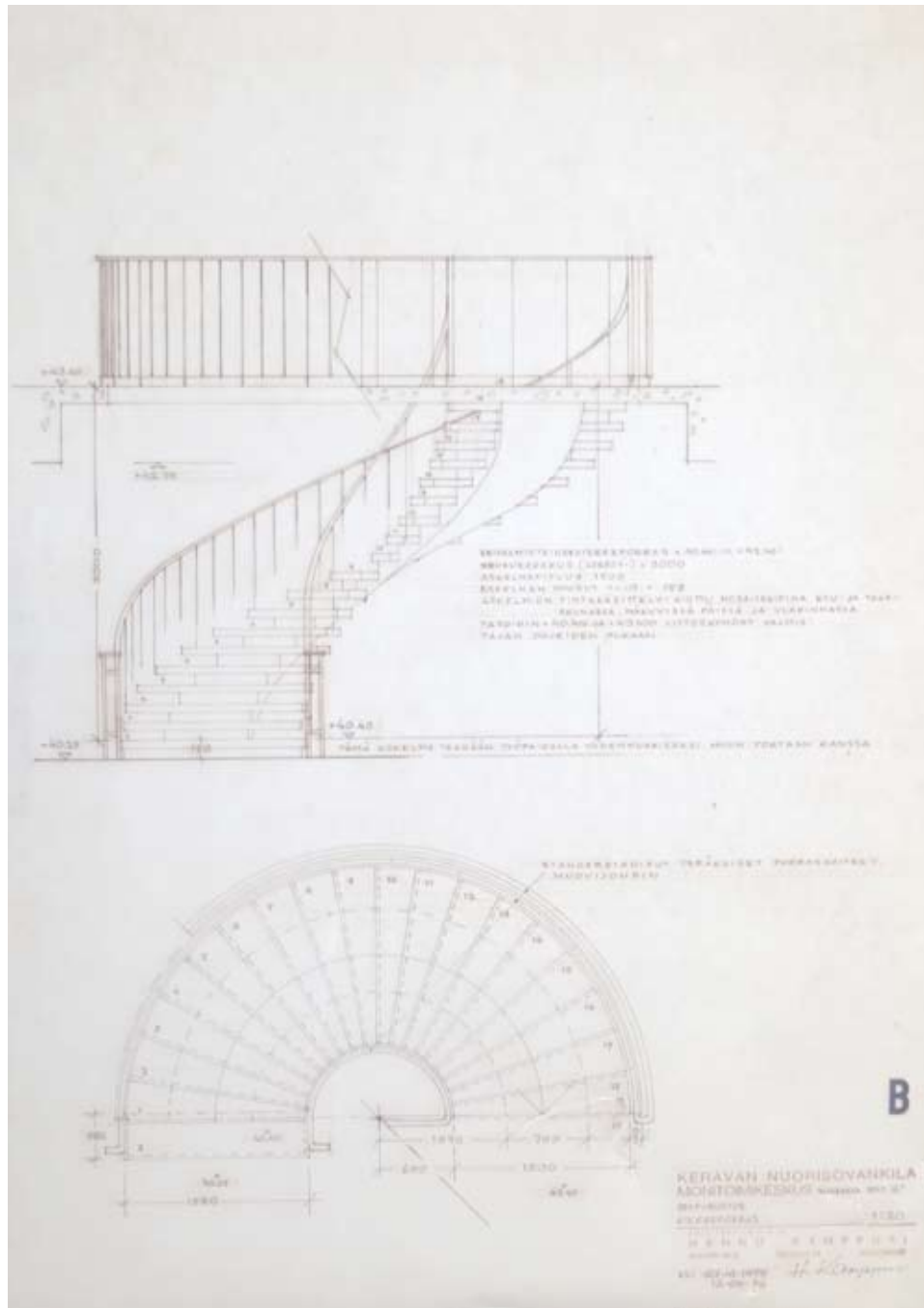
Liikuntasalin yhteyteen, maantasoon, sijoitettiin sisääntuloaula, joka toimi vankien tapaajien odotustilana ja poikaosasto-monitoimikeskus-rakennuksen pääsisäänkäyntinä. Aulasta nousevat portaat johtivat toisen kerroksen lehterille eli tilaohjelman mukaisesti *monitoimihalleihin A ja B*, jotka toimivat sekä vankien tapaamistilana että yhteisruokailutilana. Tilaohjelman jako kahteen "halliin" oli muodollisen jäykkä, sillä toteutunut ratkaisu oli käytännössä yksi L-muotoinen rajaa-vista rakenteista vapaa lehterialue, johon tosin arkkitehtisuunnitelmassakin on merkitty erikseen *Halli A ja Halli B*. Lehteri muodosti samalla kulkuyhteyden *monikäyttötiloista* erikseen rajattuihin opetustiloihin ja vankilamyymälään.

Liikuntasalin kanssa samaan tasoon, lehterin alle sijoituivat voimistelu-, peli- ja askarteluterapiatilat; *"kuntotiloissa harrastetaan kuntovoimistelua ja -urheilua sekä painonnostoa ja pöytätennistä. Tässä tilassa annetaan lääkintävoimistelua kuntoutusta tarvitseville vangeille... Askarteluterapiatilassa tehdään nahka-, puu-, metalli-, kori-, savi- ja kudontatöitä."*⁷⁰ Liikuntasalin eteläpään yhteyteen oli varattu *esittämis- ja pöytätennistila* eli matala monikäyttöinen näyttämö; *"siellä esitetään pienryhmille filmejä ja katsellaan TV:tä, pelataan erilaisia pelejä kuten esim. shakkia"*. Tilasta tehtiin sittemmin henkilökunnan kuntosali ja esiintymislava rakennettiin tarvittaessa liikuntasalin puolelle.

3.2.2 Monikäyttötilojen aputilat.

Pääaulan välittömään yhteyteen sijoitettiin tila valvonta- ja ohjaustehtäviä hoitavalle vartijalle ja henkilökunnan pukuhuone- ja pesutilat. Vaikka sisäliikuntatilat oli tarkoitettu pääsääntöisesti, mutta eivät pelkästään Keravan nuorisovankilan käyttöön, rakennettiin henkilökunnan puku- ja pesuhuoneiden yhteyteen *ulkopuolisten pukeutumistilat*, joihin tuli *"mahtua yhtä aikaa kaksi lento- tai koripallojoukkuetta"*.⁷¹

Vankien pukuhuone, pesuhuone ja sauna sijoitettiin monitoimikeskuksen itä-länsisuuntaiseen nivelosaan, sivukäytävän varteeseen, joka yhdisti samalla sisäisen kulun vanhempaan poikaosastorakennukseen; *"saniteettiyksikköä vangit käyttävät päivittäisinä pesu- ja suihkutiloina. Samoin*

Kierreportaan suunnitelma 12.4.1974. SA.

"Odotushalli" "askarteluterapiatilasta" katsottuna

"Askarteluterapiatila"

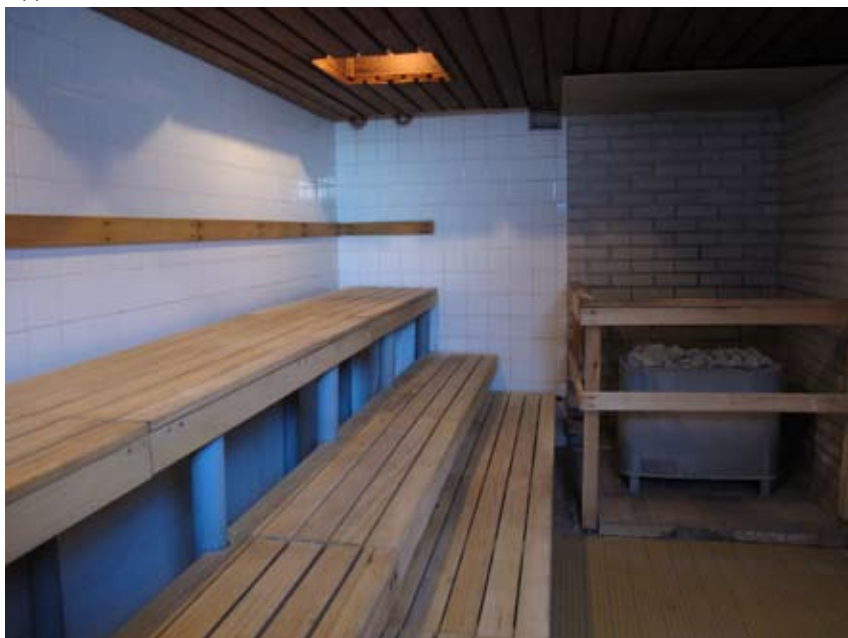

Maantasokerroksessa sijaitseva saunasaston pukuhuone

Löylyhuone

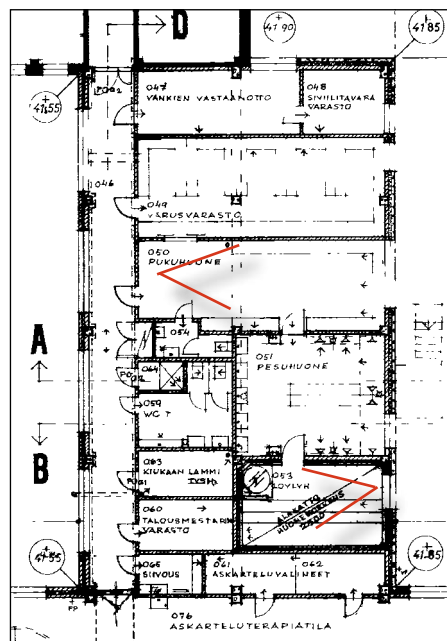
vangit saapuessaan töistä peseytyvät näissä tiloissa kahdesti päivässä. Nämä tilat toimivat vankien viikoittaisina saunomistiloina”⁷² Tähän osaan sijoittuivat myös vankien puhtaiden liina- ja van- kivaateiden varusvarasto ja vastaanottotarkastustila, jossa ”tapahtuu uuden vangin tai lomalta palaavan vangin vastaanotto sekä vapauteen ja lomalle lähtö”.⁷³

Toiseen kerrokseen, lehterin eli tarkemmin halli A:n yhteyteen sijoittui jakelukeittiö, jonne ruo- ka toimitettiin päätalon valmistuskeittiöstä. Keittiöllä oli oma lastaussilta pohjoisen talouspihan puolella.

3.2.3 Opetustilat

Toisen kerroksen eli lehterin eteläpään halli B:n yhteyteen sijoittuivat kirjasto, kaksi luok- kahuonetta ja kappeli. Tilaohjelmassa esitettiin, että luokkahuoneiden tuli olla yhdistettävistä toisiinsa, mutta ainoastaan kulkuyhteys kirjastoon toteutettiin toisesta luokkahuoneesta.

Luokkahuoneet ja jumalanpalveluksiin, rippikoulun käyntiin ja hengellisiin kokoontumisiin tarkoitettu kappeli rajattiin monikäyttötiloista umpinaisin seinärakentein omaan rauhaansa.

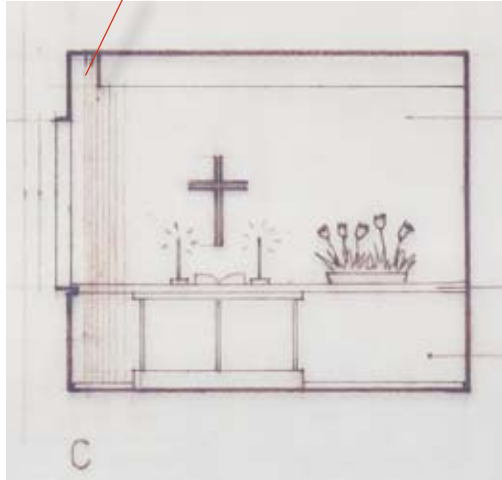
Sen sijaan kirjasto ja lehterin pohjoiseen päähän sijoitettu tupakkahuone rajattiin muista tiloista lasiseinärakentein; ”tupakointitilan tulee olla sekä monitoimihalli B:n että luok- katilojen välittömässä läheisyydessä, koska se samalla toimii välituntitilana”.⁷⁴

3.2.4 Hoitotilat

Monitoimihallista poikaosastolle johtavaan nivelosaan, keit- tiön ja vankimyyälän lisäksi, sijoitettiin tilat vankilapsyko- logille ja opettajille ja yksi pieni luokkahuone eli ryhmätyö- huone; ”siellä tapahtuu ryhmäkeskustelu, ryhmäpohdinta, ryhmäterapia, se on neuvottelu- ja konsultaatiotila sekä ulkopuolisten sosiaalityöntekijöiden tila”.⁷⁵

"Verho voidaan vetää alttariseinän eteen"

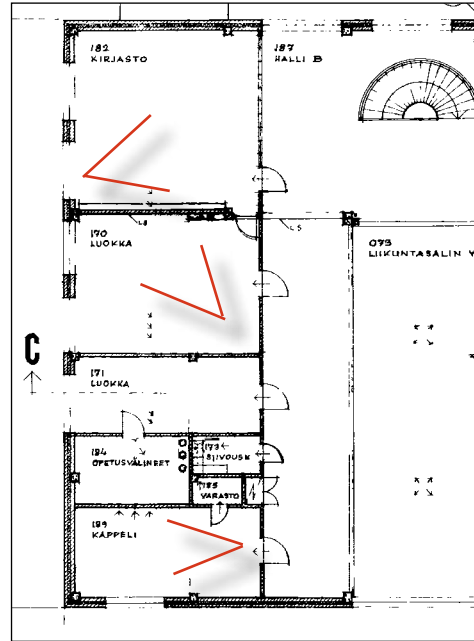

"Valkea tiiliseinä"

"Musta alttariopöytä
ulokkeena"

"Sinipunainen (litur-
ginen) kangas"

"Kappelisistuksen" suunnitelma 23.2.1978. Henno Kampuri. SA.

Kirjasto

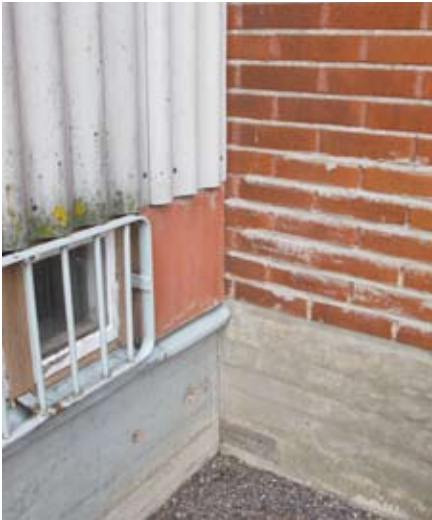
Luokahuone 170

Kappeli

Kappelin ja kirjaston kattovalaisin

1965- ja 1978-osien liitos

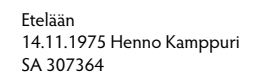
3.3 RAKENNUSTAPA

Vaikka monitoimikeskuksen volyymi ja tilaohjelma poikkesivat 1960-luvun tornisuunnitelmas-
ta, jatkoi Henno Kampური suunnitelmissaan poikaosaston arkkitehtuuriperiaatteita, mutta loi
kokonaisuuteen toisaalta tunnistettavan 1970-lukulaisten laajennusosan. Rakennuksen sisäinen
liikennejärjestys perustui poikaosaston torneja sitovan matalan nivelosan sivukäytäväratkaisuun,
jota jatkettiin itään. Käytävän varteen sijoitettiin erinäisiä aputiloja, kahteen kerrokseen, ja käy-
tävän päätteenä avautuivat varsinaiset monitoimikeskuksen yleiskäyttötilat. Monitoimikeskuk-
selle järjestettiin yksi pääsisäänkäynti, joka palveli henkilökuntaa ja vankien tapaajia sekä toimi
Keravan nuorisovankilan muiden vankikäyttäjien sisään tulona liikuntatiloihin. Uudisosan ulko-
arkkitehtuurin tavoitteena oli istuttaa laajennusosa juurevasti poikaosaston jatkeeksi ja rakennus
upotettiin puolittain rinteeseen, kuten vanhempi osakin.

3.3.1 Julkisivut

Vaikka asbestisemmettilevy aaltoilevana tai suorana oli ollut 1960-luvulla ää-
rimmäisen suositua suomalaisessa rakentamisessa, ei sitä 1970-luvun alusta
julkisivuissa enää juuri käytetty. 1960-luvun lopulla oltiin asuinrakentamisessa
siirrytty uuteen vaiheeseen, laajamittaiseen betonielementtirakentamiseen,
joka toi mukanaan aiempaa monotonisemman julkisivukäsittelytavan ja
1970-luvulla suosituimmaksi asuin- ja julkisen rakentamisen julkisivumate-
riaaliksi nousi pintaviimeistelty betoni, pestynä tai maalattuna. Yleisilmiönä
julkisivuarkkitehtuurin vaakasuuntaisuudesta, nauhaikkunaperiaatteista kuten
poikaosastossa, palattiin ”takaisin” aukkojulkisivuun. Vaikka monitoimikeskus
toteutettiin betonista paikalla valettuna ja muurattuna rakenteena, näkyivät
nämä arkkitehtuurikehityksen yleiset suuntalinjat myös Henno Kampurin
tekemissä ratkaisuissa. Ikkunarivejä ei suoraan pyritty liittämään toisiinsa
julkisivun peruspinnasta poikkeavin (levy- tms.) rakentein, vaan aukotus som-
miteltiin julkisivun ehjään peruspintaan. Poikkeuksena tästä oli liikuntasalin
itäjulkisivun ikkunat, jotka yhdistettiin toisiinsa ”puuverhouksin”.

Monitoimikeskuksen julkisivun peruspinta: lautamuottipintainen betonisokkeli, harjattu punatiili punasävyisin pystysaumoin jälkisaumattuna ja julkisivun päättävä leveä räystäspeltti.

"Nykyisin suositellaan saumauksen suorittamista välittömästi muuraustyön yhteydessä joko kauhan kärjellä tai erilaisilla saumaraudoilla. Tämä on paras ja myöskin edullinen työtap. Haluttaessa värillinen laastin luonnollisesta väristä poikkeava sauma joudutaan koko laasti värjäämään. Usein värisaumaus suoritetaan kuitenkin siten, että seinä muurataan avosaumoin ja saumaustyö suoritetaan erillisenä työvaiheena. Peruslaastina käytetään tavallisimmin kalkkisementtilaastia KS 50/50."

Ohje Rakentajan kalenterissa 1976 s. 488.

1970-luvun julkisivuarkkitehtuurin niukkuuden ylistäminen näkyi siten, että arkkitehdin "työpakissa" oli vain kolme välinettä joilla rakennuksen ulkohahmo tuli saada aikaan: rakennuksen massoittelu eli julkisivukenttien ääriviivat, yksimateriaalinen ja kaksiulotteinen seinäpinta ja ikkuna-aukotus. Poissa olivat 1960-luvun monimateriaalisten julkisivujen muodostama reliefi ja rakennuksen *talomaisuus*. Kun poikaoston sinällään niukkaräystäinen vesikatto oli leimallisesti osa rakennusten pääjulkisivujen arkkitehtuuria, tuli monitoimikeskuksessa tilalle sisätaiteinen tasakatto ja julkisivun päätteeksi niukan räystäspellin muodostama vaakaviiva. Kuten 1970-luvun rakentamisessa yleensäkin katto ei ollut enää osa monitoimikeskuksen ulkoarkkitehtuuria.

3.3.2 Rakenneperiaatteet

Monitoimikeskuksen julkisivujen peruspinnat tehtiin paikalla muurattuina tiilirakenteina. Taavoitteena oli jatkaa poikaosaston tiilipintaa, kuten ulkoseinärakente-erittelyyn oli kirjattu:

*"1/2-kiven puhdasmaurattu julkisivu, Tiilien väri valitaan vanhassa rakennuksessa käytettyjen mukaisesti."*⁷⁶ Julkisivut jälkisaumattiin vanhaan tapaan, eli vain pystysaumoistaan punaiseksi,

vaakasaujojen jäädessä muurauslaastin sävyyn. Kun poikaosaston tiili oli pinnaltaan kevyesti ristikkäisharjattua, jouduttiin (saatavuuden johdosta?) monitoimikeskukseen valitsemaan

reikätiili, jossa harjaus oli pystysuuntainen ja tiilen pinnassa "kermajuustomaista" reikää. Kun poikaosaston 1960-luvun seinärakenteissa oli tukeuduttu sen aikaisiin vaatimuksiin, jouduttiin

monitoimikeskuksen lämpöeristeet 1970-luvun yleispoliittisen energiakriisin ja vuonna 1974 julkaistujen RIL 66b normien myötä tekemään entistä parempina.⁷⁷ Kun vuoden 1962 Ra-

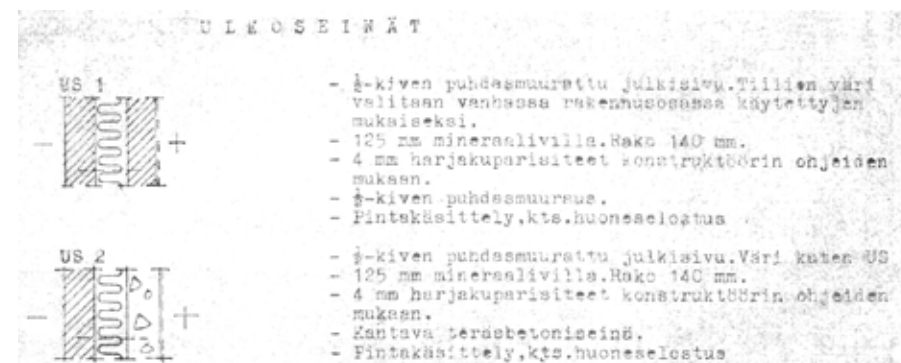
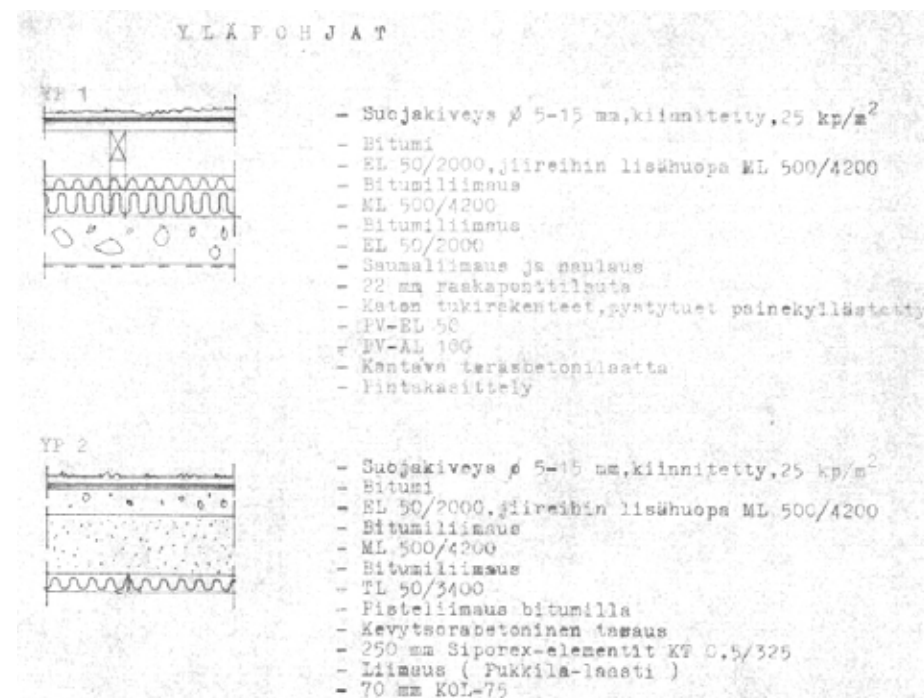
kentajankalenterin mukaan poikaosaston ulkoseinää vastaavan rakenteen lämmönläpäisyarvo (kn) oli 0,43, oli monitoimikeskuksen perusulkoseinän lukuarvo 0,32 [W/m² x C].⁷⁸ Monitoi-

mikeskuksen perusulkoseinärakenne US1 oli tavanomainen ja mm. vuoden 1978 Rakentajan kalenterissakin esitelty "rakosaumatyyppi", jossa kahden 1/2-kiven tiilimuurausten välissä oli 125

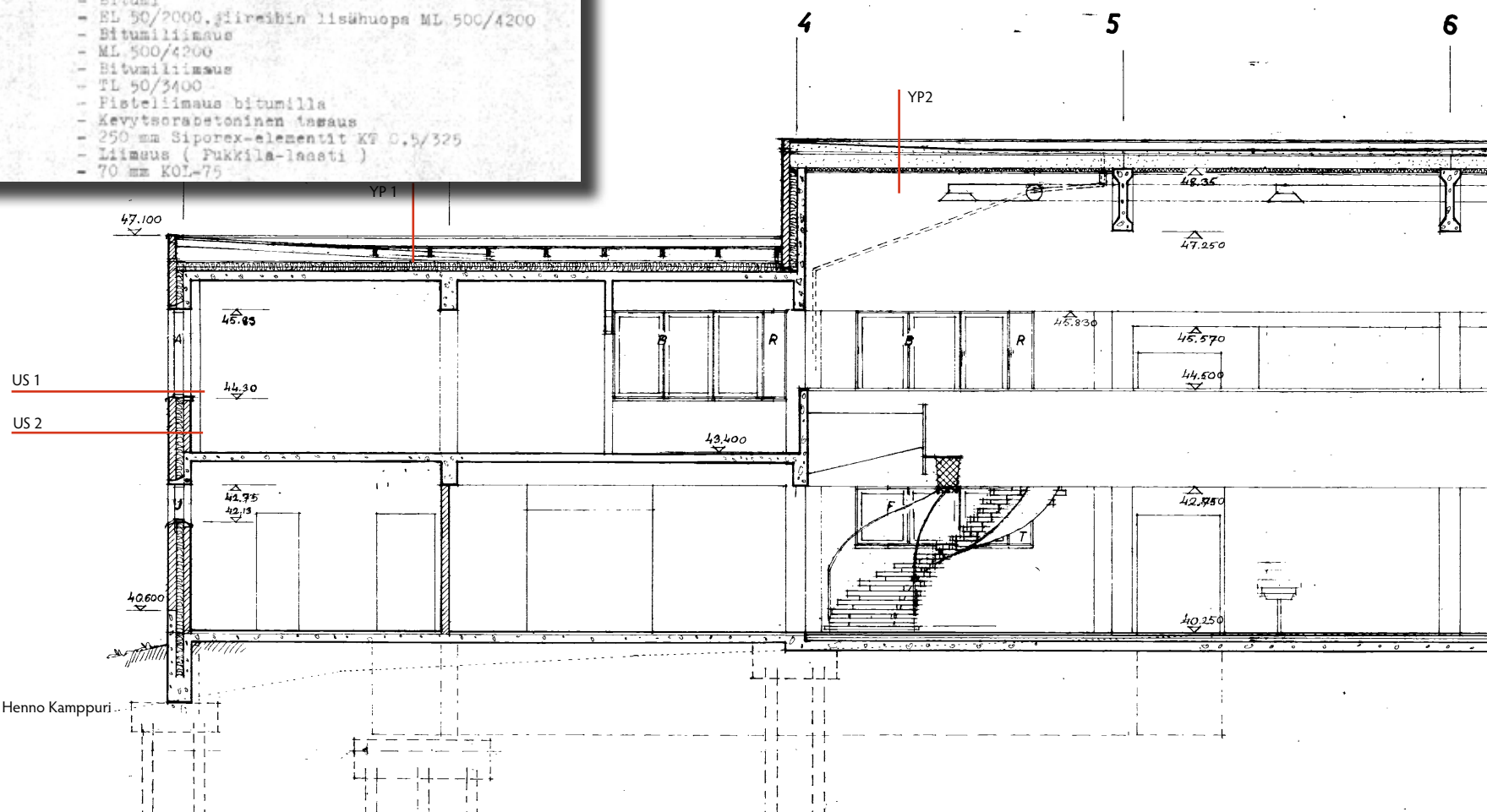
mm mineraalivillaa lämmöneristeinä ja eristeen ja sidelangoilla sidotun ulkokuorimuurausten välissä n. 15 mm ilmarako.⁷⁹ Maansisäisissä ja sokkelia muodostavissa rakenteissa ulkokuoren

korvasi paikalla valettu teräsbetoni.

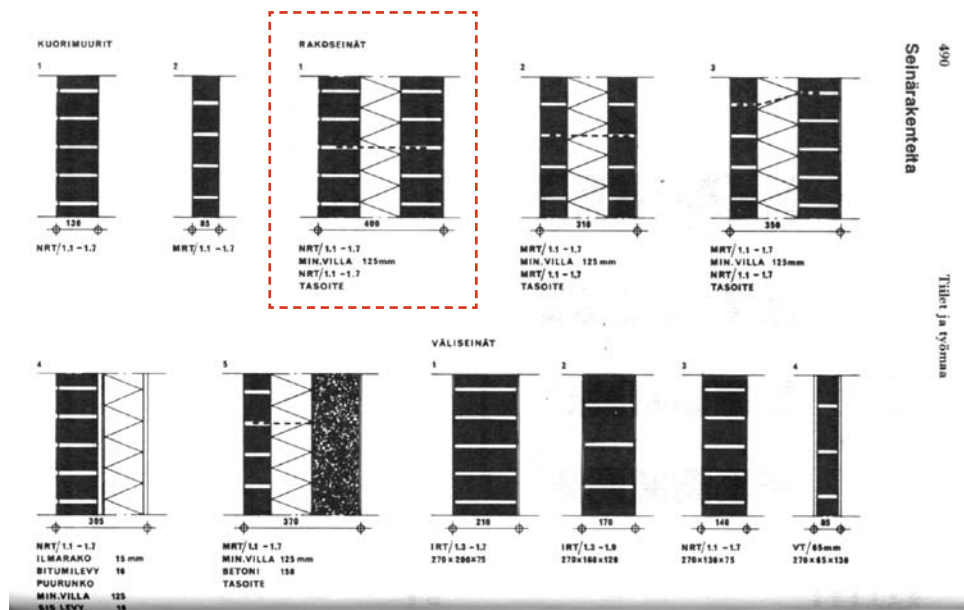

Rakenne-erittelyt Henno Kampuri
12.4.1976. SA 307364

Ote leikkauspiirustuksesta 2-2, Henno Kampuri
12.4.1976. SA 307364

Seinärakenteita
490
Tiilet ja työmaa

Paksumpi eristäminen
VUORIVILLALLA on
varautumista
tulevaisuuteen

P&K partek

NEUVONTA
Omakotirakentajaneuvonta Puhelin
— 00330 Helsinki 33, Munkkiniemen puistotie 25 90 - 484 011

Neuvontatoimistot
— 00330 Helsinki 33, Munkkiniemen puistotie 25
— Rakennusten lämmöneristys 90 - 484 011
— Ääneneristys ja -vaimennus 90 - 484 011
— LVI- ja tekninen eristys 90 - 484 011
— 21600 Parainen 921 - 744 422
— 53100 Lappeenranta 10 953 - 12 860
— 90100 Oulu 10, Uusikatu 23 A 19 981 - 13 771
— 33800 Tampere 80, Kuoppamäentie 11 931 - 34 522

Rakennusneuvojat
— Jyväskylä 941 - 271 349
— Kuopio 971 - 80 851
— Vaasa 961 - 245 803

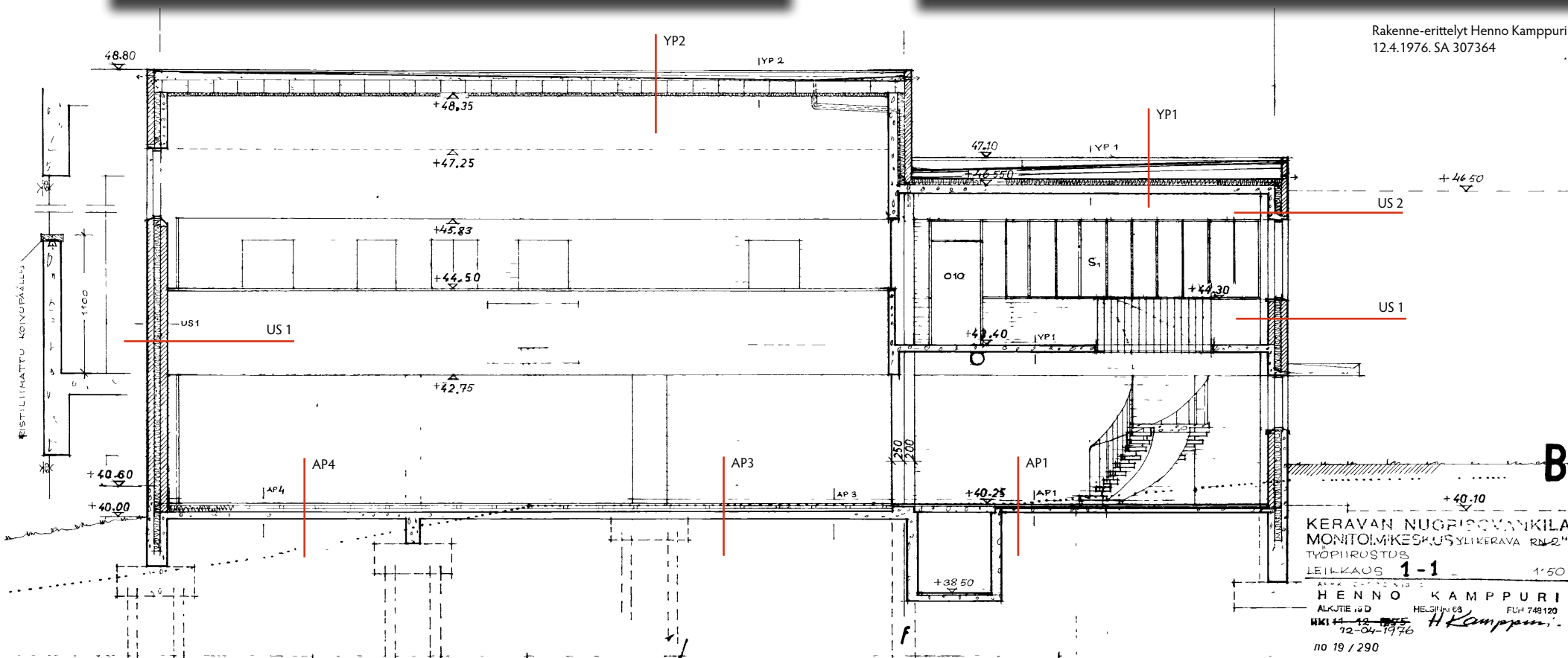
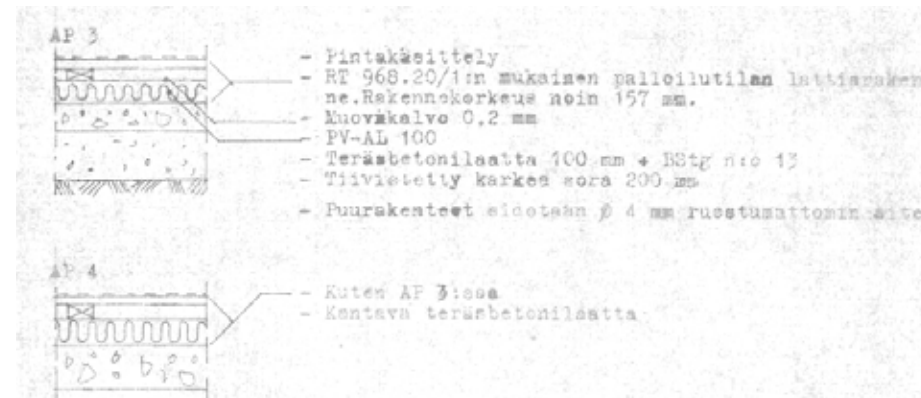
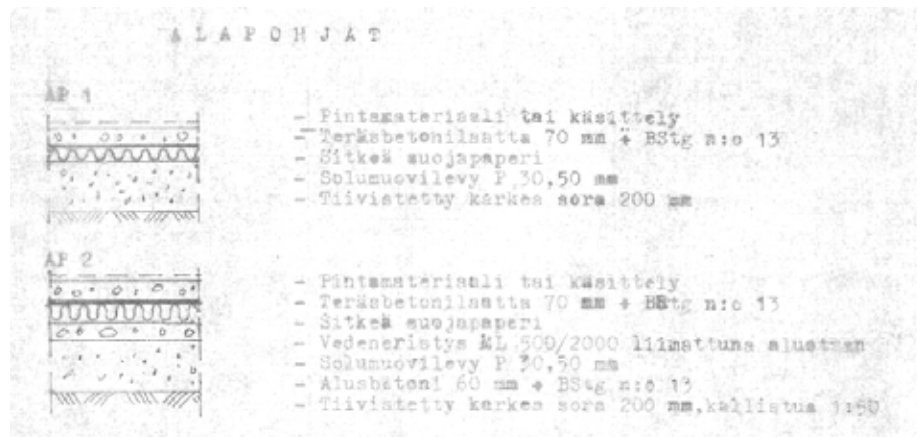
PARAISTEN KALKKI OY
Eristysaineyksikkö

Rakentajain kalenterissa 1976 (s. 490) esiteltiin otsikon "Tiilet ja työmaa" alla aikakauden tavnomaiset muuratut seinärakenteet.

1970-luvun energiakriisi näkyi lämmöneristysten mainoslauseissa ja edisti tuotteiden menekkiä. Rakentajain kalenteri 1976

Suunnitelmien mukaan monitoimikeskuksen yläpohjan perusrakenteena oli paikalla valettu teräsbetoninen massiivilaatta, paikalla valettujen palkiston ja seinärakenteiden kannattamana ja sen päällä 100+50 mm levymäistä PV-AL + PV-EL -tyypin vuorivillaa lämmöneristeenä. Rakenne-erittelyssä vesikate YP1 on määrätty tehtäväksi erillisen kestopuisen puurungon varaan, jossa raakaponttilaudan päälle tuli tehdä 3-kertainen hitsattu sisäänkallistettu bitumikermikate suojakiveyksineen, äärimmäisen matalalla tuuletustilalla varustettuna.⁸⁰ Liikuntasali, jonka katon primaarirakenteet muodostuivat kookkaista betonipalkeista, tuli suunnitelman mukaan toteuttaa poikkeavasti: YP2, jossa palkiston varaan laskettu 250 mm Siporex-elementti, jonka alapinnassa 70 mm levymäinen ja jäykkä KOL-75 -tyypin mineraalivilla rakenteen palosuojana, lämmöneristeenä ja tilan akustiikkaa vaimentamassa⁸¹; Siporexin päällä "kevytsorabetoninen tasaus" ja sen päällä 3-kertainen bitumikermi kuten YP1:ssä.

Monitoimikeskuksen alapohjarakenteet toteutettiin maavaraisina, aikakauden rakentamiselle tyypilliseen tapaan, jossa kovan maan päälle laskettu 20 cm karkea ja tiivistetty kiviaineskerros toimi perustana yläpuolisille rakenteille. Alapohjarakenteesta on suunnitelmissa neljä erilaista muunnelmaa, joista AP1 esiintyy mm. ensimmäisen kerroksen sisäkäytävällä, jossa, suunnitelman mukaan, kiviaineskerroksen päälle tuli 50 mm solumuovilevy, sitkeä suojapaperi, paikalla tehty betonivalu ja pintamateriaali, joka yleisesti ottaen oli muovinen lattialaatta. Liikuntasalin lattia (AP4) poikkesi vaatimuksiltaan edellisestä siten, että kiviainespedin päälle valettiin betonilaatta, tämän päälle laitettiin 100 mm jäykkää mineraalivillaa ja erillinen puulattia, jota koskevissa suunnitelmissa viitattiin RT 968.20/1:n vaatimukseen palloilutilan lattiarakenteen laatuvaatimuksista.⁸²

MAANTASOKERROS

Monitoimikeskus

Poikaosasto

2. KERROS

Psykologin huone 167

Odotustila / käytävä 168

LIIKUNTASALI

Päätyseinä

Ulkoseinä

Rakentajain kalenteri 1976

3.3.3 Sisäpinnat ja värit

Yleisin pintamateriaali latioissa, joka edelleenkin on olemassa, oli huoneselityssuunnitelman mukaan *muovilaatta*.⁸³ Tarkemmassa värityysuunnitelmassa todetaan, että latioissa tuli käyttää Finnflex-vinyylasbestilaattaa ja värisävyä 1534, joka on, paikalla tehtyjen havaintojen mukaan, sinapin keltainen.⁸⁴ Vähäisemmässä määrin käytettiin havun vihreää värisävyä 1564, mm. kappelin ja psykologin huoneen latioissa levollisuutta antamassa. Varastoissa, komeroissa yms. tiloissa betonista valetut lattiat pelkästään maalattiin *Betoluxilla*. Muista peruslattiapinnoista poiketen liikuntasali ja kuntoilutilan lattia tehtiin *lankusta* eli pontatusta laudasta ja sisäporras tehtiin vaaleasta mosaiikkibetonista. Märkätilojen latioissa käytettiin keraamista laattaa, jonka malli ei selviä tiedossa olevista suunnitteluasiakirjoista. Saunaosaston pesuhuoneessa on nykyisin kellanvärinen nappikuvioitu lattiaklinkkeri.

Henno Kamppurin suunnitelmien mukaan sisäväritys noudatti seuraavia periaatteita. Kaikki katot maalattiin *valkeiksi*, eli erikseen määrittelemättömään sävyyn valkoisella. Seinissä yleissävynä oli Tikkurilan Monicolor järjestelmän mukaan sävy nro 652.04, joka oli vaalean harmaa NCS S1002-G50Y.⁸⁵ Suunnitelman mukaan erinäisissä tiloissa tuli käyttää tehostevärejä jonkin seinän tai pilarin poikkeavana esiinottona. Esimerkiksi toisessa kerroksessa, psykologin ja luokahuoneiden odotusaulassa tuli olla murrettua vaaleaa vihreää sävyä NCS S 2030-G20Y⁸⁶, luokahuoneissa 70-luvulle niin leimallista kirkkaan oranssia sävyä NCS S 1070-Y40R⁸⁷ ja kappelissa oliivin vihreää NCS S 4030-G90Y⁸⁸. Ainakin nykyisistä tasavalkoisista interiööreistä nämä tehostevärit ovat kadonneet ja asian tarkempi selvittäminen edellyttäisi paikalla tehtävää väritutkimusta. Pääosa sisäseinistä on puhtaaksi muurattua juoksulimitettyä tiilipintaa, joka on ylimaalattu, kun taas betoniset sisäpinnat ovat sileitä ja maalattuja. Ainoan materiaalsen poikkeuksen muodostaa liikuntasalin taustaseinän syrjätiilimuurattu pinta, joka on sekä akustinen että monikäyttösalille luonnetta antava. Ratkaisutapa oli yleisemminkin käytössä 1970-luvun liikuntasalirakentamisessa. Yleisilmeenä monitoimikeskuksen interiööriarkkitehtuurissa on, ammattitermein, rakennusmateriaalien *rehellisyys* – rakennus on materiaaliensa summa.

LATTIAT				KATOT				SEINÄT										
FINLON 2860	RETELUX 462 HESTINKI	FINNLEK 1532	FINNLEK 1564	FINNLEK 1534	SEINÄTILAN NUMERO	HUONEKILAN NUMERO	VÄRIN N:o	VALKEA										
			X	X	165	165	OPETTAJAT	X	X	652.04								
					166	166	PSYKOLOGI	X	X									
					167	167	VALIKKO	X	X									
					168	168	KÄYTVÄ-OOTUS	X	X									
					169	169	LUOKKA	X	X									
					170	170	-P-	X	X									
					171	171	-P-	X	X									
					172	172	SIIVOUSKONE	X	X									
					173	173	-P-	X	X									
					174	174	WC-KUONE	X	X									
					175	175	PARILÄ-VE	X	X									
					176	176	-P- PUNNUS	X	X									
					177	177	JÄTEKONE	X	X									
					178	178	KÄNTÄVÄ	X	X									
					179	179	NAK. MYNNÄLÄ	X	X									
					180	180	JÄKELUKETTIÖ	X	X									
					181	181	KITTELVARASTO	X	X									
					182	182	KIEPÄSTÖ	X	X									
					183	183	KAMPPELI	X	X									
					184	184	OPETUSVÄLINEET	X	X									
					185	185	VARASTO	X	X									
					186	186	-P-	X	X									
					187	187	HALLI B	X	X									
					188	188	-P- A	X	X									
					189	189	THAUKKALUONE	X	X									
					190	190	KONEK. VARASTO	X	X									
					191	191	ILMAK. KUONELOHE	X	X									
					192	192	KÄYTVÄ	X	X									
					193	193	SIIVOUSKONE	X	X									
					194	194	VARASTO	X	X									

VÄRINUMEROT MONICOLOR-SÄVYTYSJÄRJESTELMÄN MUKAAN
MUSTALLA MERKITYT SEINÄT TAI PIIRIT ERIKOISVÄRISÄVYLLÄ XI

Ote Henno Kamppurin 2. kerroksen väriyssuunnitelmasta 1.2.1978. SA.

1978 VÄRISUUNNITELMAN SÄVYJEN VASTAAVUUDET MONICOLOR NOVA JÄRJESTELMÄÄN JA TULKITTUNA EDELLEEN NCS-JÄRJESTELMÄÄN. HUOM! SÄVYT VAIN SUUNTAA-ANTAVIA.

-652.04, lähin F158 hieman tummempi	NCS S 1002-G50Y
-618.5, lähin H083 oranssimpi	NCS S 0515-Y10R
-659.2, F051 hieman vaaleampi	NCS S 0515-G20Y
-666, lähin L088 tummempi	NCS S 1070-Y40R
-653.25, lähin N053 paljon vaaleampi	NCS S 2020-G20Y
-617.50, lähin L066 tummempi	NCS S 4030-G90Y

Kaavapalvelun puolesta

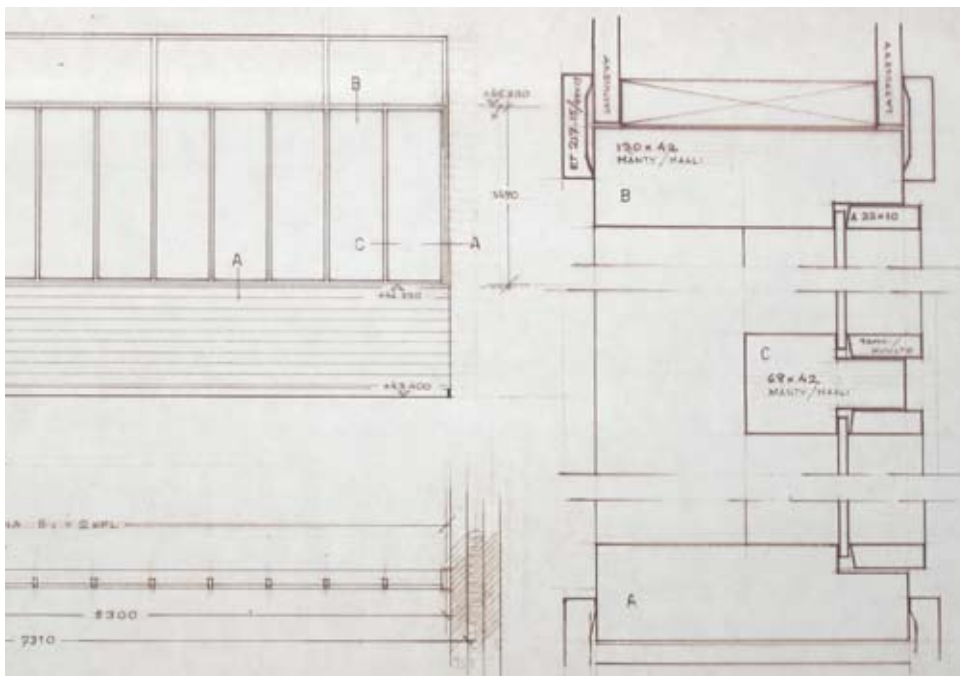
PIRJO LINNOSMAA

VÄRISUUNNITTELIJA, TEKNINEN ASIAKASPALVELU, SBU FINLAND

TIKKURILA Oyj

PL 53, KUNINKAALANTIE 1, 01301 VANTAA, FINLAND

TEL. (09) 857 71, www.tikkurila.fi

Henno Kamppurin suunnitelma toisen kerroksen tupakkahuoneen ja kirjaston väliseinän lasirakenteesta 3.11.1975. SA.

Nykytilanne

3.3.4 Rakennusosat

Energiatehokkuusvaatimusten myötä 1970-luvun rakentamisessa ei tultu enää toimeen kaksinkertaisella, perinteisellä ikkunatyypillä joita suomalaisessa rakentamisessa oltiin suosittu 1800-luvun alusta lähtien. 1970-luvulla yleistyivät kiinteästi karmiin lasitetut lämpölaselementit ja näiden rinnalla kolminkertaiset ikkunat erillispuitteissa eli ns. MSK-ikkunat (modulisäännäkeava-kytketty (tai kolminkertainen)). Monitoimikeskuksen ikkunakaavioissa viitataan ikkunatyyppin osalta yleisimmin RT-korttiin 861.43, joka käsittelee MSK-ikkunaa, mutta tiedossa olevissa suunnitteluasiakirjoissa ei ole tarkempaa aihetta koskevaa suunnitelmaa. Olemassa olevien 1970-luvun ikkunoiden perusteella voidaan havaita, että ikkunat ovat MSK-tyyppiä ja, kuten suunnitelmissa todetaan, mahongin sävyisellä puunsuoja-aineella käsiteltyä mäntypuuta.⁸⁹ Suunnitelmien perusteella ikkunoiden *modulaarisuus* näkyi vakioituissa korkeusmitoissa 590, 890, 1390 tai 1490, leveysmitan ollessa (likimain) sovitettu julkisivun tiililimitykseen.

Rakennuksen monitoimihallien yhteydessä olevan tupakkahuoneen ja kirjaston väliseinät toteutettiin osittain lasirakenteena, minkä taustalla oli tarve vankien näköesteettömästä valvonnasta. Ikkunarakenteet toteutettiin, suunnitelman mukaan, maalattuina mäntypuusta ja yksinkertaiset kiinteät lasit tammisin lasituslistoin kiinnitettyinä.⁹⁰

Suunnitelmien mukaan monitoimikeskuksen sisäovet toteutettiin yksinkertaisina tammiviilutettuina huullettuina C1-paloluokan laakaovina standardimitoin. Rakennuksen olemassa olevat ovet ovat 1970-luvun ovia. Pääovi suunniteltiin vastaavaan tyyliin kuin poikaosastossa, jossa ikkunoista muodostui kapeita pystyaukkoja. Nykyinen pääovi vastaa suunnitelmassa esiintyvää mallia ja pinnat on maalattu punaiseen sävyyn, josta suunnitelmassa on mainittu *paneeli* (mänty) *kuultolaatu*.⁹¹

IKKUNAKAAVIO KÄYTTÖNÄ ULKOA	TUN- NUS	LEI- VUUS	KOK- KESKUS	LUVU- MA- RA	OSA- PIL- LUS	4INE	LAATU
	A	1870	1490	7 KPL	ESIM. RT 861.955 SISÄNPUOLEN OMA- PIL- LUS	MÄNTY	KUULTO
	B	2636	1490	2 KPL	RT 861.43	MÄNTY	KUULTO
	C	4172	1490	2 KPL	RT 861.43	MÄNTY	KUULTO
	D						
	E						
	F						

Säästävä, Kestävä, Pestävä, Eristävä, Avattava, Luotettava.
Näissä puitteissa ikkuna on MSK.

MSK.

1. Säästävä
 Tämä ikkuna on valmistettu erittäin kestävästä materiaalista, joka kestää vuosikymmeniä. Se on myös erittäin energiatehokas, mikä säästää energiaa ja vähentää hiilijalanjälkeä.

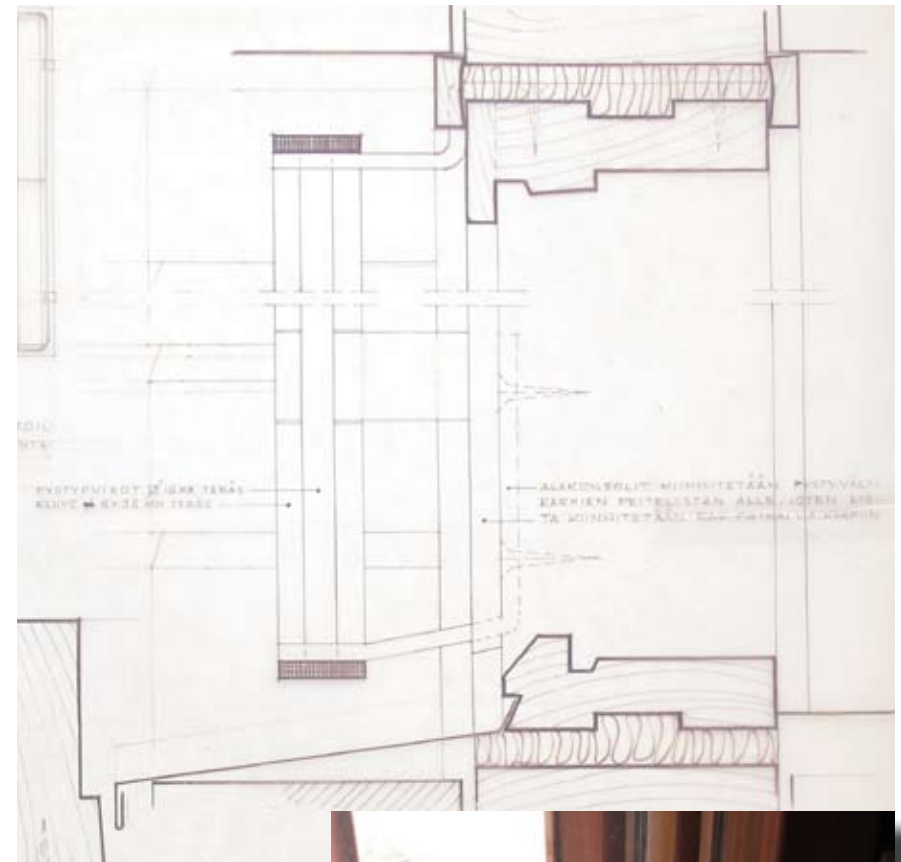
2. Kestävä
 Tämä ikkuna on valmistettu erittäin kestävästä materiaalista, joka kestää vuosikymmeniä. Se on myös erittäin energiatehokas, mikä säästää energiaa ja vähentää hiilijalanjälkeä.

3. Pestävä
 Tämä ikkuna on valmistettu erittäin kestävästä materiaalista, joka kestää vuosikymmeniä. Se on myös erittäin energiatehokas, mikä säästää energiaa ja vähentää hiilijalanjälkeä.

4. Eristävä
 Tämä ikkuna on valmistettu erittäin kestävästä materiaalista, joka kestää vuosikymmeniä. Se on myös erittäin energiatehokas, mikä säästää energiaa ja vähentää hiilijalanjälkeä.

5. Avattava
 Tämä ikkuna on valmistettu erittäin kestävästä materiaalista, joka kestää vuosikymmeniä. Se on myös erittäin energiatehokas, mikä säästää energiaa ja vähentää hiilijalanjälkeä.

6. Luotettava
 Tämä ikkuna on valmistettu erittäin kestävästä materiaalista, joka kestää vuosikymmeniä. Se on myös erittäin energiatehokas, mikä säästää energiaa ja vähentää hiilijalanjälkeä.

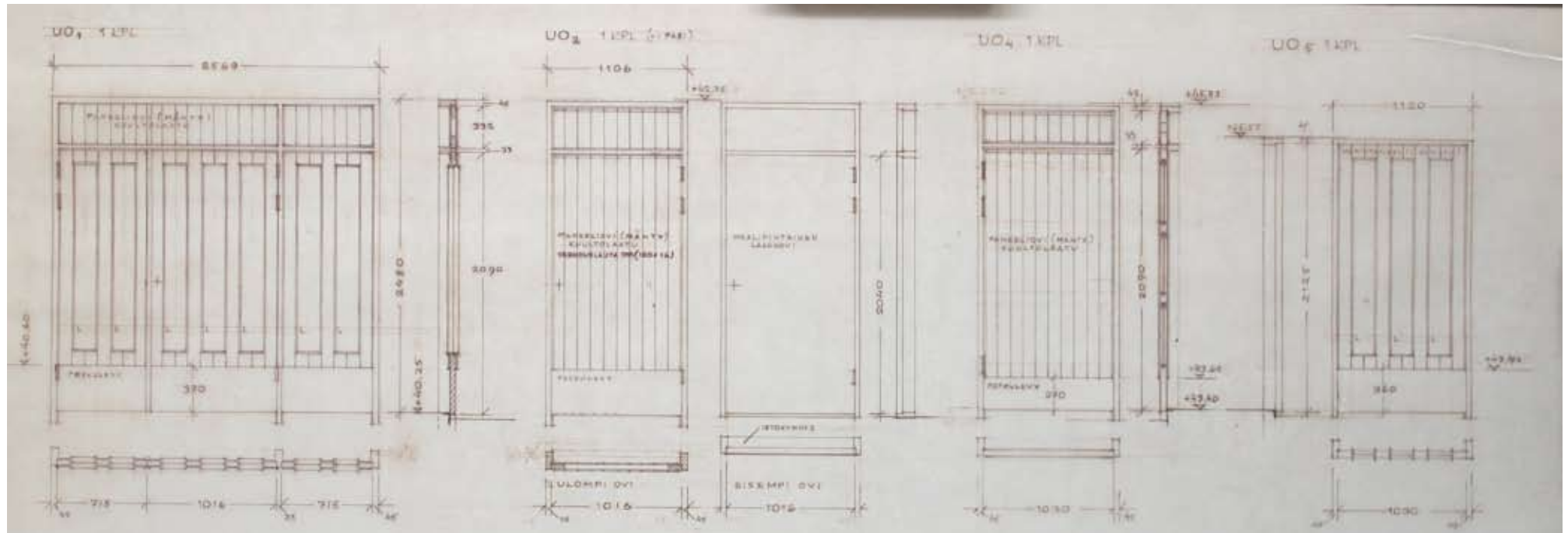
Henno Kampurin suunnitelma 12.4.1976 ikkunakaltereita koskien, jossa samalla viitteellisesti esitettyä ikkunan rakenne. SA

Oikealla nykyinen 3-kertainen ikkunatyyppi.

Vasemmalla ote monitoimikokouksen ikkunakaavioista, joissa viitataan RT-kortteihin ikkunarakenteita koskien. SA

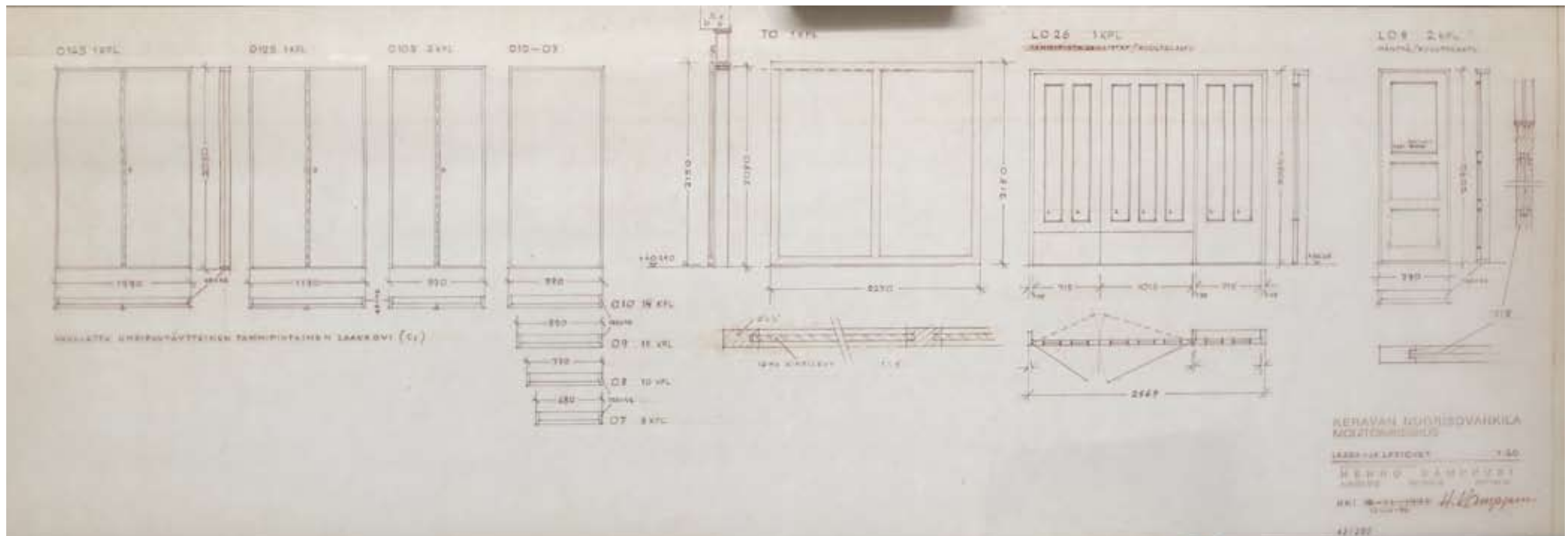

Henno Kampurin suunnitelma ulko-ovista 9.11.1975.
SA

Pääsisäänkäynti: UO 1 ja UO2

UO 5 eli "talouspihan" puolen keittiön
ovi ja lastaussilta.

Henno Kampuran suunnitelma laaka- ja lasiovista
9.11.1975.
SA

O7...O10 -tyypin tammiviilupintaisia laakkoivia keittiöosaston sisäkäytävällä.

Saunaosaston mäntypuinen "kuul-tolakattu" lasillinen kehysovi LO 8.

LO 26 eli pääoven tuulikaapin tamminen sisäovi jossa punainen muovivedin.

Monitoimikeskuksen alakattojen "raaka" ulkoasu muodostuu valkeaksi maalatuista betonipinnoista ja sillä täällä risteilevistä ilmanvaihtokanavista sekä kaapelihyllyistä.

3.3.5 Talotekniikka

Olemassa oleva ilmanvaihtomenetelmä perustuu koneellisen tulo- ja poistokanavajärjestelmään ja on tiettävästi rakennuksen alkuperäinen järjestelmä. Kun kerroskorkeuksissa on jouduttu sitoutumaan vanhaan osaan, on peltisten ilmanvaihtokanavien asennuksista tullut paikoin ah-taita. Lisäksi kun kanavat on jätetty paljaaltaan näkyviin kattoihin, muodostaa kanavisto osaan tiloja levottoman "putkistospagetin".

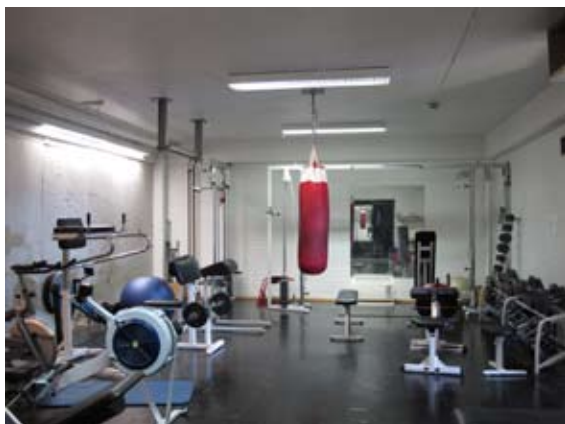
4 Nykytilanne

Vuonna 1965 valmistunut poikaosasto ja vuonna 1978 valmistunut monitoimikeskus muodosta-vat rakennuskokonaisuuden, jonka fyysisissä puitteissa ei ole tapahtunut juuri muutoksia sitten 1970-luvun lopun jälkeen. Rakennuksia on ylläpidetty vankilatoiminnan resurssien puitteissa, mikä on tarkoittanut lähinnä maalauskunnostusta, tms. Tilat palvelevat pääosin sitä käyttöä mihin ne 1960- tai 1970-luvulla on suunniteltu, vaikkakin jokunen luokahuone on muuttunut toimistokäyttöön ja esiintymislava on muutettu henkilökunnan voimailusaliksi. Henkilökunnan pesutilat on parannettu hiljattain. Rakennushistoriatutkimuksen termein voidaan todeta poika-osaston ja monitoimikeskuksen olevan hyvin säilyneitä esimerkkejä aikakausiensa rakentamisesta.

Rakennusten käyttötavassa tapahtui vuonna 2009 muutos, kun entinen poikaosaston rakennus muutettiin avolaitokseksi ja sinne sijoitettiin Vantaan Seutulassa sijainneen avovankilan toimin-ta. Avovangit työskentelevät myös laitosalueen ulkopuolella ja kulkevat töihin pääasiassa omilla autoillaan.⁹² Järjestelyn myötä rakennuksen piha-alueiden panssariaitaukset ja vahtikopit ovat jääneet vaille tarkoitustaan.

Ensimmäisen kerroksen henkilökunnan suihkuosasto on saneerattu hiljattain.

Liikuntasalin yhteyteen Henno Kamppurin suunnittelema esiintymistila, syvennys, on sittemmin muutettu henkilökunnan voimailusaliksi.

Keravan vankilan poikaosastoksi kutsuttu rakennus on muutettu avolaitoskäyttöön.

Seitsemänkymmentä avovankia muuttaa Vantaan Seutulasta Keravalle. Muuttopäivä on ensi keskiviikko. Vankien mukana muuttaa myös noin kaksikymmentä vankilan työntekijää.

Helsingin avovankilan Vantaan-osasto lakkaa, koska sopimus vuokranantajasta Finavian kanssa päättyy.

"Muutamme Keravan vankilan yhteyteen. Siellä on tehty muutostöitä, ja poikaosastoksi kutsuttu rakennus on remontoitu avolaitoskäyttöön", Helsingin avovankilan johtaja Tapio Iinatti kertoo.

Keravalla on 172-paikkainen suljettu vankila. "Kun se on siinä liki, pitää tietenkin kiinnittää huomiota siihen, etteivät vangit ole keskenään tekemisissä", Iinatti sanoo.

Vankien keskuudessa muutto on otettu ristiriitaisesti vastaan. Liikkeellä on muun muassa sitkeä huhu siitä, että uusissa tiloissa on hometta.

"Pelko on aiheeton. Ulkopuolinen taho tutki asian perusteellisesti, ja Keravan ympäristötarkastaja teki rakennustarkastuksen", Iinatti toteaa.

Vankilan johtaja myöntää, että Keravan uudet tilat eivät ole aivan yhtä hyvät avovankilakäyttöön kuin vanhat tilat Vantaalla.

"Mutta ajatus onkin, että tilat ovat vain väliaikaisessa käytössä. Vanha rakennushan se on."

Keravan vankilan kupeeseen on kaavailtu kokonaan uutta avovankilarakennusta. Suunnitelman toteutumista ei kuitenkaan ole lyöty lukkoon.

"Pitäisin uutta rakennusta tarpeellisenä. Kysymys onkin, pitäisikö tehdä 80- vai 60-paikkainen laitos. Keravan vankilan nurkilta löytyy sopivia paikkoja", Etelä-Suomen aluevankilan johtaja Marjatta Kaijalainen sanoo.

Keravalle muuttavia vankeja ovat huolettaneet myös kulkuyhteydet vankilasta työ- ja opiskelupaikoille. Avovangit käyvät töissä Nuukiossa, Malmin lentokentällä tai muualla vankilan ulkopuolella. Osa opiskelee.

"Keravalta pääsee hyvin eri puolille pääkaupunkiseutua. Tosin yhteydet vankilalta Keravan keskustaan ovat harvat", Keravan vankilan johtaja Timo Koivuniemi myöntää. "Moni vanki kuitenkin kulkee omalla autolla."

Muutoksia tapahtuu myös Helsingin avovankilan toisella osastolla Suomenlinnassa.

Siellä vankien määrä kasvaa 20:llä, joten kokonaismäärä nousee huhtikuun puolessavälissä 95 vankiin.

Katriina Pajari, HS

Yllä nykytilanne; "jääkiekkokentällä" ei ole viime vuosina luisteltu...

Alla poikaosasto valokuvattuna oletettavasti 1960-luvun lopulla, ennen monitoimikeskuksen ja "jääkiekkokentän" rakentamista. Kuva: Keravan museo.

Viitteet

- 1 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 21.
- 2 <http://www.rikosseuraamus.fi/25632.htm>
- 3 <http://www.porttivapauteen.fi/laheiset/index.php?id=589>
- 4 www.lehtikuva.fi -> Keravan vankila, Keravan nuorisovankila
- 5 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 6.
- 6 KVA:Cc 1965
- 7 Heikura 1987, s. 87. / Suomen vankeinhoidon historia 2 s. 215
- 8 Suomen vankeinhoidon historia Osa 1. 1981, s. 217.
- 9 Suomen vankeinhoidon historia Osa 1. 1981, s. 238.
- 10 Pajuoja 1993, s. 105.
- 11 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 4.
- 12 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 4.
- 13 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 6.
- 14 KVA:Hga 1973
- 15 Väkeväinen 2003, s.8.
- 16 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 7.
- 17 Asetus 482-1962.
- 18 Suomen vankeinhoidon historia Osa 1. 1981, s. 173.
- 19 Pajuoja 1993, s. 34.
- 20 Heikura 1987, s. 96. / Väkeväinen 2003, s. 48.
- 21 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 23.
- 22 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 21.
- 23 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 22.
- 24 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 23.
- 25 KVA:Cc Vuositarkastus 1965.
- 26 KA:Vaho II: la 1015, la 1079
- 27 KVA:Hga 1963
- 28 KVA:Hga 1964
- 29 KVA:Cc Vuositarkastus 1965.
- 30 KVA: Hga 1966
- 31 United Nations Social Defence Research Institute: *Prison Architecture* 1975.
- 32 Viipurilaisen Suomalaisen kirjallisuudenseuran toimitteita 2; Viipurin arkkitehdit. Meurman 1976, s. 138.
- 33 Rakentajain kalenteri 1965; s. 106H
- 34 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 11.
- 35 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 3.
- 36 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 49.
- 37 Mäkiö & co. Kerrostalot 1960-1975. s. 182.
- 38 KA:Vaho II: la 1015, la 1079. Piirustus nro 89/1460 / 28
- 39 Mäkiö & co. Kerrostalot 1960-1975. s. 186
- 40 Luokittelu: kts. tarkemmin Mäkiö & co. Kerrostalot 1960-1975.
- 41 KA:Vaho II: la 1015, la 1079. Piirustus nro 89/1460 / 34
- 42 KA:Vaho II: la 1015, la 1079. Piirustus nro 89/1460 / 34
- 43 KA:Vaho II: la 1015, la 1079. Piirustus nro 89/1460 / 32
- 44 Talonrakennustekniikan käsikirja osa 2. 1952, s. 342.
- 45 Arkkitehtitoimisto Okulus: Eduskuntakiinteistöt. Rakennushistoriaselvitys 2008; A- ja B-laajennus-osat 1978, s. 99.
- 46 KA:Vaho II: la 1015, la 1079. Numeroimaton 7-5-1965 päivätty suunnitelma.
- 47 Mäkiö & co. Kerrostalot 1960-1975. s. 88.
- 48 KA:Vaho II: la 1015, la 1079. Piirustus nro 89/1460 / 28
- 49 Talonrakennustekniikan käsikirja osa 2. 1952, s. 383.
- 50 RT-kortti 872.53. Julkaistu 1952.
- 51 KA:Vaho II: la 1015, la 1079. Piirustus nro 89/1460 / 36
- 52 Mäkiö & co. Kerrostalot 1960-1975. s. 220.
- 53 KA:Vaho II: la 1015, la 1079. Oy Aerator AB:n suunnitelma nro 01557.
- 54 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 12.
- 55 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 39.
- 56 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 12.
- 57 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 18.
- 58 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 19.
- 59 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 19.
- 60 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 21.
- 61 KVA:Hga 1977.
- 62 KVA:Hga 1978.
- 63 KVA (luokittelemattomat suunnitteluasiakirjat)
- 64 KVA (luokittelemattomat suunnitteluasiakirjat)
- 65 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 22.
- 66 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 22. ja liitekarta 1/5
- 67 Iltalehti 2.6.1997
- 68 Asetus nuorisovankilasta 482-1962: 9§, 2 mom.
- 69 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 31.
- 70 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 32.
- 71 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 33.
- 72 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 33.
- 73 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 33.
- 74 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 38.
- 75 Keravan vankilan monitoimikeskuksen suunnittelu 1973, s. 39.
- 76 SA: Keravan nuorisovankilan monitoimikeskus. ARK: "Ulkoseinärakenteita" 12.4.1976. Henno Kamppuri.
- 77 Mäkiö & co. Kerrostalot 1960-1975. s. 265.
- 78 Rakentajain kalenteri 1962. s. 335. Rakentajain kalenteri 1978. s. 438.
- 79 Rakentajain kalenteri 1978. s. 490.
- 80 SA: Keravan nuorisovankilan monitoimikeskus. ARK: "Yläpohjarakenteita" 12.4.1976. Henno Kamppuri.
- 81 Rakentajain kalenteri 1978. s. 752.
- 82 SA: Keravan nuorisovankilan monitoimikeskus. ARK: "Alapohjarakenteita" 12.4.1976. Henno Kamppuri.
- 83 SA: Keravan nuorisovankilan monitoimikeskus. ARK: "Huoneselitys I ja II" 15.6.1976. Henno Kamppuri.
- 84 SA: Keravan nuorisovankilan monitoimikeskus. ARK: "Väriyssuunnitelma" 14.2.1978. Henno Kamppuri.
- 85 Sävymuunnos pyydetty Tikkurila Oy:ltä 2011: Monicolor Nova järjestelmän F158. Tässä annettu NCS-koodi on suuntaa-antava, ei tarkka.
- 86 SA: Keravan nuorisovankilan monitoimikeskus. ARK: "Väriyssuunnitelma" 14.2.1978. Henno Kamppuri. Suunnitelmassa sävy 653.25 -> muunnos Nova N053.
- 87 SA: Keravan nuorisovankilan monitoimikeskus. ARK: "Väriyssuunnitelma" 14.2.1978. Henno Kamppuri. Suunnitelmassa sävy 666 -> muunnos Nova L088.
- 88 SA: Keravan nuorisovankilan monitoimikeskus. ARK: "Väriyssuunnitelma" 14.2.1978. Henno Kamppuri. Suunnitelmassa sävy 617.50 -> muunnos Nova L066.
- 89 SA: Keravan nuorisovankilan monitoimikeskus. ARK: "Ikkunakaaviot" 3.11.1975. Henno Kamppuri.
- 90 SA: Keravan nuorisovankilan monitoimikeskus. ARK: "Sisäikkunat S1" 3.11.1975. Henno Kamppuri.
- 91 SA: Keravan nuorisovankilan monitoimikeskus. ARK: "Ulko-ovet" 3.11.1975. Henno Kamppuri.
- 92 HS 29.3.2009 "Vantaan avovangit muuttavat keskiviikkona Keravalle".

Kirjallisuus

Heikura, Pekka Tapani. *Keravan nuorisovankilan vankeinhoidon historiikki*. Oikeusministeriön vankeinhoito-osasto. 1987.

Keravan nuorisovankila, inventointiraportti 28.5.1996. Inventointilaskelmat vuonna 1996. Keravan nuorisovankila; Aki, Heiskanen, Seppo Purhonen, Matti Miettinen. Pienpainate.

Keravan nuorisovankilan monitoimikeskuksen rakentamista suunnittelevan työryhmän mietintö. Helsinki 1973. Oikeusministeriön vankeinhoito-osaston julkaisuja.

Mäkiö, Erkki & Co. *Kerrostalot 1960-1975*. Rakennustietosäätiö 1994.

Prison Architecture. UNSDRI, United Nations Social Defence Research Institute 1975.

Rakentajain kalenteri. 1962, 1965, 1976. Rakentajain kustannus Oy.

Wegelius-Lippa-Ruso. *Talonrakennustekniikan käsikirja I ja II*. 1953.

Meurman, Otto-Iivari. *Viipurin arkkitehdit*. Viipurin Suomalaisen kirjallisuudenseuran toimitteita 2. 1976.

Väkeväinen, Niina. *Keravan vankila: vankeinhoitoa vuosituhanneen vaihteessa*. Vankeinhoidon koulutuskeskuksen julkaisu; 2/2003.

LEHDET ja PIENPAINATTEET

- Arkkitehti 1964, 1965, 1976, 1977.

- Tilli 1965

- Rakennustietokortit 1950....1970-luvulta.

Lähteet

Kansallisarkisto:

- Oikeusministeriö VAHO, kiineistö- ja asuinhuoneistokortit, luokka: Bbg
- Oikeusministeriö VAHO, osavuositiedotuksia 1940-1950, luokka: Eia41...Eia43
- Oikeusministeriö VAHO, valokuvia, luokka: Uda
- Oikeusministeriö VAHO II, rakennuspiirustuksia, luokka: Ia 1012, 1015, 1016, 1079, 1080

Keravan rakennusvalvontatoimen arkisto:

- Rakennuslupapiirustuksia

Keravan vankilan arkisto:

- Vuositarkastusten kertomuksia 1962, 1965, luokka: Cc
- Toimintakertomusten tositteita 1961...1983, luokka: Hga

Keravan museo:

- Museon valokuvakokoelma

Museovirasto, RHO:

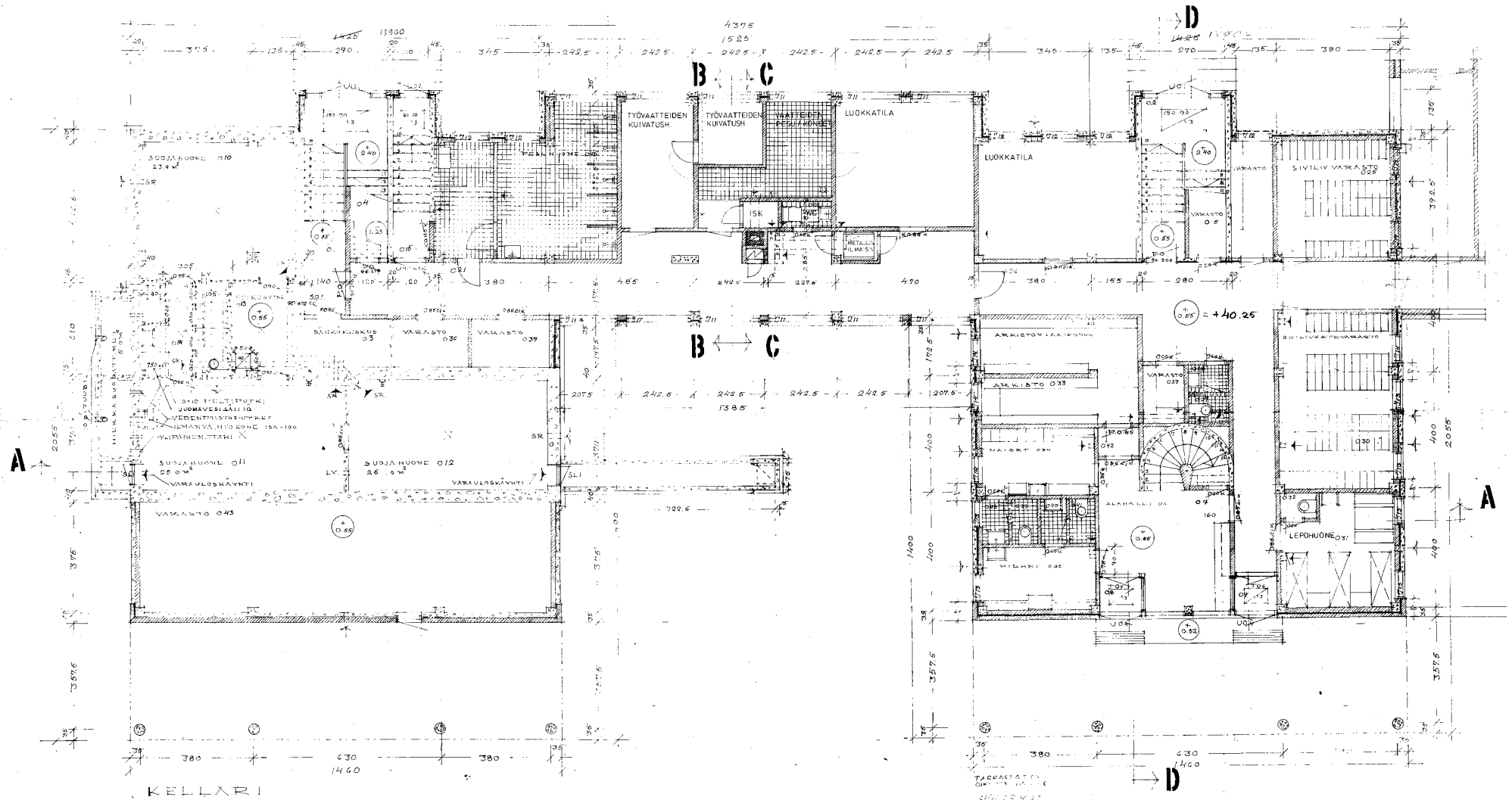
- "Keravan nuorisovankila" -mappi

Senaatti-kiinteistöjen piirustusarkisto:

- Tiedostomuotoinen piirustusarkistokokonaisuus SA 307363, 307364
- Luetteloimaton rulla monitoimikeskuksen piirustuksia, muovilla.

POIKAOSASTO; monitoimikeskuksen rakentamisen jälkeen päivitetyt pääpiirustukset (päiväys 1988)

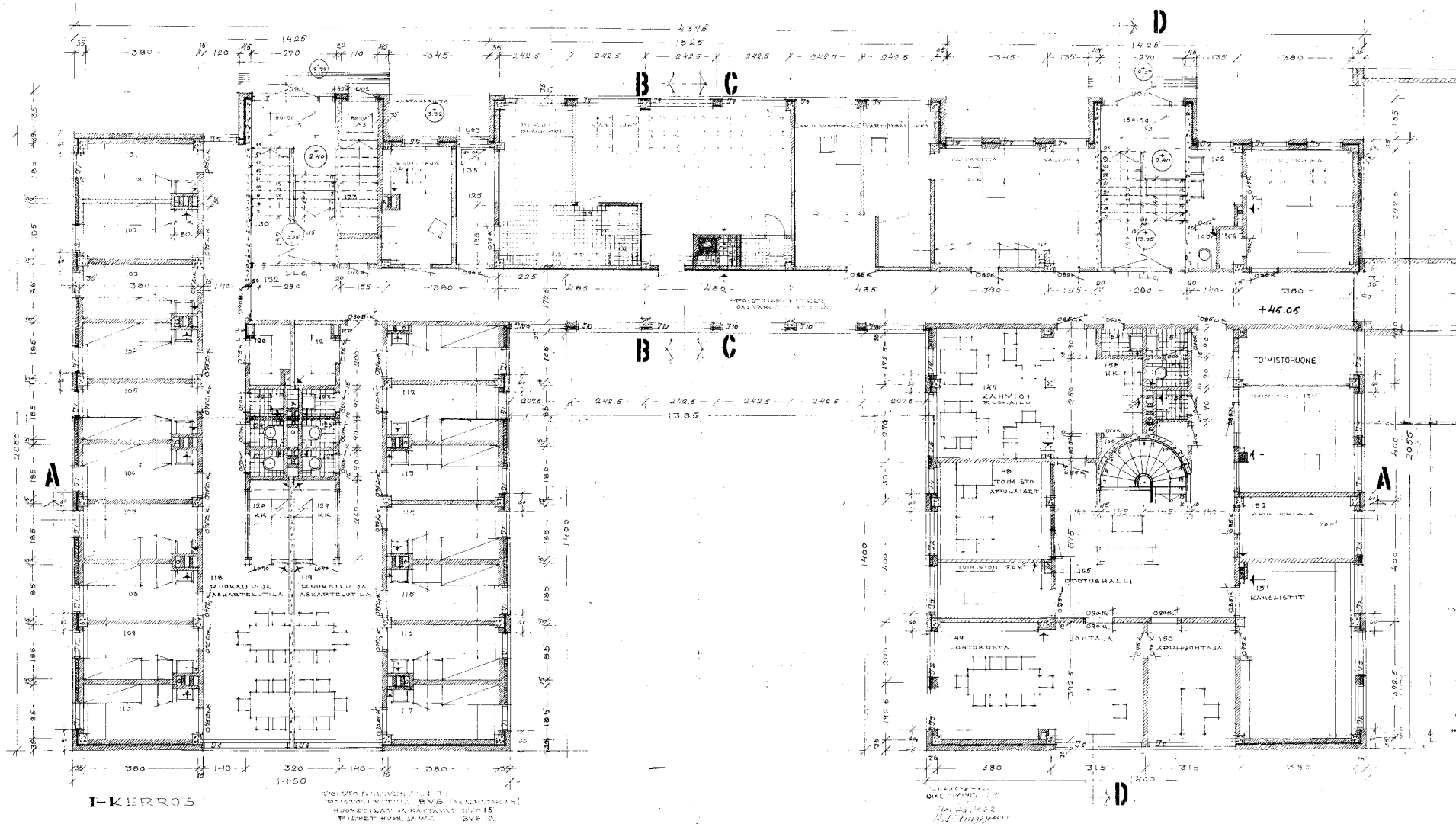
Kellarikerros

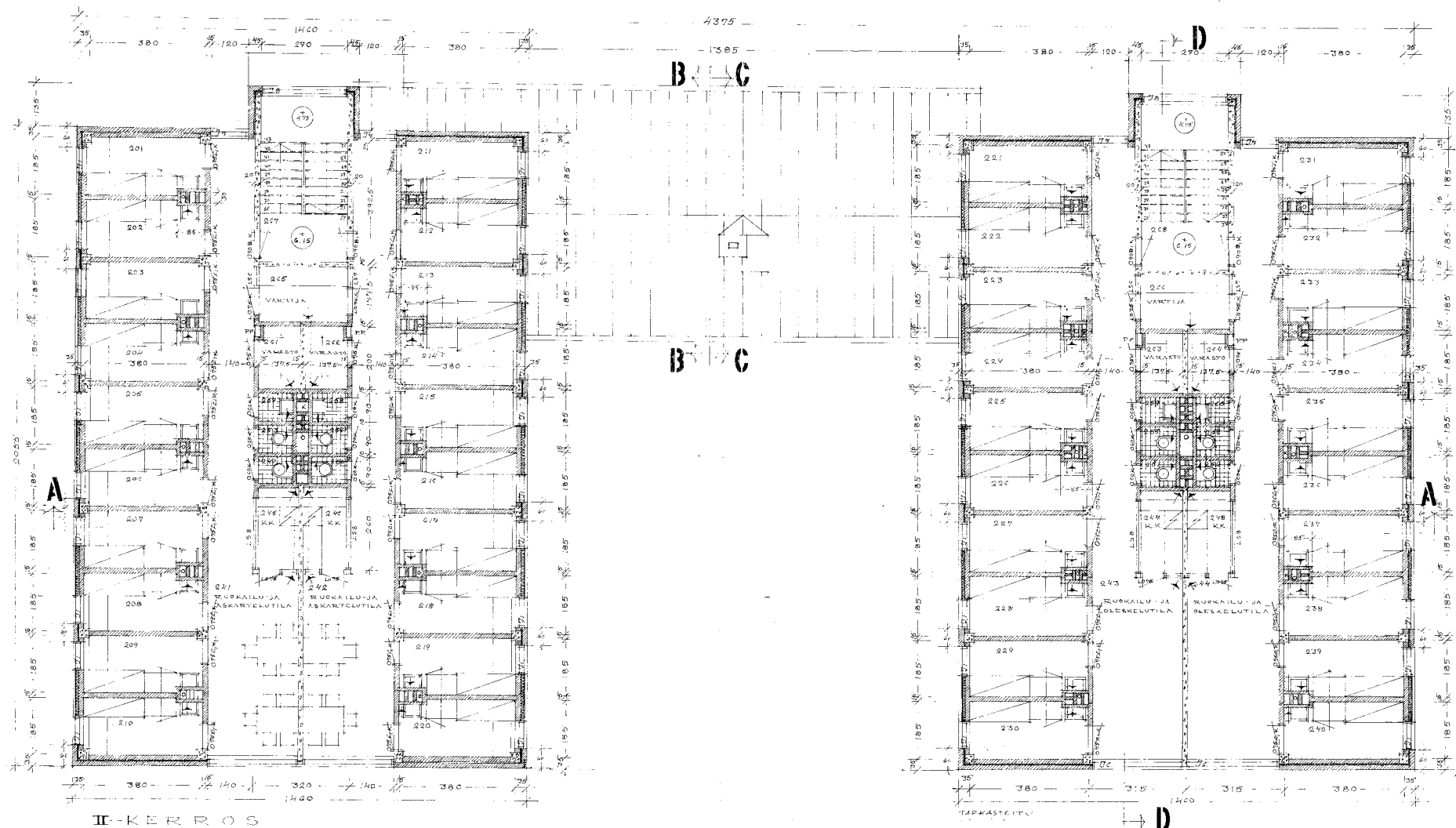
POIKAOSASTO; monitoimikeskuksen rakentamisen jälkeen päivitetyt pääpiirustukset (päiväys 1988)

1. kerros

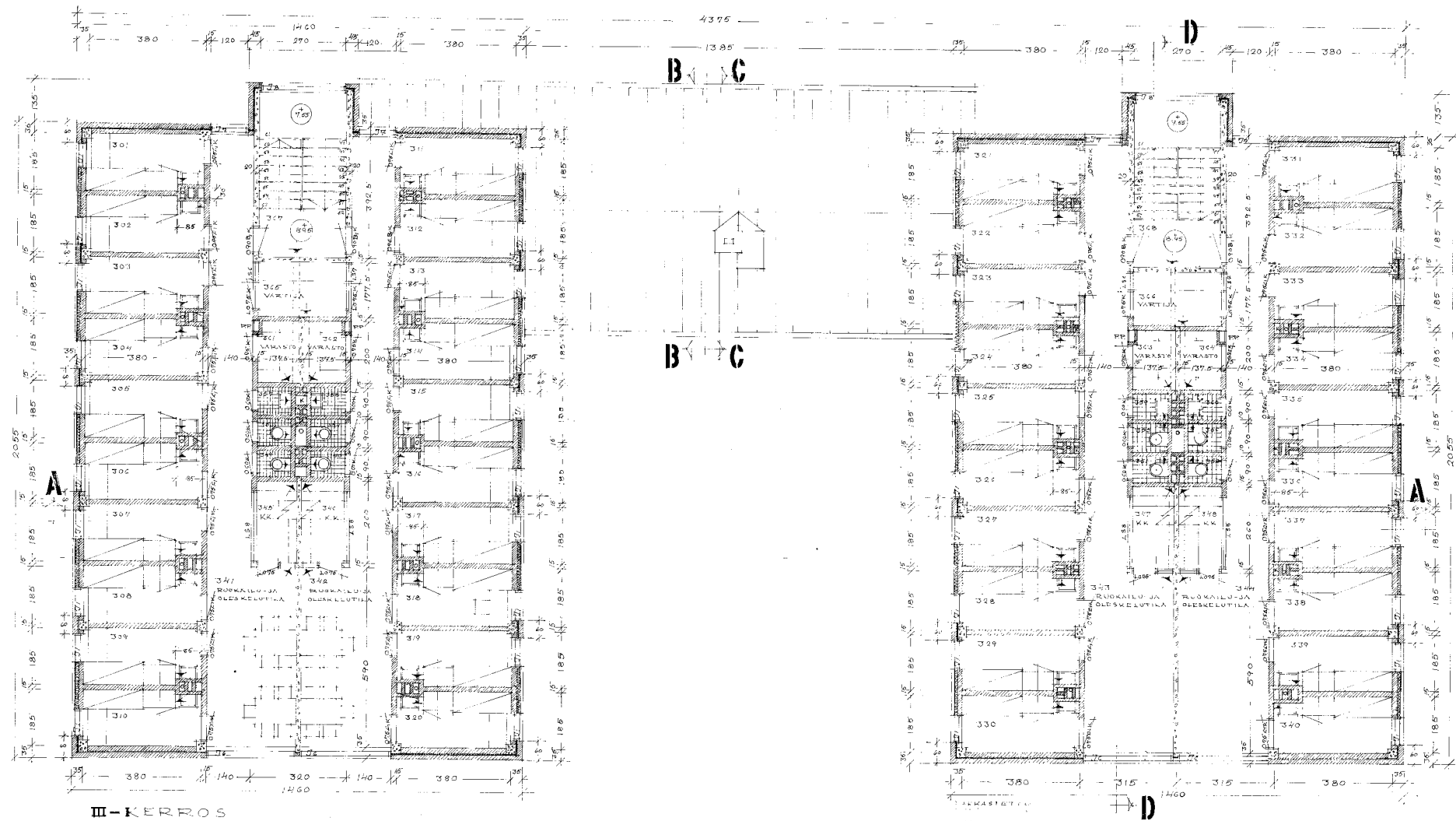
POIKAOSASTO; monitoimikeskuksen rakentamisen jälkeen päivitetyt pääpiirustukset (päiväys 1988)

2. kerros

POIKAOSASTO; monitoimikeskuksen rakentamisen jälkeen päivitetyt pääpiirustukset (päiväys 1988)

3. kerros

POIKAOSASTO, 1961

Ullakkokerros

Keravan nuorisovankila

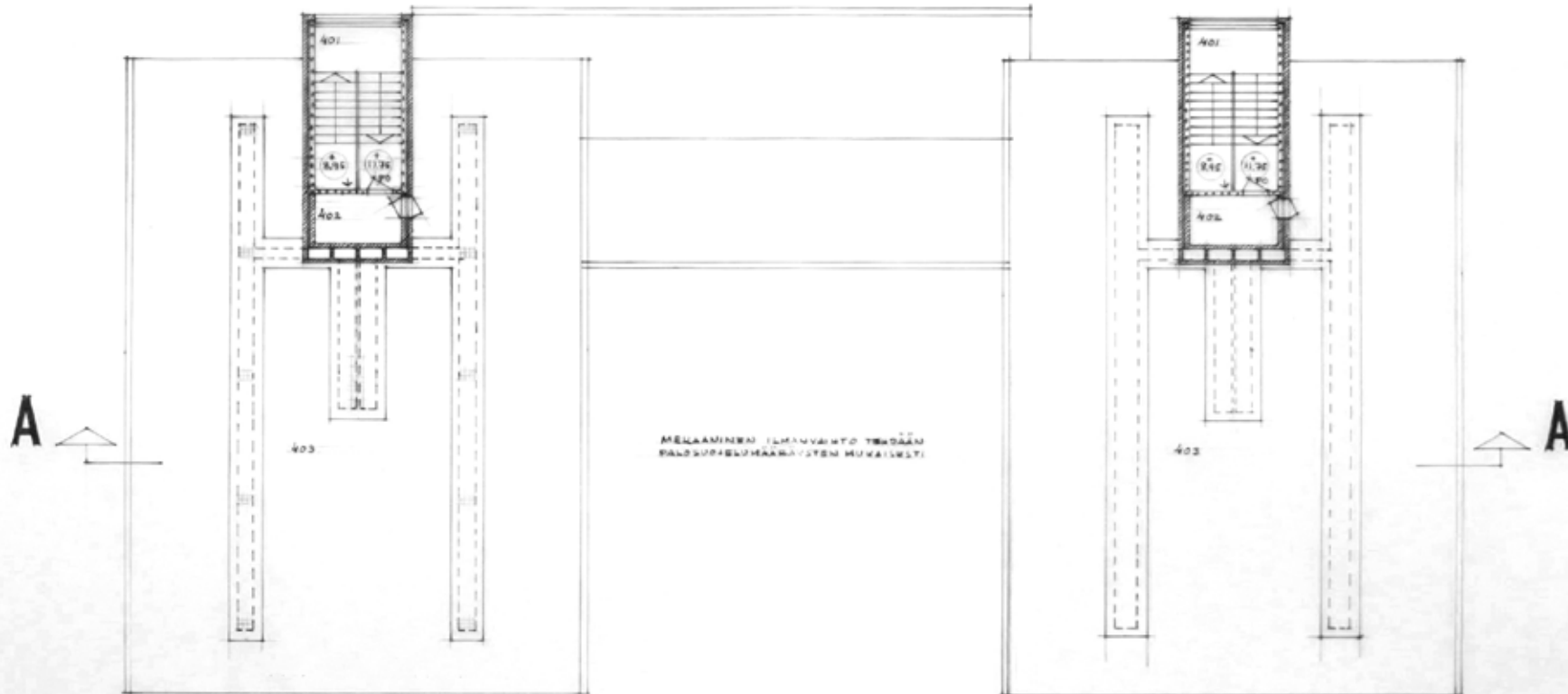
Vahvistettu

Oikeusministeriö

18.10.1961

Ministeri

Yht. 10/10

ULLAKKO

1:100

MK 10.10.1961

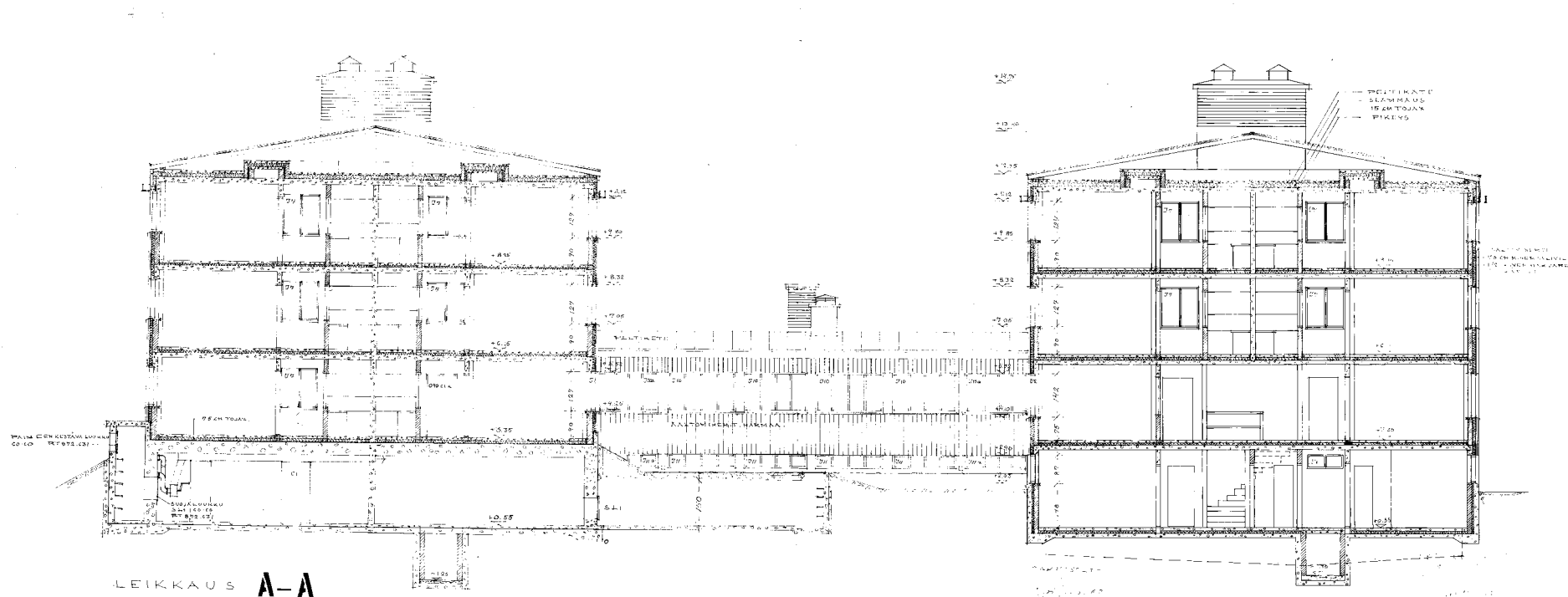
H. Kumpulainen

ARKKITEHTI S.A.P.A.

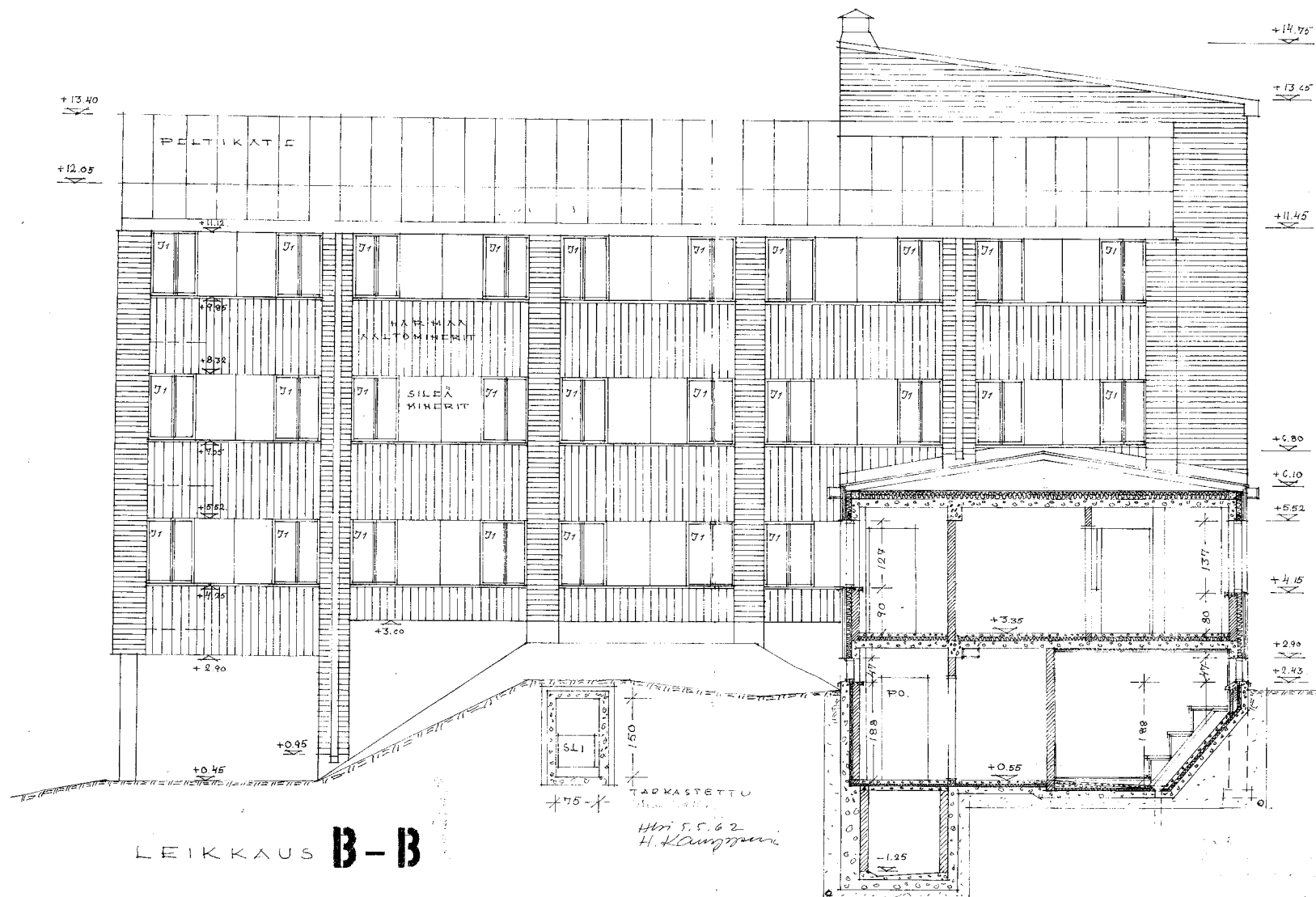

POIKAOSASTO; monitoimikeskuksen rakentamisen jälkeen päivitetyt pääpiirustukset (päiväys 1988)

Leikkaus A-A

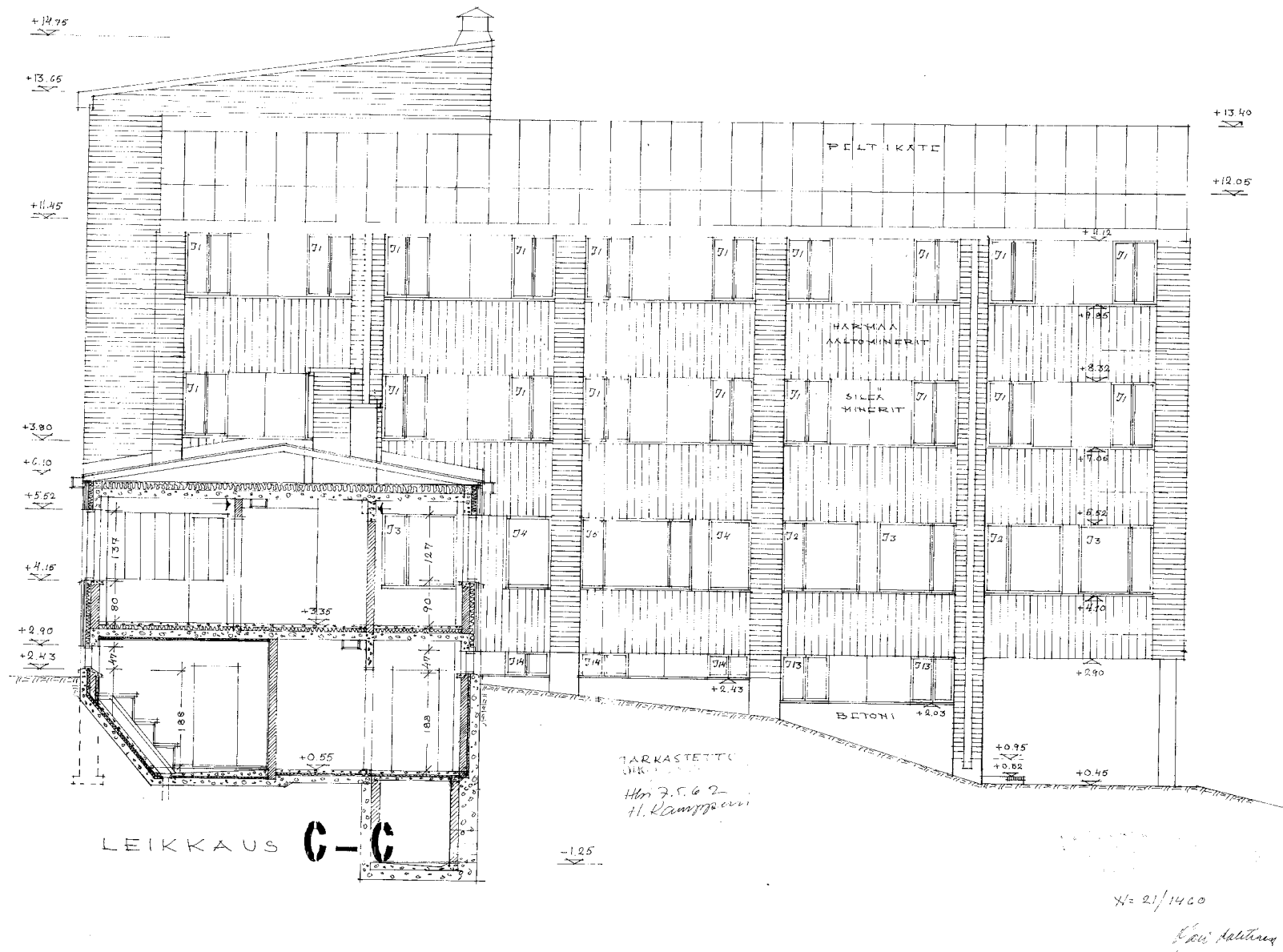
LEIKKAUS **B-B**

$$N = 20/1400.$$

Har Kabbir.

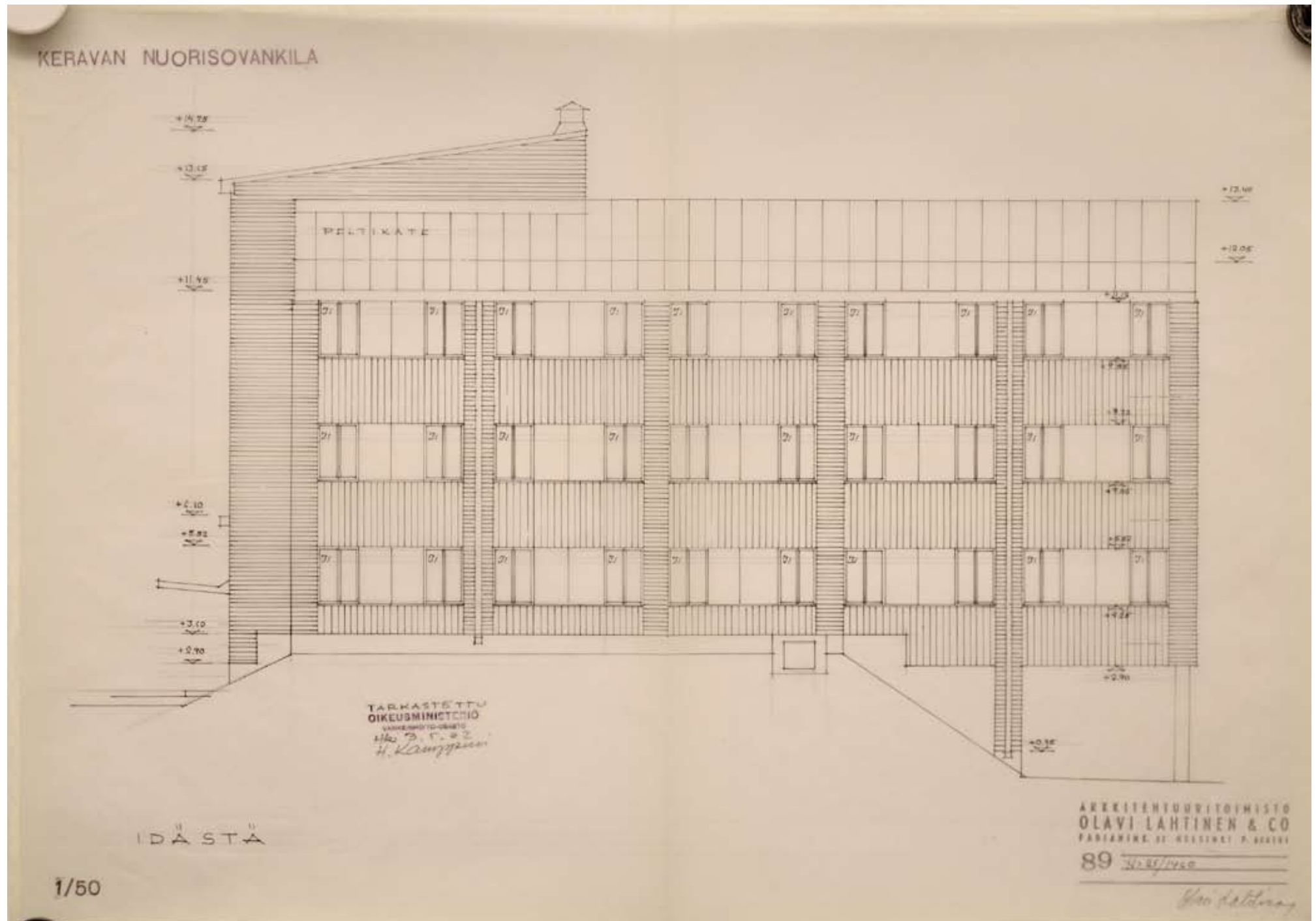
POIKAOSASTO; monitoimikeskuksen rakentamisen jälkeen päivitetyt pääpiirustukset (päiväys 1988)

Leikkaus C-C

POIKAOSASTO, 1962

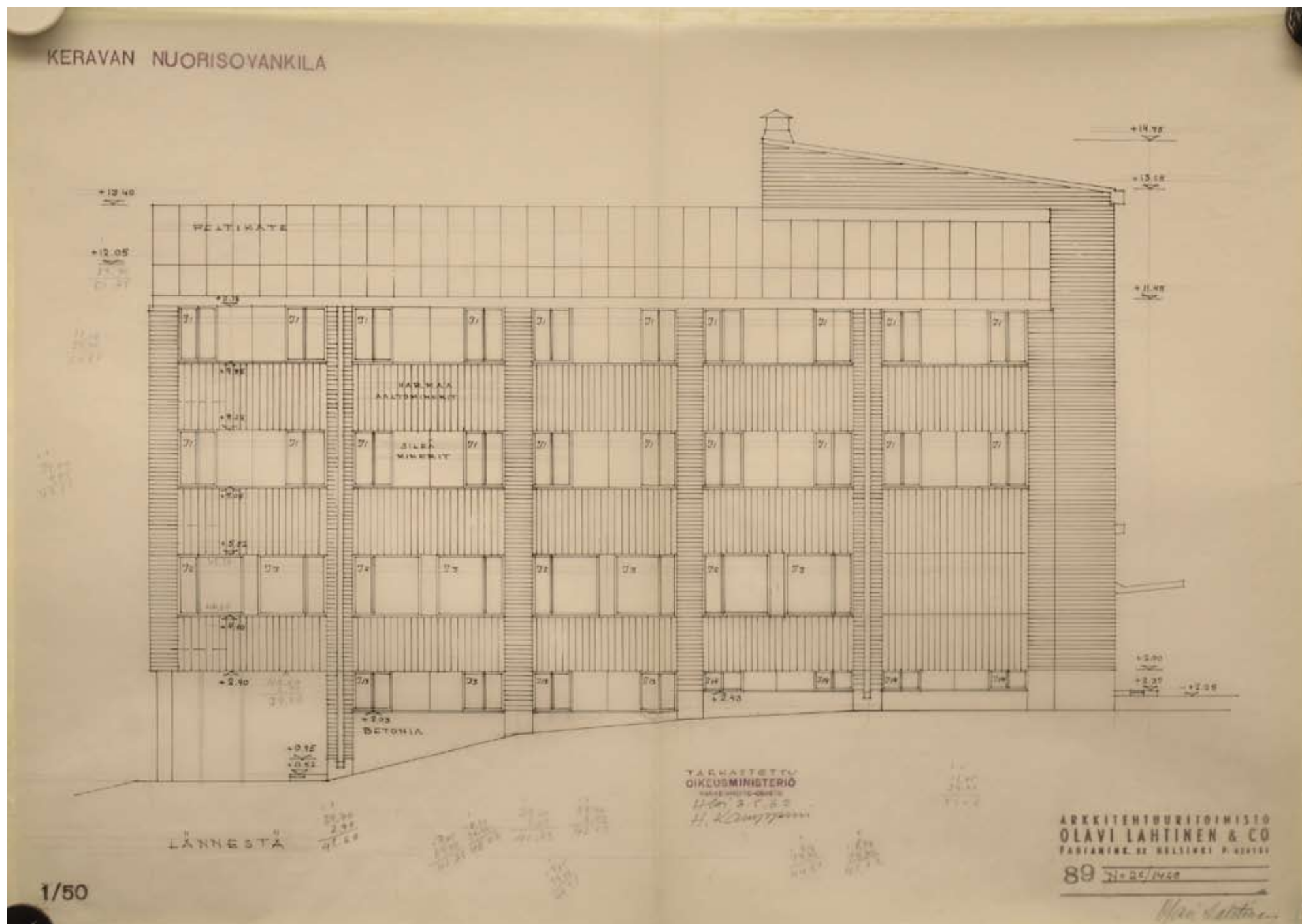
Länteen

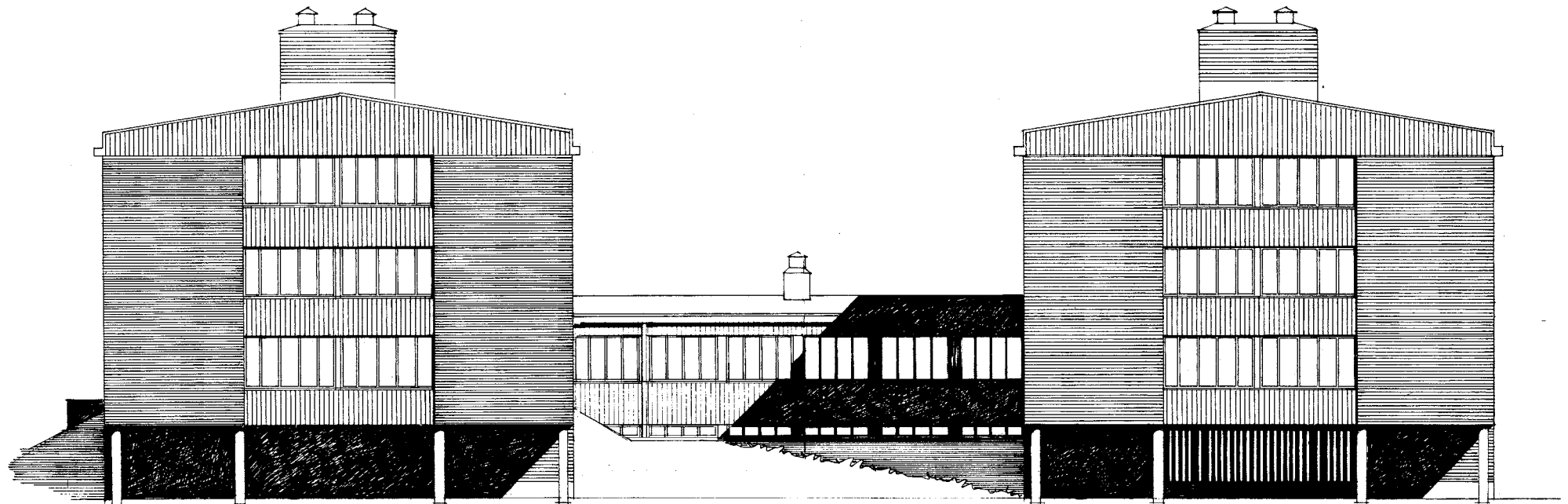
POIKAOSASTO, 1962

Itään

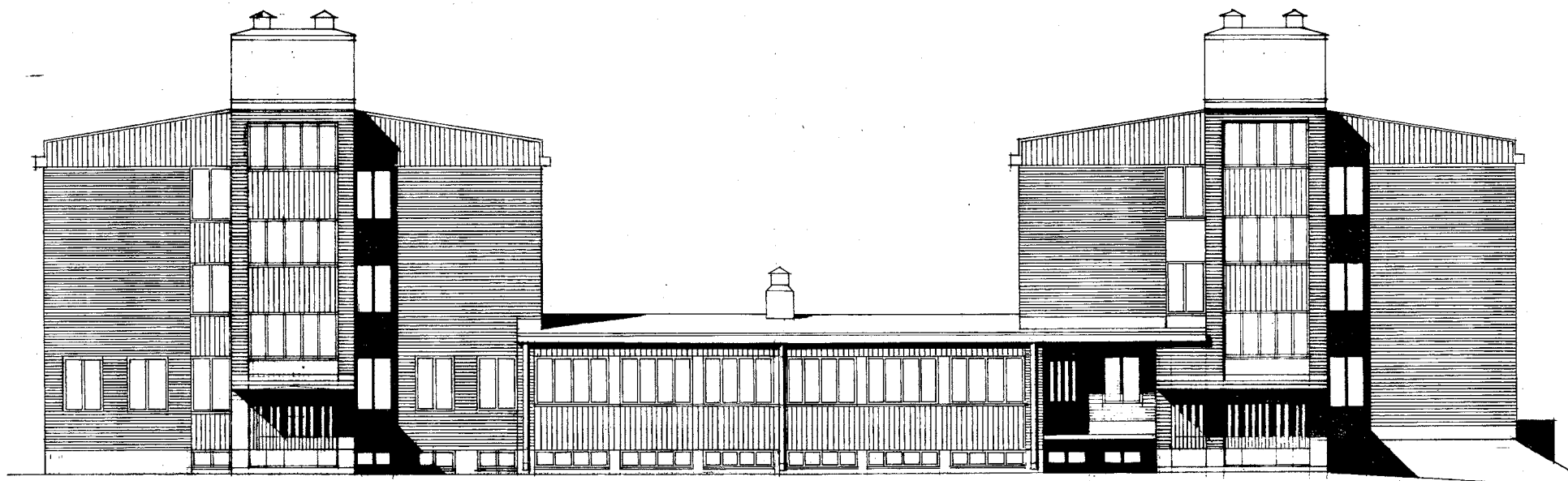
POIKAOSASTO, 1961

Etelään

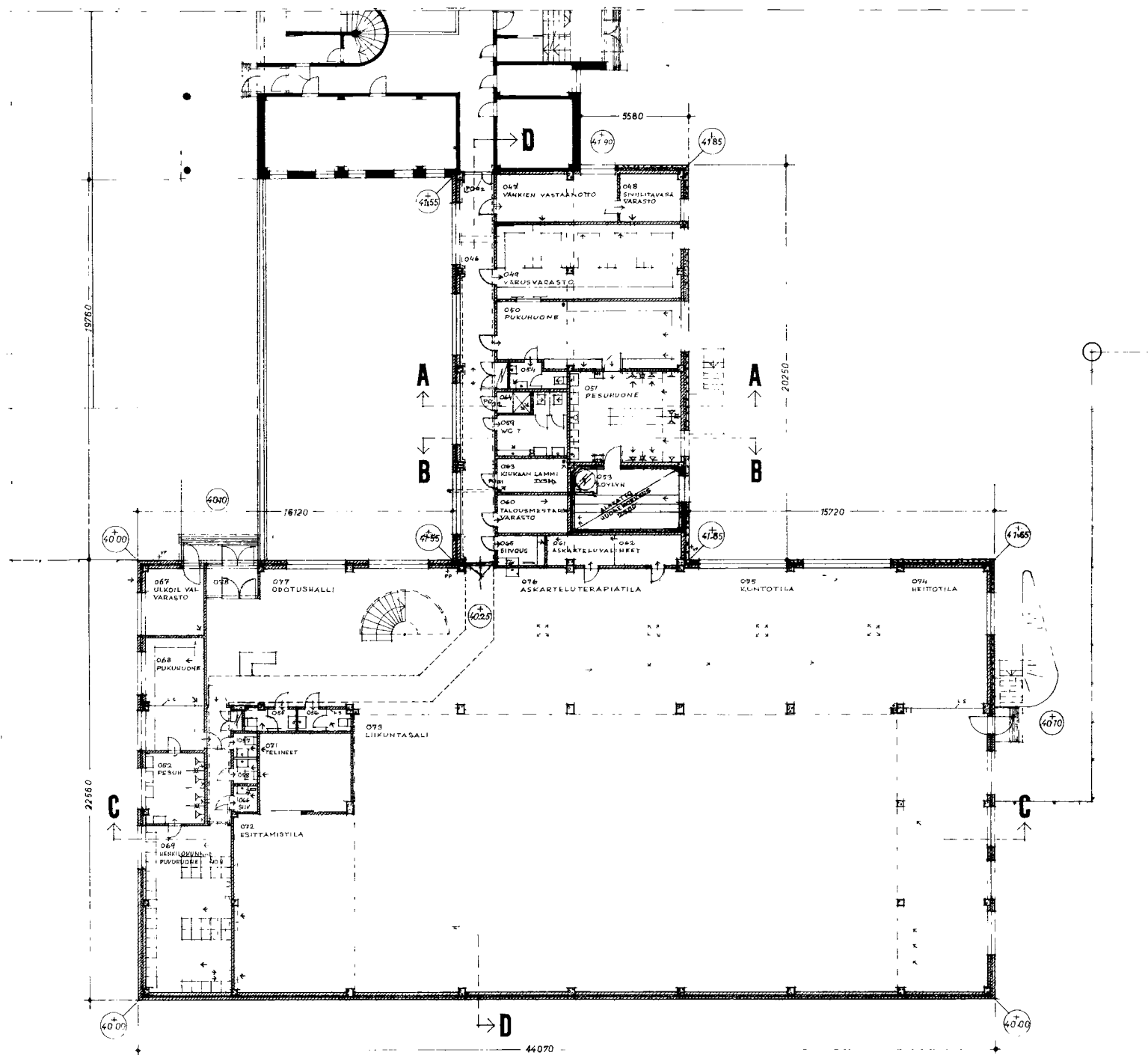
POIKAOSASTO, 1961

Pohjoiseen

MONITOIMIKESKUS, 1975

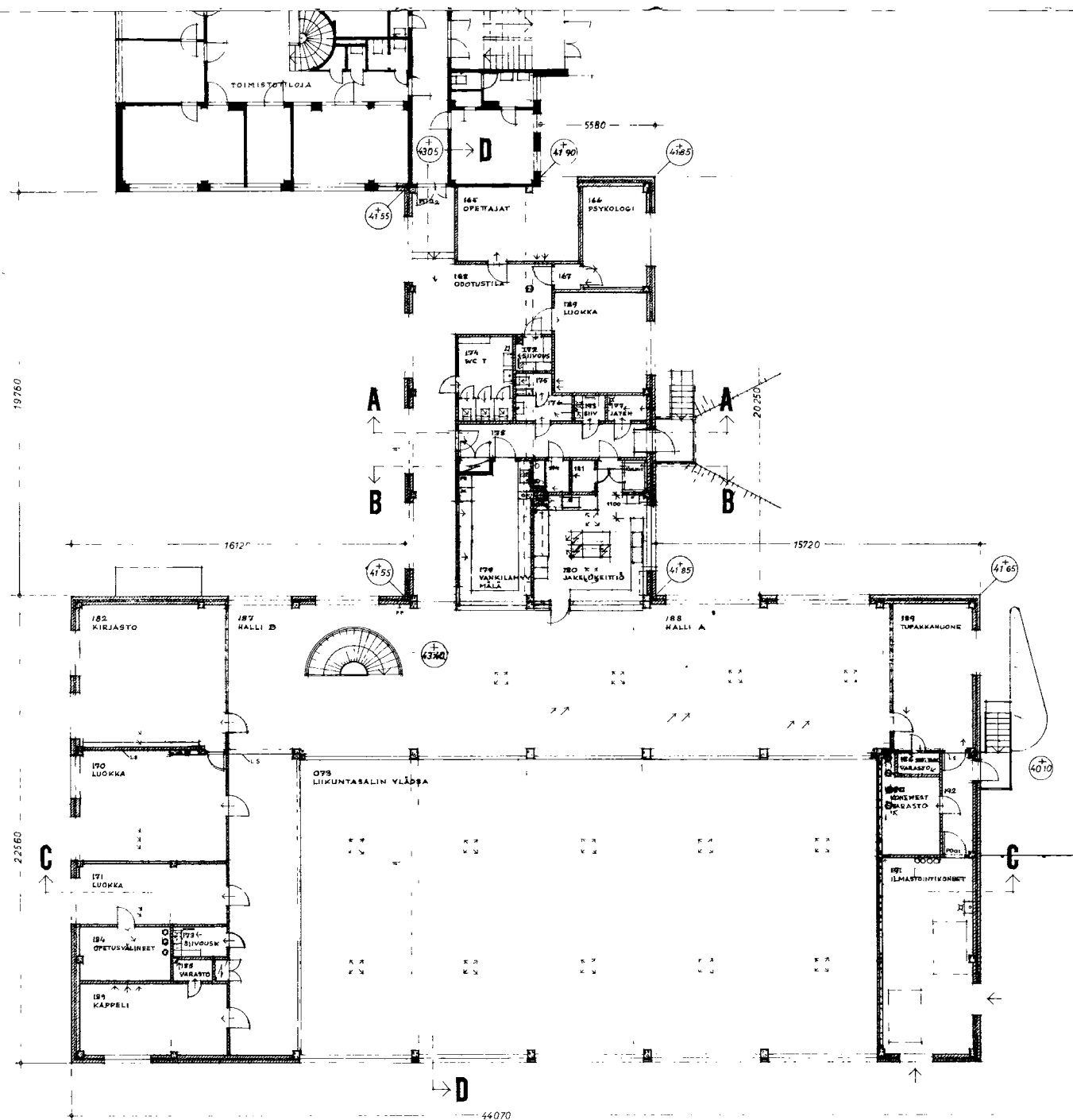
Kellarikerros

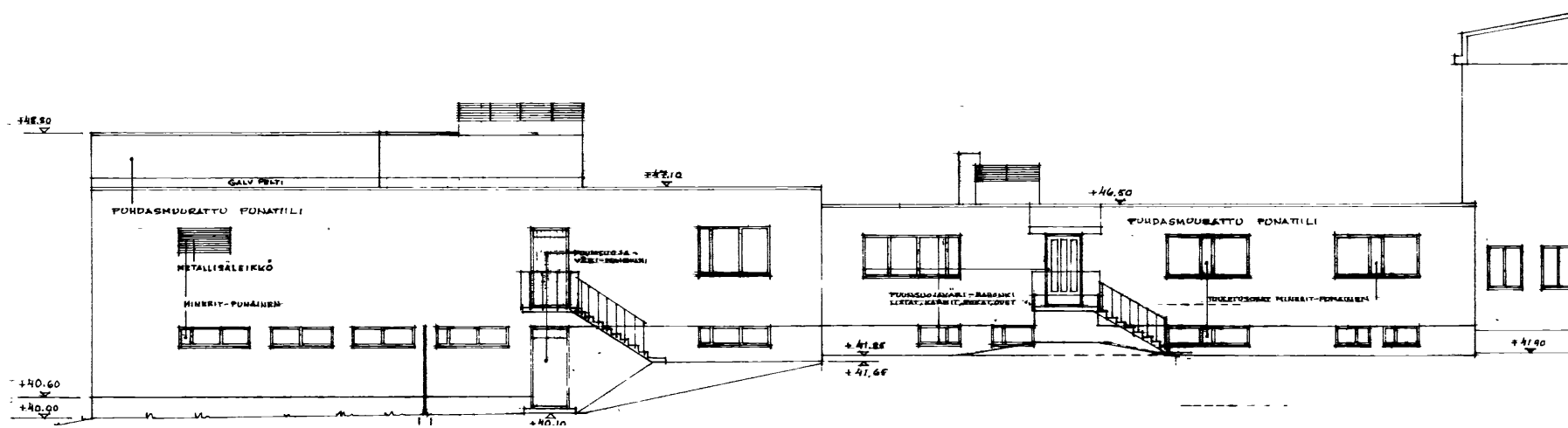
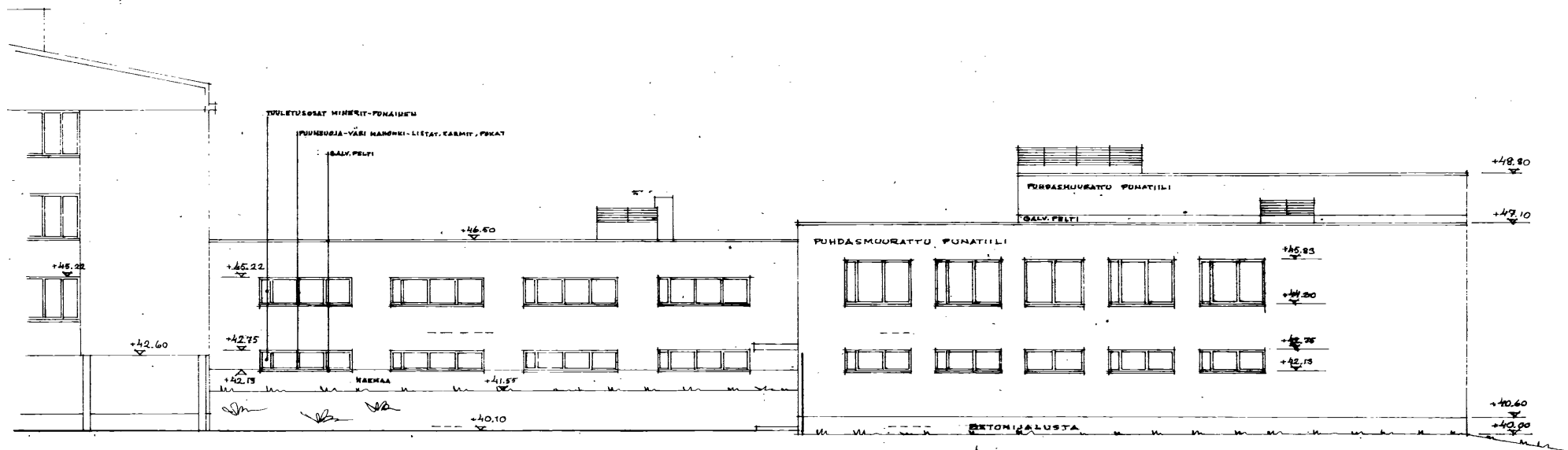
MONITOIMIKESKUS, 1975

1. kerros

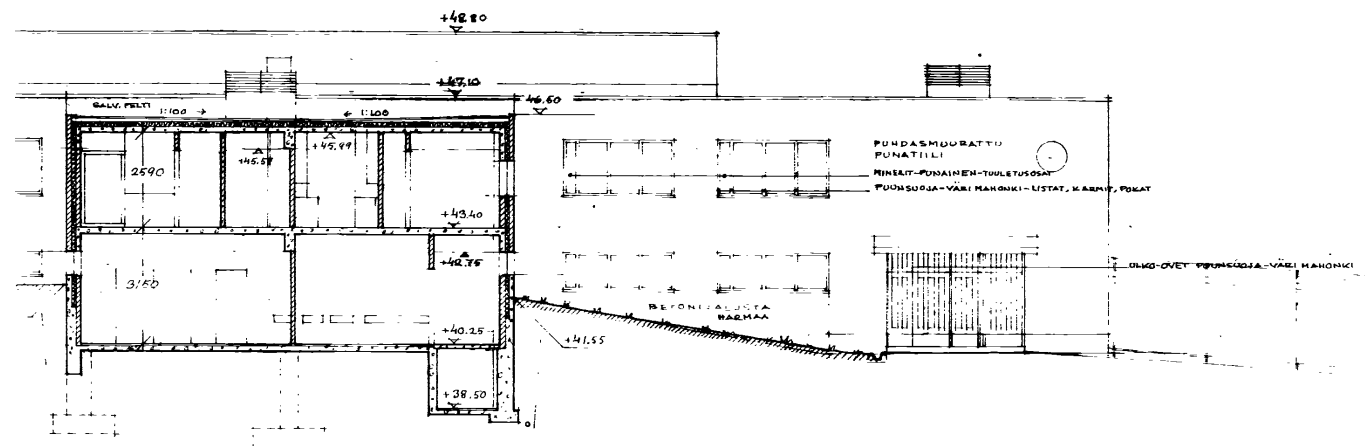
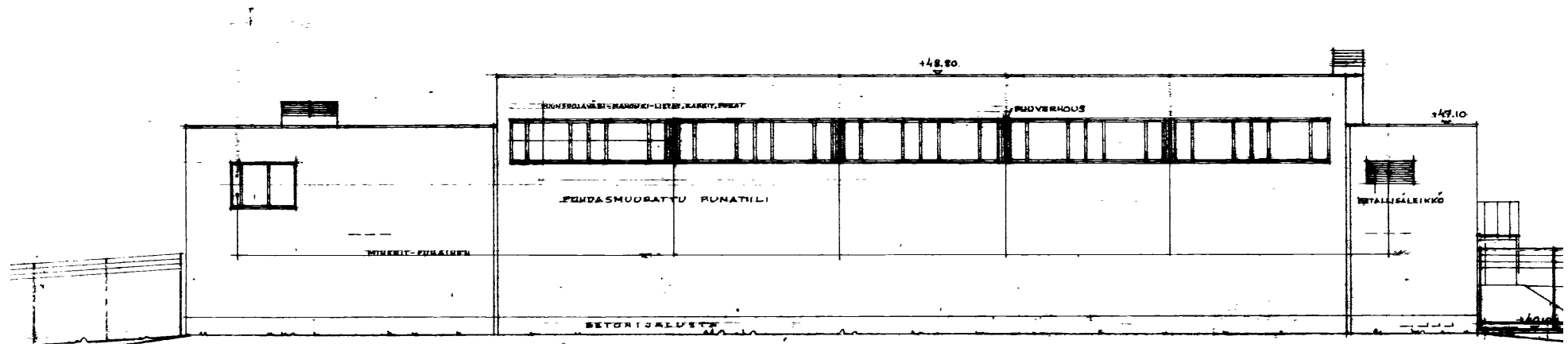
MONITOIMIKESKUS, 1975

Etelään ja pohjoiseen

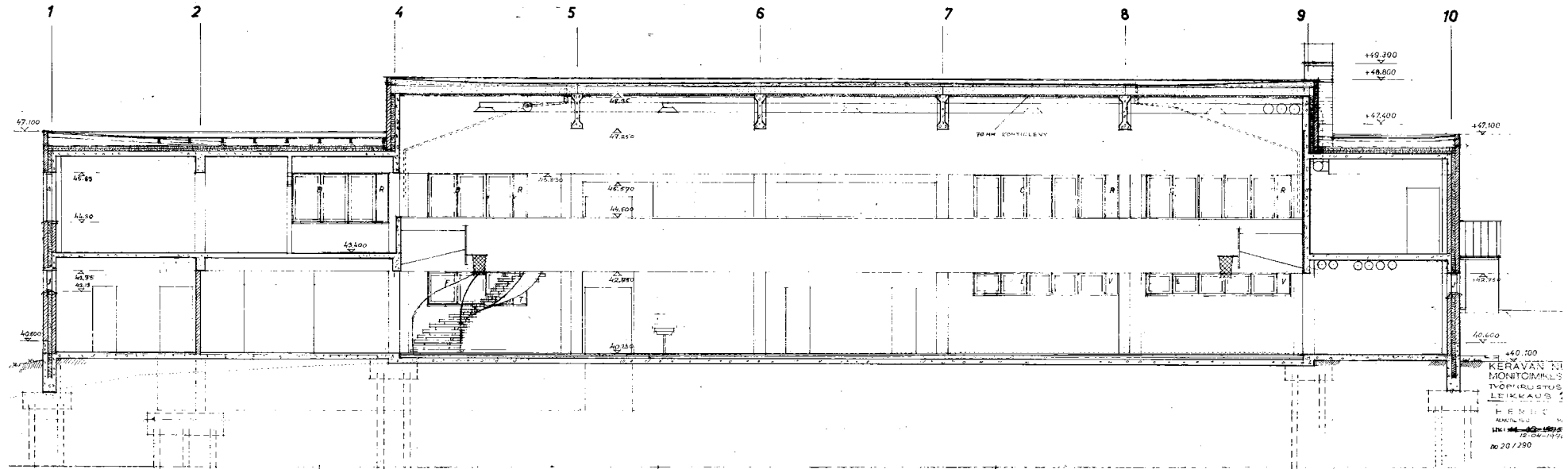
MONITOIMIKESKUS, 1975

Itään ja leikkaus B-B

MONITOIMIKESKUS, 1976

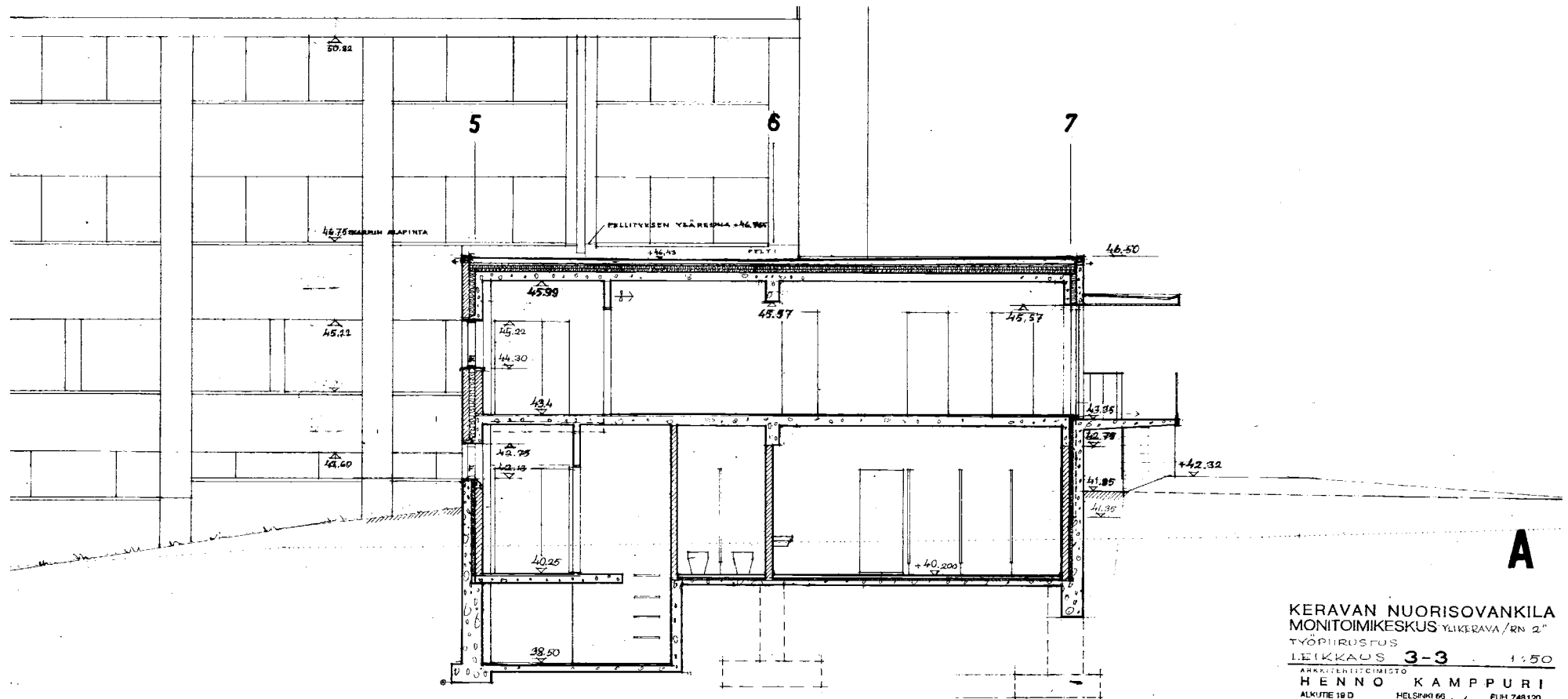
Leikkaus 2-2

MONITOIMIKESKUS, 1976

Leikkaus 3-3

KERAVAN NUORISOVANKILA
 MONITOIMIKESKUS YLIKERAVA/RN 2"
 TYÖPIIRUS
 LEIKKAUS 3-3 1:50

ARKKITEHTITOIMISTO
 HENNO KAMPPURI
 ALKUTIE 19 D HELSINKI 60 Puh. 748120
 HKI ~~12-04-1976~~ H. Kamppuri
 no 21/290

MONITOIMIKESKUS, 1976

Huoneselitys I

		LÄTTIÄT		SEINÄT		KATOT		IKKUNAPENKIT		JALKALISTAT	
		MATERIAALI	MAALAU	MATERIAALI	MAALAU	MATERIAALI	MAALAU	MATERIAALI	MAALAU	MATERIAALI	MAALAU
HUONESELITYS I											
RUOKATILAN NUMERO	RUOKATILAN NIMI	MUOVILAMINAT KERAM. LAMINAT BETONILAMINAT LÄMKE MUOVIMATTO RAAJAMATTO	80 g PKU 3	MUOVILAMINAT KERAM. LAMINAT LÄMKE	80 g PKU 3	BETONILAMINAT KERAM. LAMINAT LÄMKE	80 g PKU 3	BETONILAMINAT KERAM. LAMINAT LÄMKE	80 g PKU 3	BETONILAMINAT KERAM. LAMINAT LÄMKE	80 g PKU 3
046	KÄYTÄVÄ	X		X		X		X		X	
047	VIHTAANTOTTUONE	X		X		X		X		X	
048	VARASTO	X		X		X		X		X	
049	VARASTO	X		X		X		X		X	
050	PUKUNUONE	X		X		X		X		X	
051	PELUNUONE	X		X		X		X		X	
052	PELUNUONE	X		X		X		X		X	
053	LOVLYYNUONE	X		X		X		X		X	
054	WC	X		X		X		X		X	
055	WC-HUONE	X		X		X		X		X	
056	TAIDUSHUONE	X		X		X		X		X	
057	ASIAKASHUONE	X		X		X		X		X	
058	LEMMITYSHUONE	X		X		X		X		X	
059	ASIAKASHUONE	X		X		X		X		X	
060	SIIVOUSHUONE	X		X		X		X		X	
061	VARASTO	X		X		X		X		X	
062	VARASTO	X		X		X		X		X	
063	VARASTO	X		X		X		X		X	
064	VARASTO	X		X		X		X		X	
065	VARASTO	X		X		X		X		X	
066	VARASTO	X		X		X		X		X	
067	VARASTO	X		X		X		X		X	
068	VARASTO	X		X		X		X		X	
069	VARASTO	X		X		X		X		X	
070	VARASTO	X		X		X		X		X	
071	VARASTO	X		X		X		X		X	
072	VARASTO	X		X		X		X		X	
073	VARASTO	X		X		X		X		X	
074	VARASTO	X		X		X		X		X	
075	VARASTO	X		X		X		X		X	
076	VARASTO	X		X		X		X		X	
077	VARASTO	X		X		X		X		X	
078	VARASTO	X		X		X		X		X	
079	VARASTO	X		X		X		X		X	
080	VARASTO	X		X		X		X		X	
081	VARASTO	X		X		X		X		X	
082	VARASTO	X		X		X		X		X	
083	VARASTO	X		X		X		X		X	
084	VARASTO	X		X		X		X		X	
085	VARASTO	X		X		X		X		X	
086	VARASTO	X		X		X		X		X	
087	VARASTO	X		X		X		X		X	
088	VARASTO	X		X		X		X		X	
089	VARASTO	X		X		X		X		X	
090	VARASTO	X		X		X		X		X	
091	VARASTO	X		X		X		X		X	
092	VARASTO	X		X		X		X		X	
093	VARASTO	X		X		X		X		X	
094	VARASTO	X		X		X		X		X	
095	VARASTO	X		X		X		X		X	
096	VARASTO	X		X		X		X		X	
097	VARASTO	X		X		X		X		X	
098	VARASTO	X		X		X		X		X	
099	VARASTO	X		X		X		X		X	
100	VARASTO	X		X		X		X		X	
101	VARASTO	X		X		X		X		X	
102	VARASTO	X		X		X		X		X	
103	VARASTO	X		X		X		X		X	
104	VARASTO	X		X		X		X		X	
105	VARASTO	X		X		X		X		X	
106	VARASTO	X		X		X		X		X	
107	VARASTO	X		X		X		X		X	
108	VARASTO	X		X		X		X		X	
109	VARASTO	X		X		X		X		X	
110	VARASTO	X		X		X		X		X	
111	VARASTO	X		X		X		X		X	

KERAVAN NUORISOVANKILA
MONITOIMIKESKUS

HUONESELITYS I

HENNO KAMPURI

SUUREN 1976

WEL 10.08.92

54/290

MONITOIMIKESKUS, 1976

Huoneselitys II

HUONESELITYS II	LATTIAT			SEINÄT			KATOT			KUNAPENKIT			JALKALETAT		
	MATERIAALI	MÄÄLÄYS		MATERIAALI	MÄÄLÄYS		MATERIAALI	MÄÄLÄYS		MATERIAALI	MÄÄLÄYS		MATERIAALI	MÄÄLÄYS	
172 SIIVOUSKONE	MURUVAIHTA KERAM. LATTIAT			MURUVAIHTA KERAM. LATTIAT			TILO 1 T.LB 1 T.LB 10 T.LB 1			KERAM. LATTIAT ESV/MURUVAIHTA BETONI			PUU MUOV. LANKA BETONI		
173															50/290
174 WC-KONE	X			X									X		50/290
175 SIIVOUSKONE	X			X									X		
176				X									X		50/290
177 JÄTEHUONE	X			X											
178 KÄYÄVÄ	X			X									X		
179 KÄYÄVÄ	X			X									X		48/290
180 JÄTEHUONE	X			X									X		48/290
181 KÄYÄVÄ				X									X		48/290
182 KÄYÄVÄ	X			X									X		51/290
183 KÄYÄVÄ	X			X									X		VERHOJEN 4200
184 KÄYÄVÄ	X			X									X		VERHOJEN 4200
185 KÄYÄVÄ	X			X									X		
186				X									X		
187 KÄYÄVÄ	X			X									X		VERHOJEN 4200
188				X									X		48/290
189 TUOKKAMUONE	X			X									X		48/290
190 KÄYÄVÄ	X			X									X		
191 KÄYÄVÄ	X			X									X		
192 KÄYÄVÄ	X			X									X		
193 SIIVOUSKONE				X									X		50/290
194 KÄYÄVÄ				X									X		48/290

KERAVAN NUORISOVANKILA
MONITOIMIKESKUS

HUONESELITYS II

HENNO KAMPPURI
ARHITEHTI

SUUNNITTELU 10-06-1976

55/290

ARKKITEHTITOIMISTO OKULUKSEN RAKENNUSTUTKIMUKSIA

Helsingin Tuomiokirkko.

Kipsikoristeiden restauroinnin työmaadokumentointi 1996-97.
Tilaaja: Helsingin seurakuntayhtymä.

Grönqvistin talo, Helsinki.

Julkisivujen restauroinnin työmaadokumentointi Theodor Höijerin 1883 valmistuneesta kaupunkipalatsista, 1998.
Tilaaja: Oy Grönqvistin talo Ab.

Suomen Kansallisteatterin, Helsinki.

Vuonna 1902 valmistuneen Onni Törnqvistin suunnitteleman teatterin julkisivujen restauroinnin työmaadokumentointi 1999.
Tilaaja: Suomen Kansallisteatteri.

Suomen Kansallisteatterin, Helsinki.

Kansallisteatterin sisätilojen restaurointiin liittyvän suihkupaalutukseen halkeamakartointu 2001-2002 (/ 2003).
Tilaaja: Suomen Kansallisteatteri.

Arppeanum, ent. Helsingin yliopiston Geologian laitos.

Vuonna 1869 valmistunut Albert Edelfelt vanh. suunnitteleman yliopistorakennuksen sisätilojen restaurointiin liittyvä historiallinen väritutkimus 2001.
Tilaaja: Senaatti-kiinteistöt Oy.

Lapinjärven iso kirkko, Lapinjärvi. Vuonna 1746 rakennetun rapatun hirsirakenteisen ristikirkon julkisivujen rakennushistorian tutkimus ja kuntokartointu, 2000.

Tilaaja: Lapinjärven Srk.

Vuorikatu 8:n piharakennus, Helsinki.

Rakennushistoriallinen selvitys ja inventointi Waldemar Aspelinin 1897 suunnittelemasta piharakennuksesta, 2001.
Tilaaja: Eläke-Tapio Oy.

Tapiolan Terveystalo ja Urheilutalo, Tapiola.

Rakennushistoriaselvitys Aarne Ervin 1960-luvun puolivälissä toteutuneista kahdesta julkisesta rakennuksesta 2002.
Tilaaja: Espoon Tekninen keskus.

Fabianinkatu 26, Helsinki.

Rakennushistoriaselvitys Kauno S. Kallion vuonna 1906 suunnittelemasta Suomen Liikemiesten Kauppaopisto Oy:n koulurakennuksesta 2003.
Tilaaja: Helsingin yliopisto / Tekninen osasto.

Vuorikatu 5, Helsinki.

Rakennushistoriaselvitys Väinö Vähäkallion vuonna 1925-26 suunnittelemasta Suomen Liikemiesten Kauppaopisto Oy:n uudesta koulu- ja asuinrakennuksesta 2003.
Tilaaja: Helsingin yliopisto / Tekninen osasto.

Vuorikatu 3, Helsinki.

Rakennushistoriaselvitys Aarre Ekmanin vuonna 1919 suunnittelemasta A. B. Vuorikatu 3 O. Y. -asuinrakennuksesta 2003.
Tilaaja: Helsingin yliopisto / Tekninen osasto.

Suomen Kansallisteatterin, Helsinki.

Vuonna 1902 valmistuneen Onni Törnqvistin suunnitteleman teatterin sisätilojen restauroinnin työmaadokumentointi 2002-2003.
Tilaaja: Suomen Kansallisteatteri.

Arppeanum, ent. Helsingin yliopiston Geologian laitos.

Vuonna 1869 valmistunut Albert Edelfelt vanh. suunnitteleman yliopistorakennuksen peruskorjaus ja restaurointityömaan työmaadokumentointi 1999-2004.
Tilaaja: Helsingin yliopiston tekninen osasto (1999) ja Senaatti-kiinteistöt.

Yrjönkatu 18, Helsinki.

Vuonna 1883 valmistunut Sebastian Gripenbergin suunnittelema entinen Suomalainen tyttökoulu ja sittemmin Suomen Taideakatemia rakennus. Rakennushistoriaselvitys 2004.
Tilaaja: Svenska folkskolans vänner r.f.

WeeGee-talo, Tapiola.

Vuosina 1964 ja 1967 valmistunut arkkitehti Aarno Ruusuvuoren suunnittelema entinen Weilin+Göösin painotalo. Rakennushistoriaselvitys ja väritutkimus 2004.
Tilaaja: Espoon tekninen keskus / KOY WeeGee

Kyminlinna, Kotka.

1800-luvun venäläisen kasarmialueen rakennushistoria- ja asemakaavahistoriaselvitys 2004.
Tilaaja: Senaatti-kiinteistöt Oy.

Kaupinkallio, Tapiola.

Tapiolan Kaupinkallion rakennushistoriaselvitys, alueinventointi ja arvotus 2004.
Tilaaja: Espoon kaupunkisuunnittelukeskus.

Kelloseppäkoulu, Tapiola

Vuonna 1958 valmistuneen Tapiolan Kelloseppäkoulun ja asuntolan rakennushistoriaselvitys 2005.
Tilaaja: Asuntosäätiön rakennuttaja Oy.

Villa Cooper, Järvenpää.

Vuonna 1904 valmistuneen arkkitehti Lars Sonckin suunnitteleman Villa Enckellin (aiempi nimi) rakennushistoriaselvitys ja kuntoarvio 2006.
Tilaaja: Järvenpään kaupunki.

Taidehalli, Helsinki

Vuonna 1928 valmistuneen arkkitehtien Hilding Ekelund ja Jarl Eklund suunnitteleman taidehallin väritutkimus 2006.
Tilaaja: Taidehalli.

Kaartin kasarmi, Helsinki

Vuonna 1819 valmistuneen arkkitehti Carl Ludvig Engelin suunnittelema Suomalaisen pataljoonan upseerirakennus ja Aulis Blomstedtin suunnittelema uudelleenrakennus Puolustusministeriön virastotaloksi 1957. Rakennushistoriaselvitys 2007.
Tilaaja: Puolustushallinnon rakennuslaitos.

Svenska Teatern, Helsinki

1860 valmistunut Theodor Chiewitzin suunnitelma ”Nya Teatern”. 1863 palanut ja Nikolai Benois’n suunnitelmien mukaan 1866 uudelleenrakennettu. Muutettu Jarl Eklundin, Eero ja Eliel Saarisen suunnitelmien mukaan 1936. Rakennushistoriaselvitys ja väritutkimus 2008.
Tilaaja: Nya Teaterhus Ab.

Eduskuntakiinteistöt, Helsinki

Rakennushistoriaselvitys ja tietokantainventointi Eduskuntakiinteistöistä 2008-2009 sisältäen J. S. Sirénin Eduskuntatalon 1930, Hilding Ekelundin suunnitteleman entisen Kaupunkikiilton talon 1954 ja Arkkitehtitoimisto PLR:n laajennusosat A, B, ja C 1970-luvulta.
Tilaaja: Eduskunnan kiinteistötoimi.

Turun Akatemiatalo, Turku

Vuonna 1816 valmistunut arkkitehti C. C. Görwelin suunnittelema Turun Akatemian uudisrakennus ja sittemmin Turun hovioikeuden talo. Rakennushistoriaselvitys 2009.
Tilaaja: Senaatti-kiinteistöt Oy.

Fastighets Ab Norra Kajen 4 - Pohjoisranta 4, Helsinki

Vuonna 1883 valmistunut arkkitehti Theodor Höijerin suunnittelema asuinkiinteistö, nk. Standertskjöldin talo. Rakennushistoriaselvitys 2009
Tilaaja: Fastighetsbolag Norra Kajen 4

Kansalliskirjasto, Helsinki

1840-luvulla rakennettu Helsingin yliopiston pääkirjasto, suunnitellut Carl Ludvig Engel.
Julkisivujen rakennushistoriaselvitys 2010
Tilaaja: Helsingin yliopiston Tekninen osasto

Työ- ja elinkeinoministeriö, Aleksanterinkatu 4-10, Helsinki

1800-luvun alun vuosikymmeninä rakennetut neljä kaupunkikorttelitaloa, jotka yhdistettiin toiminnallisesti ja muutettiin useaan otteeseen kunnes 1990-luvulla muodostettiin puolikkaan korttelin kokoinen Kauppa- ja teollisuusministeriön rakennus.
Rakennushistoriaselvitys ja inventointi 2010
Tilaaja: Senaati-kiinteistöt Oy.

Keravan vankila, Kerava

Entinen Keravan nuorisovankila ja entinen Koivulan kasvatuslaitos jonka vanhin rakennuskanta on vuodelta 1891.
Rakennushistoriaselvitys vankila-alueesta 2011
Tilaaja: Senaati-kiinteistöt Oy.

